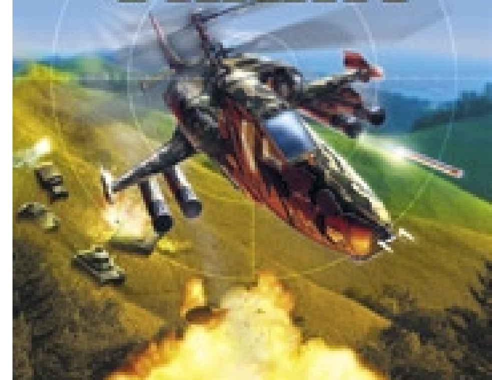
8
2005

ZDARMA NA CD: PLNÁ VERZE LETECKÉHO SIMULÁTORU

Cena: 55 Kč / 89 Sk
Pro předplatitele: 39,80 Kč / 64 Sk

www.ppk.cz

počítač pro každého

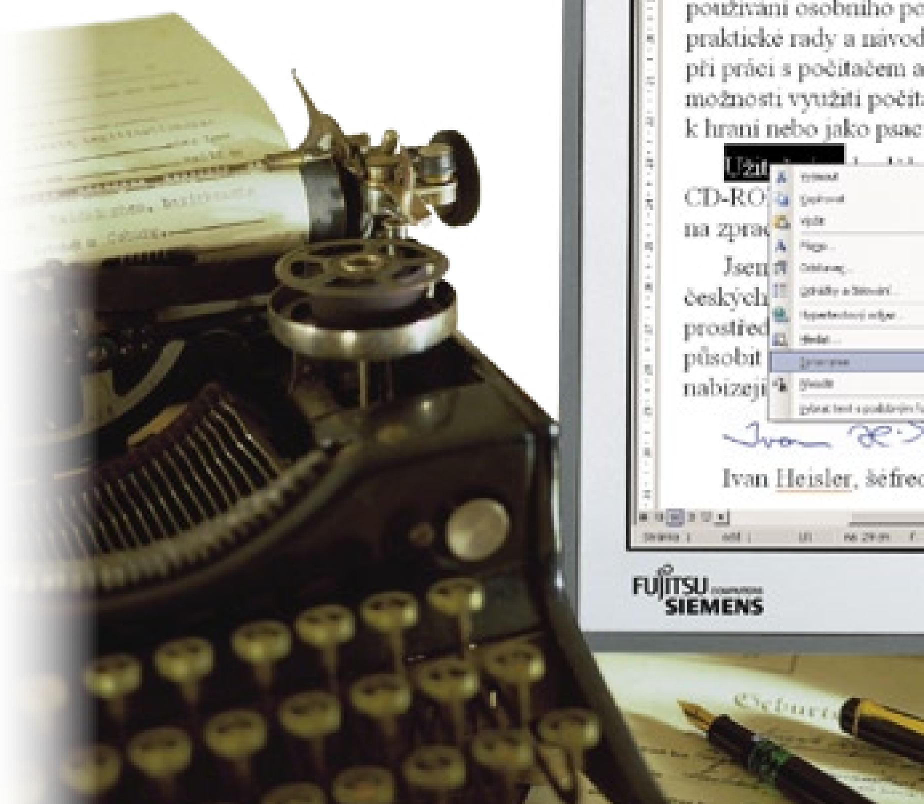
Nejlepší tipy pro Word

PŘEDSTAVUJEME

TEĎ UŽ VÍM, JAK NA TO

- Přehráváme hudbu a video
- Jak převést hudbu do MP3
- Porovnáváme hodnoty v tabulkách
- Tipy pro tabulkový procesor Calc
- Tipy pro zpracování textů ve Writeru
- Jak na internet s Mozillou
- 602Tab a příliš velké tabulky

KŘÍŽOVKA O CENY: VYHRAJTE VÝUKOVÉ CD PŘÍRODOVĚDA

9 771212 072697 08

foto na obalce: profimedia.cz a Fujitsu Siemens Computers

OBSAH

HITY PPK CD 08/2005

Na cédéčku najdete především plnou verzi hry Red Shark. Dále jsme pro vás přichystali deset zajímavých freewarových her a také přehled novinek ze světa počítačových her. Všimněte si také rubriky Hudba, ve které najdete sbírku kvalitních programů pro přehrávání hudby.

návody

JetAudio 6.1.4
CD: obsah cd/hudba
návod: strana 23

Winamp 5.08
CD: obsah cd/hudba
návod: strana 25

A2 Media Player 2.4
CD: obsah cd/hudba
návod: strana 35

Red Shark

plná verze

V rubrice Bonus na vás čeká plná verze hry Red Shark. Jde o akční vrtulníkový simulátor. Ve hře budete ovládat bojovou helikoptéru a plnit různé speciální mise. Hra je zpracována kompletně v češtině, disponuje pěknou grafikou a snadno se ovládá. K dispozici je také podrobný český návod (manuál ve formátu PDF).

rubrika na CD: obsah cd/bonus

Nero Media Player

freeware

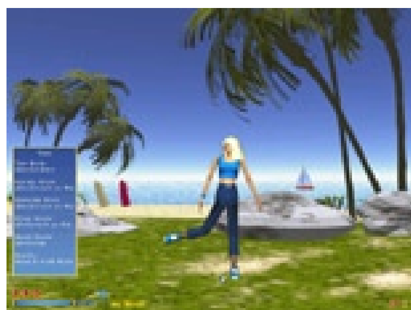
Zajímavý hudební přehrávač všech běžných audioformátů a několika videoformátů. Jeho pomocí je dále možné poslouchat internetová rádia nebo hudební CD. Podporuje databáze CDDB a tvorbu vlastních playlistů. Při přehrávání hudby zobrazuje doprovodné vizuální efekty, vzhled programu lze ovlivnit pomocí různých skinů apod.

rubrika na CD: obsah cd/hudba

The Hacky Sack Game

freeware

The Hacky Sack Game je jednou z deseti her, které najdete v rubrice Hry. Mnoho z vás má jistě v paměti období slávy drobných pletených míčků, kterým se u nás nejčastěji říká „hakysáky". V této hře si budete moci vyzkoušet různé fígle právě s hakysákem. Vaším úkolem bude získat co nejvíce bodů za různé triky a porazit tak svého soupeře.

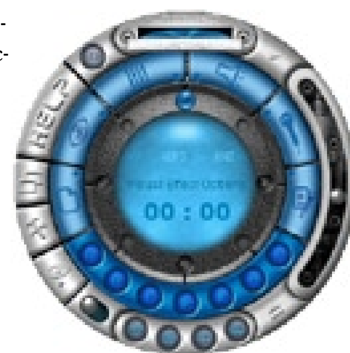
rubrika na CD: obsah cd/hry

A2 Media Player

freeware

A2 Media Player je kvalitní multimediální přehrávač s futuristickým vzhledem. Přehrává běžné multimediální soubory, audio CD, video CD i DVD. K dalším vlastnostem patří možnost nahrávat vlastní zvuky přes mikrofon, k dispozici je řada zvukových i vizuálních efektů, samozřejmostí je podpora ID3 a databází CDDB, lze vytvářet vlastní skiny apod.

rubrika na CD: obsah cd/hudba

Novinky ze světa her

zdarma

V rámci rubriky Hry najdete podrubriku „Novinky ze světa her", která obsahuje informace o pěti horkých novinkách na trhu s počítačovými hrami (The Sims 2 – University datadisk, Tom Clancy's Splinter Cell Chaos Theory, World of Warcraft, Stronghold 2 a DOOM datadisk). Nechybí ani obrázky (screenshoty).

rubrika na CD: obsah cd/hry

MS v ledním hokeji

zdarma

Patříte-li k fanouškům hokeje, vyzkoušejte si naši tabulku výsledků nadcházejícího světového šampionátu. Najdete v ní jednak rozpis všech utkání, jednak tabulky jednotlivých skupin. Pořadí ve skupinách a složení dalších skupin a dvojic soupeřů v play-off určí tabulka podle výsledků jednotlivých zápasů. Vše je zpracováno v tabulkovém editoru Microsoft Excel.

rubrika na CD: obsah cd/PPK plus

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

po nástupu osobních počítačů opustily mechanické psací stroje velmi rychle jak kanceláře, tak i mnohé domácnosti. Pohodlné psaní textů a jejich snadná archivace v elektronické podobě je totiž nejčastěji to, co nás při pohledu na počítačovou klávesnici napadne jako první. Ne nadarmo byly textové procesory jednou z prvních uživatelských aplikací pro osobní počítače. Od dob prvních WordPerfectů a editorů T602 technika pokročila a dnes už textové procesory nabízejí mnohem víc než jen náhradu za psací stroj. Aby nám však takové procesory dobře sloužily (a ne my jim), musíme se naučit jejich pokročilých možností efektivně využívat. V článcích věnovaných hlavnímu tématu tohoto vydání vám poradíme, jak na to.

Kromě toho jsme pro vás otestovali další tři vypalovací mechaniky DVD a v rubrice Internet najdete články o platbách (platebními kartami a s využitím internetových peněženek) při nakupování prostřednictvím internetu. Představíme vám šikovný fotoaparát do každého počasí a dočtete se také o tom, jak fungují antivirové programy.

Na přiloženém cédéčku najdete kromě programů na přehrávání hudby a výběru freewarových her i mimořádný bonus. Je to plná verze akčního vrtulníkového simulátoru Red Shark. Se snadno ovladatelným bojovým vrtulníkem, vyrobeným v daleké budoucnosti, se můžete zúčastnit bojů druhé světové války. Hra má kromě snadného ovládání i tu výhodu, že je kompletně přeložena do češtiny, a to včetně podrobného návodu, který najdete na CD v elektronické podobě.

Koho nebaví létat vrtulníkem, ten si třeba rád pohraje s excelovskou tabulkou nadcházejícího světového šampionátu v hokeji.

Hokejistům přeji na mistrovství světa ve Vídni hodně úspěchů a všem ostatním pevné nervy při jeho sledování.

Ivan Heisler, šéfredaktor

Chcete ušetřit 380 Kč za rok a dostávat časopis až do domu, a k tomu ještě dárek? Zajistěte si předplatné! Podrobnosti najdete na straně 57.

inzerce

LEVNÝ FOTOAPARÁT

Společnost Umax uvádí na trh 5megapixelový digitální fotoaparát **Umax Premier 5384**, jehož cena byla stanovena na 5290 Kč s DPH. V této ceně je zahrnuta dobíječka a dvě niklmetalhydridové baterie. Fotoaparát Premier 5384 má kovové pouzdro, disponuje trojnásobným optickým zoomem a CCD snímač s rozlišením 5 milionů obrazových bodů umožňuje pořizovat snímky až v rozlišení 2560 × 1920 bodů. Fotoaparát ukládá snímky na paměťové karty SD, má interní paměť o velikosti 16 MB a k připojení k počítači slouží rozhraní USB. Rozměry jsou 93 × 64 × 34 mm, bez baterií tento model váží 185 g a záruční lhůta platí po dobu dvou let.

http://www.umax.cz

info
Redakce PPK připravuje ve spolupráci s firmou UPC pravidelný pořad *S PPK na internet*. Tento pořad můžete sledovat na Info kanálu v síti kabelové televize UPC.

MP3 PŘEHRÁVAČ MPIO

Společnost MPIO představuje nový MP3 přehrávač **MPIO One**, který zaujme malými rozměry (31 × 55 × 14,5 mm) a hmotností (25 g). MPIO One sestává ze tří zařízení: přehrávače s pamětí flash, malého přenosného pevného disku s kapacitou 20 GB a tenké CD-ROM mechaniky. Hlavní jednotkou je přehrávač vybavený pamětí flash (o velikosti 128 MB, 256 MB, 512 MB nebo 1 GB): nepřehrává pouze hudbu (MP3/ASF/WMA/OGG), ale také obrázky (JPG/BMP/GIF), a dokonce i video (MPEG4), které si můžete přehrávat na barevném OLED displeji o úhlopříčce 2,65 cm. MPIO One má vestavěn i FM přijímač a hlasový záznamník. Ve chvíli, kdy potřebujete další paměťovou kapacitu, lze přehrávač připojit k přenosnému pevnému disku nebo k mechanice CD-ROM.

http://www.mpio-czech.cz

ŠTÍT BEZPEČÍ

Štít bezpečí je iniciativa společnosti Microsoft a jejích partnerů. Cílem je poskytnout uživatelům informace o významu a důležitosti zabezpečení počítačů, ochrany dat a soukromí.

Pro uživatele z řad domácností i malých firem, kteří chtějí mít jistotu, že jejich počítač je udržován v dobré kondici, nabízejí společnosti Microsoft a Comfor akci „1. garanční prohlídka“. V rámci této akce technici prohlédnou celý počítač. Na základě prohlídky pak označí problematická místa a doporučí případné opravy či vylepšení počítače. Součástí garanční prohlídky je i důkladná virová a bezpečnostní analýza a počítačové poradenství. Unikátní novinkou je servisní knížka, kam technici zapíší celkový stav počítače i provedené a navržené úpravy. Tato servisní knížka ulehčí uživateli dlouhodobou péči o jeho počítač, protože on i servisní technik budou mít stále k dispozici nejaktuálnější data o celkovém stavu počítače. Cena za 1. garanční prohlídku je 299 Kč a uživatelé se mohou obracet na kteroukoliv pobočku sítě Comfor.

http://www.stitbezpeci.cz, http://www.comfor.cz

FIREFOX PŘEKLÁDÁ

Společnost LangSoft oznámila dostupnost aktualizace svého programu PC Translator 2005, jejíž součástí je i integrace překladače stránek do prohlížečů Mozilla Firefox a Mozilla Suite. Tato aktualizace je k dispozici všem uživatelům programu PC Translator zdarma. Integrace do prohlížečů Mozilla se provádí pomocí rozšíření WebTran 1.0 (soubor WebFF.xpi lze z adresáře programu PC Translator nainstalovat do prohlížeče i ručně). Toto rozšíření přidá do prohlížeče lištu a podnabídku WebTran s možností překladu celé stránky či vybraného textu.

http://www.langsoft.cz

ZPRÁVY IHNED LEVNĚJŠÍ

Společnost Economia OnLine, provozovatel ekonomického zpravodajského serveru iHNed.cz, nabízí od dubna uživatelům mobilních telefonů sítě Eurotel zprávy SMS a MMS za polovinu. Cena SMS zpravodajství se tak sníží na 1,01 Kč (bez DPH) za doručenou zprávu a odběratelé multimediálních zpráv zaplatí za každou zprávu 8,32 Kč (bez DPH). K dispozici je SMS zpravodajství z informačních kanálů Ekonomické zpravodajství, Zpravodajství z domova, Zpravodajství ze světa, Finanční noviny a IT, internet a komunikace. Obsah multimediální zprávy je rozdělen na tři části: Hlavní zprávy, Vývoj měn a Finanční noviny. Textový obsah MMS je doplněn také o doprovodné obrázky a grafy.

http://www.iHNed.cz/mobil

HUDBA A FOTOGRAFIE NA CESTU

Pod označením **MP-300** představuje společnost Teac přehrávač hudebních souborů MP3 a WMA. Tento model je k dispozici s pamětí o velikosti 256 MB, 512 MB nebo 1 GB. K počítači se MP-300 připojuje prostřednictvím rozhraní USB 2.0 a kromě hudby ve formátu MP3 a WMA může do paměti ukládat i jakákoli jiná data. Díky barevnému displeji je možné prohlížení fotografií a pomocí funkce Picture Browsing i sestavování jejich pořadí, takže si můžete vytvořit i přehlídku diapozitivů. Díky zabudovanému mikrofonu slouží MP-300 rovněž jako diktafon s možností záznamu řeči. Přehrávač Teac MP-300 umožňuje díky integrovanému FM tuneru i příjem rozhlasového vysílání. Rozměry tohoto přehrávače jsou 35 × 64 × 12 mm a hmotnost činí 35 g.

http://www.teac.de

TELEFON PRO ŠÉFY

Společnost Siemens uvádí na trh mobilní telefon **Siemens SP65**, určený pro manažery, kteří hledají kvalitní telefon, ale nepotřebují fotoaparát. Je vybaven displejem zobrazujícím 65 000 barev a funkcemi pro organizování a zasílání zpráv a pro připojení k počítači. SP65 pracuje ve třech frekvenčních pásmech (900 MHz, 1800 MHz a 1900 MHz) a umožňuje tak zasílání zpráv ze všech koutů světa. Telefon podporuje technologii Bluetooth, pro bezdrátové připojení lze využít náhlavní soupravu Headset Bluetooth či řešení do auta nazvané Bluetooth Car Kit. Samozřejmostí je synchronizace s programy Microsoft Outlook a Lotus Notes a rozšířená správa osobních informací zajišťuje jednoduchou obsluhu doručené pošty i mimo kancelář.

http://www.siemens.cz/press

SCHRÁNKA NA ATLASU MÁ 1 GB

Atlas.cz od 1. dubna 2005 zvyšuje velikost schránek služby Bezpečný mail na 1 GB. Všem uživatelům, kteří již zaslali požadavek na zvýšení velikosti schránky na 300 MB, bude schránka automaticky zvětšena na 1 GB. Všem, kteří od 1. dubna 2005 zažádají o zvětšení schránky, bude zvětšena již přímo na 1 GB. Zvýšení velikosti schránek je v souladu s trendem zkvalitňování a zdokonalování služby Bezpečný mail, kterou Atlas.cz uvedl na trh 1. března.

http://www.atlas.cz

POUKÁZKY NA KURZ

Počítačová škola Gopas nabízí novou možnost financování svých kurzů. Nyní můžete využít také poukázky SmartPASS firmy Sodexho, které jsou aktuální novinkou v oblasti firemních benefitů. Poukázky mají hodnotu 500, 1000 a 2000 Kč a lze je využít na libovolný kurz z aktuální nabídky. Všechna školení probíhají v pobočkách v Praze a v Brně.

http://www.gopas.cz, http://www.smartpass.cz

LASEROVÉ TISKÁRNY DOMŮ

Společnost Canon představuje monochromatické laserové tiskárny **Laser Shot LBP3000** a **Laser Shot LBP2900** (viz obrázek), navržené speciálně pro domácí a malé kanceláře. Tisknou v rozlišení 600 × 600 dpi, které lze pomocí funkce automatického zdokonalení obrazu vylepšit na ekvivalentní rozlišení 2400 × 600 dpi. Tyto tiskárny se k počítači připojují prostřednictvím rychlého rozhraní USB 2.0 High Speed. Tiskový válec a zapékací jednotka jsou soustředěny do jedné jednotky, což usnadňuje údržbu tiskárny. S výměnou tiskové kazety dochází zároveň k výměně sběrače elektrostatického náboje, čističky a jiných prvků. Tiskárna LBP3000 tiskne až rychlostí 14 str./min. a model LBP2900 umí vyvinout maximální rychlost tisku 12 str./min. Oba modely jsou vybaveny zásobníkem na 150 listů papíru.

http://www.canon.cz

iRIVER H10

Společnost FAST představuje novinku na našem trhu: přehrávač iRIVER H10. Díky 5GB kapacitě hard disku na něj můžete uložit až 1200 skladeb nebo třeba 50 000 fotografií. H10 umí přehrávat formáty MPEG 1/2/2,5, MP3 VBR a WMA. Kromě toho můžete prostřednictvím iRIVER H10 poslouchat rádio, používat jej jako záznamník nebo číst texty uložené ve formátu TXT. Přehrávač totiž disponuje dotykovým 1,5“ barevným LCD displejem TFT a podporuje také české názvy. Přehrávač se k počítači připojuje pomocí rozhraní USB 2.0, kabel má zabudovaný konektor na dobíjení. Přehrávač H10 o rozměrech 55 x 96 x 15 mm se dodává ve čtyřech barevných provedeních (stříbrné, modré, černé a červené), jeho cena je 10 490 Kč včetně DPH.

http://www.iriver.com

LEHKÝ FOTOAPARÁT

Společnost Fujifilm CZ představuje ultratenký kompaktní digitální fotoaparát **FinePix Z1**. I když je tloušťka aparátu pouze 18,6 mm, díky objektivu využívajícímu lom světla disponuje tento model trojnásobným optickým zoomem. Dodávat se bude ve dvou barevných provedeních – ve stříbrné a černé barvě. Z1 zachycuje snímky s maximálním rozlišením 5 milionů obrazových bodů a s citlivostí až do 800 ISO. O vylepšení kvality snímků se stará technologie RPT (Real Photo Photography) s nově vyvinutým procesorem RP. Technologie RPT umožňuje použít rychlejších časů závěrky a tak minimalizuje rozostření snímků. Podle údajů výrobce je fotoaparát Z1 velice pohotový – rychlost aparátu při startu je pouze 0,6 sekundy a prodleva spouště je jen 0,01 sekundy. LCD displej má úhlopříčku 2,5 palce.

http://www.fujifilm.cz

STAŇTE SE MISTREM

Dáváte-li někomu dokument, jako první jej zaujme jeho úprava. Textový editor MS Word patří k nejpoužívanějším programům. Přinášíme vám několik tipů, které vám při práci s tímto editorem mohou pomoci.

JEDNODUŠŠÍ FORMÁTOVÁNÍ

Upravujete-li vzhled dokumentu, máte dvě základní možnosti:

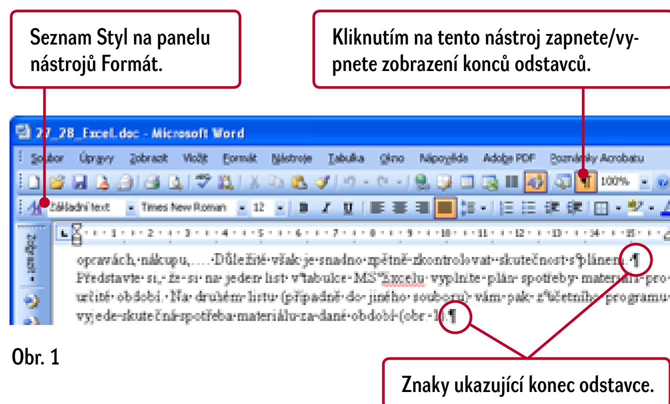
- Označit zvlášť každou část textu, jejíž vzhled chcete upravit, a poté změnu provést.
- Využít styly odstavců, ať již nabízené MS Wordem, nebo vlastní.

Budete-li důsledně dodržovat pouze první metodu, můžete se dostat do problému v případě, že budete měnit například vzhled všech nadpisů. Výhoda stylů spočívá v tom, že úpravou stylu změníte vzhled všech odstavců, kterým jste daný styl přiřadili. Pouze se styly asi nevystačíte, doporučujeme při formátování dát přednost stylům a pouze menší úpravy (např. zvýraznění slova apod.) provést podle první možnosti.

Jak přiřadit styl odstavce

Klikněte do odstavce, kterému chcete přiřadit styl.

Poté kliknutím rozbalte seznam *Styl* na panelu nástrojů *Formát* a vyberte požadovaný styl (obr. 1).

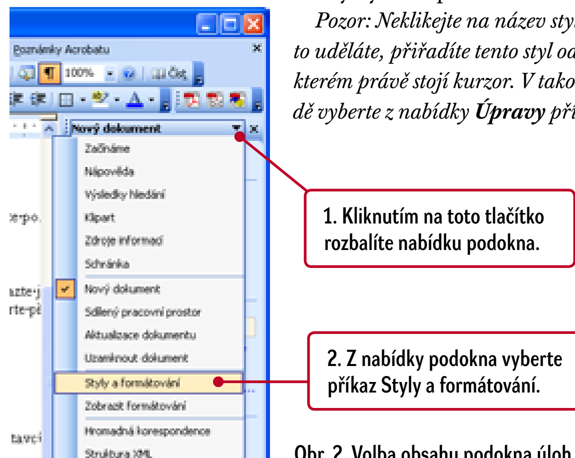
Obr. 1

Jak upravit styl odstavce

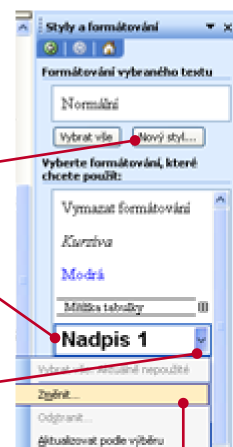
Pro úpravu stylů je určeno podokno úloh. Nemáte-li podokno zobrazeno, zobrazte jej (z nabídky **Zobrazit** vyberte příkaz **Podokno úloh**). Poté z nabídky podokna vyberte příkaz **Styly a formátování** (obr. 2).

Nastavte ukazovátko na název stylu, který chcete upravit. Za názvem stylu se objeví tlačítko. Na toto tlačítko klikněte a z jeho nabídky vyberte příkaz **Změnit** (obr. 3).

*Pozor: Neklikejte na název stylu. Pokud to uděláte, přiřadíte tento styl odstavci, ve kterém právě stojí kurzor. V takovém případě vyberte z nabídky **Úpravy** příkaz **Zpět**.*

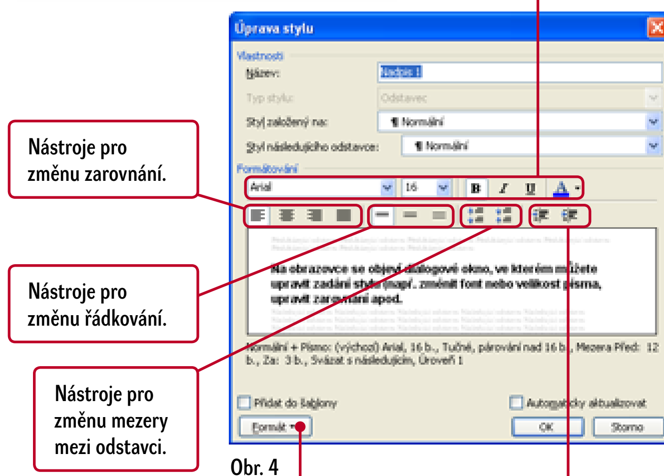

Obr. 2. Volba obsahu podokna úloh.

Obr. 3

> **info**
>
> *Styl* odstavce je popis vlastností odstavce, uchovává tedy údaje o písmu, řádkování, okrajích a další.
>
> *Odstavec* je část textu ukončená stiskem klávesy **Enter**.
>
> *Netištitelné znaky* jsou pomocné znaky, které ukazují např. mezery, konce odstavců, stisk klávesy „tabulátor" apod. Tyto znaky jsou zobrazeny pouze na obrazovce.

Obr. 4

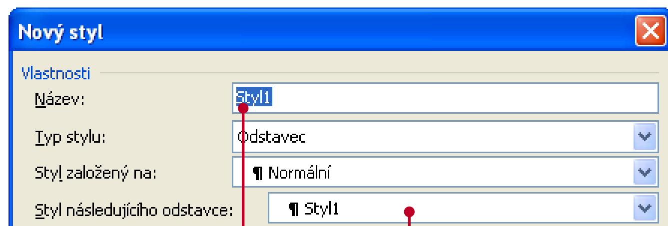
Na obrazovce se objeví dialogové okno *Úprava stylu* (obr. 4), ve kterém můžete upravit zadání stylu (např. změnit font nebo velikost písma, upravit zarovnání apod.).

V okně najdete několik nástrojů pro často prováděné změny. V případě, že vám tyto nástroje nestačí, klikněte v levém dolním rohu na tlačítko **Formát**. Tím rozbalíte další nabídku, ze které můžete vybírat.

Jak vytvořit nový styl odstavce

V horní části podokna úloh klikněte na tlačítko **Nový styl** (obr. 3). Tím vyvoláte dialogové okno pro zadání popisu stylu.

> **tip**
>
> Potřebujete-li zobrazit nebo skrýt některý z panelů nástrojů, vyberte z nabídky **Zobrazit** příkaz **Panely nástrojů**. Na obrazovce se objeví seznam dostupných panelů. Kliknutím na požadovaný panel jej buď zobrazíte, nebo skryjete.
>
> Zobrazené panely poznáte podle toho, že před jejich názvy je zobrazeno zatržítko.

Obr. 5. Vytvoření nového stylu.

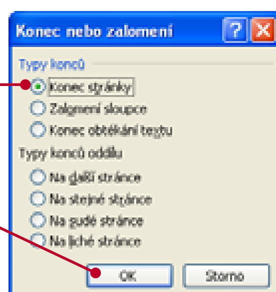
V horní části okna zadejte název stylu (obr. 5). Chcete-li, aby další odstavec měl jiný styl, můžete název tohoto stylu nastavit v seznamu *Styl následujícího odstavce*.

JAK NA NOVOU STRÁNKU

Potřebujete při psaní textu pokračovat na nové stránce? Na první pohled nic jednoduššího, stačí přece chvilku podržet klávesu **Enter** a vložit prázdné řádky. Ale postačí v předchozím textu něco málo připsat nebo smazat, a formátování je rozhozeno. Daleko jednodušší je vložit na příslušné místo konec stránky.

Jak vložit konec stránky

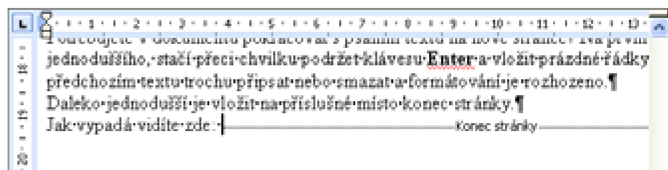
Klikněte na konec řádku, který má být na stránce zařazen jako řádek poslední. Poté z nabídky **Vložit** vyberte příkaz **Konec**. Na obrazovce se objeví dialogové okno *Konec nebo zalomení* (obr. 6). V tomto okně se ujistěte, že je označena položka **Konec stránky**, a klikněte na tlačítko **OK**.

Obr. 6. Dialogové okno pro vložení konce stránky.

Jak odstranit konec stránky

Zapněte zobrazení netištitelných znaků (nástroj je na obr. 1). Poté uvidíte umístění značky konce stránky (obr. 7). Na tuto značku klikněte a stiskněte klávesu **Delete**. Tím konec stránky odstraníte.

Obr. 7. Takto vypadá konec stránky po zobrazení netištitelných znaků.

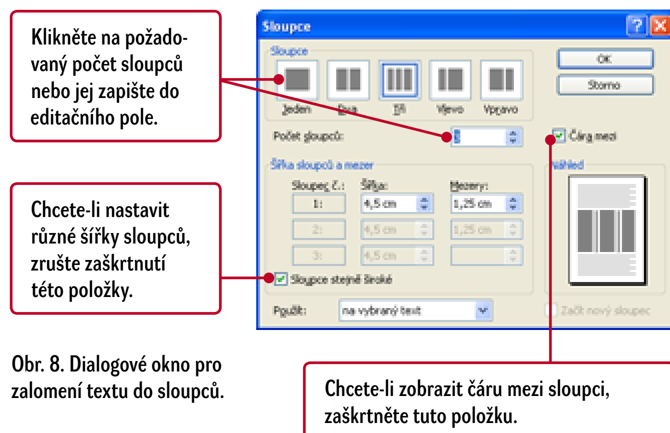
I DLOUHÝ TEXT MŮŽE BÝT DOBŘE ČITELNÝ

Oko se při čtení lépe orientuje v kratších řádcích. U krátkého dokumentu asi nemá smysl řádky zkracovat, ale u delších textů můžete vyzkoušet zalomení textu do sloupců.

Jak zalomit text do sloupců

Chcete-li zalomit pouze část textu, označte ji. Poté z nabídky **Formát** vyberte příkaz **Sloupce**.

Tím vyvoláte dialogové okno *Sloupce* (obr. 8). V horní části zadejte požadovaný počet sloupců. Můžete jej také zapsat do editačního pole *Počet sloupců*. MS Word předpokládá, že sloupce mají být stejně široké, a tak položku *Sloupce stejně široké* nabízí zaškrtnutou. Chcete-li nastavit pro každý sloupec jinou šířku, je třeba zaškrtnutí zrušit.

Obr. 8. Dialogové okno pro zalomení textu do sloupců.

Měnit šířku sloupců můžete i v případě, že tato položka je zaškrtnuta. Stačí změnit šířku sloupce nebo šířku mezery v příslušném editačním poli.

V případě, že sloupce chcete oddělit svislou čarou, zaškrtněte položku **Čára mezi**.

Jak zrušit zalomení textu do sloupců

Chcete-li vrátit text do původního tvaru, postačí, když nastavíte zalomení do jednoho sloupce.

tip

Adobe PDF Poznámky Acrobatu

Nástroj **Sloupce**.

Text můžete zalomit do sloupců také pomocí nástroje **Sloupce** na panelu *Standardní*. Po kliknutí se objeví nabídka se sloupci: tažením myší označte počet sloupců, do kterých chcete text zalomit. Po uvolnění levého tlačítka myši Word text zalomí podle zadání.

PROČ NEFUNGUJE KONTROLA PRAVOPISU?

Možná se vám stalo, že kontrola pravopisu náhle začala opravovat všechna (i správně napsaná) česká slova, a dokonce nabízela k opravě slova nesmyslná. Jednou z možností je to, že kontrolovaný text má přiřazen jiný jazyk než češtinu.

Jak nastavit jazyk

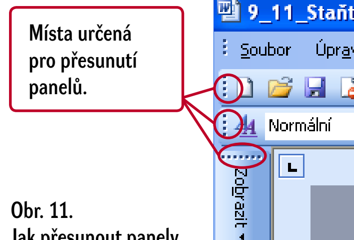
Označte text, u kterého chcete změnit jazyk. Poté z nabídky **Nástroje** vyberte postupně příkazy **Jazyk** a **Nastavit jazyk**. Na obrazovce se objeví dialogové okno *Jazyk*.

V tomto dialogovém okně vyberte požadovaný jazyk a klikněte na tlačítko **OK**.

ZPŘÍJEMNĚTE SI PRÁCI

Jde-li udělat něco rychleji nebo v příjemnějším prostředí, proč tu možnost nevyužít.

Panely nástrojů lze tažením myší přesouvat v rámci okna MS Wordu. MS Word je obvykle zobrazuje v horní části okna nad sebou a tím ubírá výšku okna, kterou je možné využít pro zobrazení dokumentu.

Obr. 11.
Jak přesunout panely.

Nastavíte-li ukazovátko myši na levý kraj panelu (u MS Wordu 2003 na pásek tvořený čtyřmi tečkami – obr. 11), můžete panely přesunout myší. Jsou-li panely kratší, můžete umístit dva panely vedle sebe. Je také možné přesunout panel k levému nebo pravému okraji okna.

Často používané příkazy lze zadávat z klávesnice pomocí klávesových zkratek. Je to rychlejší než myší vybírat z nabídky příkazů.

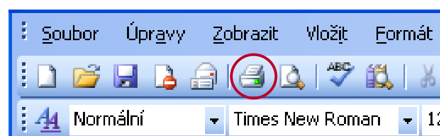
-mzi

inzerce

JAK VYTISKNOUT DATA

Máte-li zajímavá data v počítači, je to hezké, ale mnoho lidí se o nich nedozví. Jednou z cest, jak tato data zpřístupnit, je jejich vytištění. Umíte využít všechny možnosti, které MS Word nabízí?

NEJRYCHLEJŠÍM ZPŮSOBEM, jak dokument vytisknout, je kliknout na ikonu **Tisk** (obr. 1).

Obr. 1. Ikona **Tisk**.

Za rychlost ale platíme tím, že není možné nic nastavit.

Aby bylo možné nastavit parametry tisku, je třeba vyvolat dialogové okno *Tisk* (obr. 2). Z nabídky příkazů **Soubor** vyberte příkaz **Tisk**.

JAK NASTAVIT POČET VÝTISKŮ

K určení počtu výtisků (počtu kopií) slouží položky v rámečku *Kopie*. Do editačního pole zapište počet požadovaných kopií.

Tisknete-li více kopií dokumentu, jehož délka přesahuje jednu stránku, může vám pomoci položka **Kompletovat**. Je-li tato položka zaškrtnuta, budou se jednotlivé kopie dokumentu tisknout za sebou. Zrušíte-li zaškrtnutí, pak se budou za sebou tisknout jednotlivé listy (tedy nejprve se vytisknou všechny první stránky, pak všechny druhé atd.).

JAK VYTISKNOUT JEN POŽADOVANÉ STRÁNKY

V rámečku *Rozsah stránek* najdete tři položky.

Položka **Všechny** zajistí tisk celého dokumentu.

Tisk vybraných stránek

Chcete-li vytisknout pouze celé vybrané stránky, zapište jejich čísla do pole *Stránky*.

Chcete-li tisknout náhodné stránky, jejich čísla zapište a oddělte je čárkami, např. 3,5,11,23.

Chcete-li tisknout souvislý blok stránek, zapište čísla první a poslední stránky a oddělte je krátkou pomlčkou bez mezer, např. 1-5.

Tisk vybraného textu

Chcete-li vytisknout text, který začíná nebo končí např. v polovině stránky, můžete využít položku **Výběr**. V tom případě ještě před vyvoláním dialogového okna *Tisk* označte (třeba tažením myší) text, který chcete vytisknout, a poté v dialogovém okně označte položku **Výběr**.

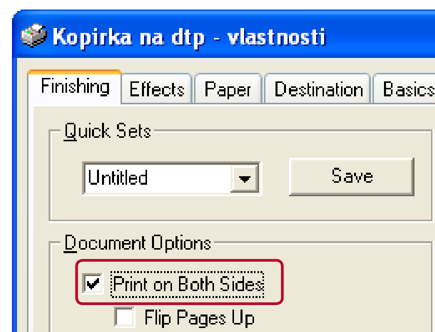
JAK UŠETŘIT PAPÍR

Tiskneme-li jednu stránku dokumentu na jeden list, dosáhneme vyšší spotřeby papíru. V případě, že výtisky nosíte s sebou, zbytečně se zatěžujete hmotností papíru.

První možností je oboustranný tisk, druhou možností je vytisknout více stránek dokumentu (nejčastěji dvě) na jednu papírovou stránku.

Oboustranný tisk

Máte-li k dispozici tiskárnu, která dovoluje oboustranný tisk, je postup jednoduchý.

Obr. 3. Příklad položky zajišťující oboustranný tisk.

Kliknutím na tlačítko **Vlastnosti** (obr. 2) v horní části okna vyvoláte dialogové okno s vlastnostmi tiskárny a v něm nastavíte, že chcete oboustranný tisk. Příklad takového okna ukazuje obr. 3.

Jde to s každou tiskárnou

Nemáte-li tiskárnu podporující oboustranný tisk, nevadí. Před zahájením tisku zaškrtněte položku **Obousměrný ruční tisk**. Tisk pak proběhne tak, že po vytištění každé stránky MS Word tisk pozastaví a zobrazí výzvu k vložení dalšího papíru. Tak získáte čas na to, abyste papír potištěný z jedné strany otočili a mohli ho dát do tiskárny znovu.

Tisk více stránek

V tomto případě MS Word vytiskne více stránek dokumentu na jednu stránku papíru. Postačí, když v položce **Počet stránek na list** zadáte počet stránek dokumentu, které se mají vytisknout na stejnou stránku papíru.

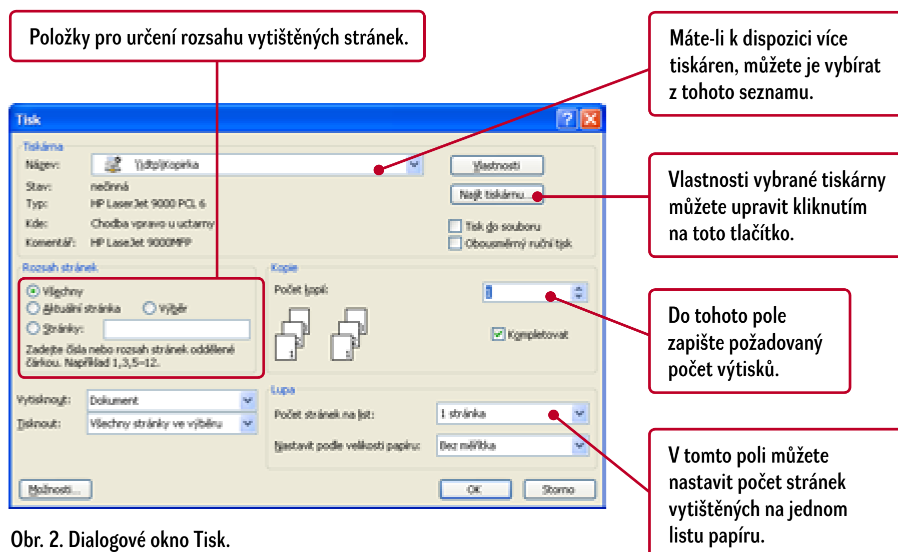
PŘIDÁNÍ MÍSTA NA VAZBU

Počítáte-li s tím, že se vytištěný dokument sváže, je možné přidat volné místo pro vazbu.

Velikost okrajů se nastavuje v dialogovém okně *Vzhled stránky*. To vyvoláte příkazem **Vzhled stránky** z nabídky **Soubor**.

Po otevření se ujistěte, že pracujete na kartě *Okraje*.

Kromě nastavení velikosti okrajů stránky (pole *Nahoře, Dole, Vlevo* a *Vpravo*) můžete nastavit ještě velikost volného místa v poli *U hřbetu*. S tímto polem souvisí pole *Umístění hřbetu*, ve kterém můžete nastavit, ke kterému okraji stránky chcete přídavek připojit. Přístupnost tohoto pole závisí na tom, jaká hodnota je nastavena v poli *Více stránek*. V některých případech si Word řídí umístění přídavku sám. -mzi

Obr. 2. Dialogové okno Tisk.

RED SHARK – DRAVEC VE VZDUCHU!

Na PPK CD vám opět přinášíme plnou hru, tentokrát se jedná o skvělou vrtulníkovou akci **Red Shark**.

Píše se rok 2100 a Rusům se podařil největší vědecký průlom v dějinách lidstva – sestrojili první funkční stroj času. Ten umožňoval cestovat do minulosti nejen hmotě, ale i živému člověku, a tak se světu otevřely dosud netušené možnosti.

Před každou misí dostanete krátké poučení.

Nebyl by to ale člověk, kdyby nový technologický pokrok nezneužil, nejlépe ještě hezky zčerstva. Proto ani Rusové neotáleli a odhodlali se k nečekanému kroku – poslat nejmodernější současnou válečnou zbraň zpět do doby druhé světové války a pokusit se přepsat historii ve svůj prospěch. Touto zbraní je helikoptéra Red Shark – a jejím pilotem je kdo jiný než vy.

SEZNAMTE SE, RED SHARK

Než přišel rok 2100, doba poměrně pokročila, takže moderní vrtulníky nové doby už nejsou žádná ořezávátka. Red Shark je vybaven kulometem s neomezenou zásobou munice a kromě něj disponuje i dvěma typy střel – prvním je raketa S-8, tím pokročilejším pak raketa VIKHR.

Střely S-8 jsou v porovnání s druhým dostupným typem střely velmi primitivní, co se zaměřování týče, každopádně jich máte k dispozici několikanásobně větší počet (konkrétně šedesát kusů) a můžete je vypouštět v mnohem vyšší kadenci. Střela S-8 po vypálení pokračuje dopředu přesně ve směru zaměřovacího kříže.

Rakety typu VIKHR nelze s raketami S-8 srovnávat: je to, jako byste chtěli porovnat odstřelovací pušku s pouťovou vzduchovkou. Zatímco S-8 musíte přesně zaměřovat manuálně, raketě VIKHR stačí několik vteřin, aby se její dráha zamkla na cíl – a ten už pak nemá žádnou šanci uniknout svému osudu, ve kterém účinkují spousty malých ocelových kousků a oblaka dýmu. Chcete-li VIKHR využít, zaměřte cíl pomocí klávesy **Zaměřit cíl** (ve standardním nastavení je tato funkce přiřazena klávese *Insert*), počkejte, až se kolem cíle objeví dvojitý čtverec, a vypalte.

BOJOVÉ TAKTIKY

Je vhodné vědět, že váš kulomet i rakety S-8 střílejí naprosto rovně bez ohledu na vzdálenost, takže pokud se vám podaří dostat libovolný cíl přesně doprostřed zaměřovacího kříže, můžete beze strachu vypálit z libovolné dálky.

NA BITEVNÍM POLI MÁTE K DISPOZICI KULOMET, VELKOU ZÁSOBU RAKET S-8 A ELEGANTNÍ RAKETY VIKHR.

K cíli se nemusíte přibližovat, ani když ho nevidíte – alespoň dokud je váš radar přesný a máte ještě rakety VIKHR. Proto si všímejte radaru, a pokud se blížíte k červené tečce (tedy nepříteli), snažte se ho zaměřit klávesou Zaměřit cíl. Jakmile se vám to povede, zastavte svůj pohyb, nechte VIKHR, ať se zaměří, a palte.

RED SHARK **info**

vrtulníkový simulátor

Autor: G5 Software, *www.g5software.com.*

Vydavatel: Buka Entertainment, *www.buka.com.*

Distributor v ČR: Cenega, *www.cenega.cz.*

Jazyk: čeština.

Min. požadavky: viz návod na PPK CD 8/2005.

Dále se vyplatí nezapomínat, že rakety VIKHR dokáží stopovat i pohybující se cíl, proto je prozíravé šetřit je právě na pohybující se vozidla. Na nehybné cíle stačí použít levné rakety S-8 nebo kulomet; samozřejmě jen tehdy, pokud máte dostatek času.

OVLÁDÁNÍ

Ovládání vrtulníku je poměrně jednoduché (to víte, budoucnost), a proto vystačíte s několika málo klávesami. Pro pohyb dopředu a dozadu potřebujete šipky, pomocí postranních šipek můžete uhýbat do stran. Směr pohledu určujete myší, jejíž levé tlačítko spouští střelbu z kulometu. Kolečkem myši přepínáte mezi raketou S-8 a raketou VIKHR. Pro zaměření cíle potřebujete klávesu Insert.

SHRNUTÍ

Red Shark je jednoduchá akční hra, která vás může příjemně zabavit na celé odpoledne. Navíc je zpracována hezky česky, proto pokud si chcete vyzkoušet roli pilota bojového vrtulníku, nasedat! -maz

Likvidace nepřátel je v plném proudu.

VYPALUJEME DVD

V minulém vydání PPK vyšel test sedmi vypalovacích mechanik DVD. Nyní tento test doplníme o další tři DVD vypalovačky, které jsme podrobili stejným testům jako modely recenzované v PPK 7.

TENTOKRÁT JSME SE PODÍVALI na DVD mechaniky HP 16X DVD+/-RW, Dual Layer Drive (2690 Kč), NEC ND-3520A (1702 Kč) a Toshiba SD-R5372 (1668 Kč). Stejně jako mechaniky otestované v minulém vydání PPK také ony bez výjimky ovládají zápis na média formátu DVD+R a DVD-R a zápis na dvouvrstvá média DVD+R9 s kapacitou 8,5 GB. Jednotka NEC je navíc připravena i pro zápis dat na dvouvrstvá média DVD-R9 (ta zatím nejsou na trhu, takže jsme tuto schopnost nemohli vyzkoušet) a mechanice Toshiba nečiní potíže čtení disků DVD-RAM.

Obě levnější mechaniky NEC a Toshiba byly do testu dodány jako holé (tzv. bulk) jednotky bez jakéhokoli příslušenství a bez softwarové výbavy. Model HP byl vybaven jak vypalovacím programem, tak programem pro vytváření vlastních DVD videí, ale jeho cena 2690 Kč je ve srovnání s obdobně vybavenými mechanikami přesto příliš vysoká.

Utilita Roxio Label Creator pro vytváření potisků CD a DVD.

HP 16X DVD+/-RW, DUAL LAYER DRIVE

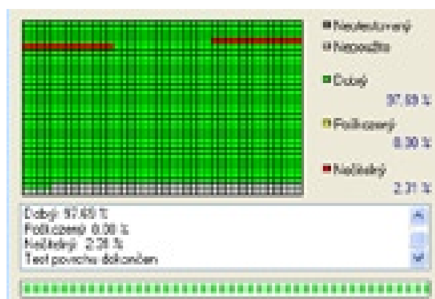
Cena: 2690 Kč s DPH.

Poskytl: Hewlett-Packard, s. r. o.

Rychlost zápisu: 16× DVD+R, 8× DVD-R, 2,4× DVD+R9.

\+ čtení poškozeného disku, rychlost čtení disků DVD-R, bohatá softwarová výbava

− vyšší cena, rychlost vypalování na jednovrstvá média DVD-R a na dvouvrstvá média DVD+R9

HP: kvalita čtení poškozeného disku.

HP 16X DVD+/-RW, DUAL LAYER DRIVE

Tato mechanika s netradičním označením je s cenou 2690 Kč bezkonkurenčně nejdražším modelem nejen v tomto srovnání se dvěma jednotkami bez příslušenství, ale i v porovnání s obdobně vybavenými mechanikami testovanými v minulém vydání PPK. Ani rychlostní parametry modelu HP nejsou v současné době nikterak oslnivé: na média DVD-R zapisuje tento model rychlostí max. 8× a na dvouvrstvá média DVD+R9 dokáže při vypalování vyvinout maximální rychlost 2,4×.

Operační systém Windows identifikuje tuto jednotku jako Philips DVD8631 BB03. Jméno skutečného výrobce není ovšem v dnešní době zdaleka vždy shodné s tím, pod kterou značkou se produkt prodává. Kromě mechaniky bylo k balení přiloženo celkem pět cédéček: najdete na nich vypalovací program Roxio Easy Media Creator 7 Basic, program WinDVD Creator 2 pro tvorbu videa a program Retrospect Express pro zálohování. Zbylá dvě CD jsou zapisovatelná a můžete je použít pro vypálení svých dat. Na rozdíl od vypalovacího programu Nero nekomunikuje program Roxio Easy Media Creator 7 Basic s uživatelem česky, ale je natolik přehledný a snadno ovladatelný, že s jeho používáním nebudou mít problémy ani uživatelé neznalí angličtiny.

Při čtení disků DVD a CD nemá tato jednotka nejmenší problémy – velmi rychlá byla zejména při čtení disků DVD-R. Při testech vypalování jsme se obdobně dobrých výsledků nedočkali. Při vypalování na média DVD+R byla testovací várka dat zapsána 16násobnou rychlostí za 6:47 min., což je podprůměrný výsledek. Při vypalování na média DVD-R pálí mechanika HP pouze rychlostí 8×, čas zápisu byl v tomto případě 7:58 min. Na dvouvrstvá média

s kapacitou 8,5 GB zapisuje tato jednotka pouze rychlostí 2,4× a vypálení 7,90 GB dat trvalo dlouhých 48:23 min.

Naopak lze tento model pochválit za úspěšnost při čtení poškozeného DVD disku – jako nečitelných se pro něj jevilo pouze 2,31 % dat. To je po mechanice Lite-On druhý nejlepší výsledek ze všech deseti testovaných mechanik (recenzovaných v tomto a v minulém vydání PPK). Líbila se nám také bohatá softwarová výbava, která obsahuje například i program pro tvorbu potisků na vypálená média.

NEC ND-3520A

Mechanika NEC ND-3520A stojí 1702 Kč a k otestování byla dodána bez příslušenství. Na první pohled zaujme nejen příznivou cenou, ale i technickými parametry. Na média DVD+R a DVD-R vypaluje až rychlostí 16×, na média DVD+RW zapisuje až rychlostí 8×, při zápisu na média DVD-RW je maximem rychlost 6×. Zápis na dvouvrstvé disky DVD+R9 a DVD-R9 zvládá tento model až čtyřnásobnou rychlostí. Na média DVD-R9 dokáže podle údajů výrobce zapisovat data i mechanika Asus DRW-1608P, ale vzhledem k nedostupnosti dvouvrstvých médií DVD-R9 jsme tuto schopnost nemohli vyzkoušet.

Vypalovačka NEC je velmi rychlá jak při načítání dat z disků DVD, tak při čtení dat z disků CD. Při testech rychlosti čtení disků DVD+R jsme u této mechaniky zaznamenali dokonce nejlepší výsledky. Také rychlost vypalování je výborná – ve srovnání s ostatními patří k nejlepším zejména rychlost zápisu na jednovrstvá média DVD-R a na dvouvrstvá média DVD+R9. Slabší stránkou je však kvalita čtení poškozeného DVD. V tomto testu jsme s touto jednotkou nebyli spokojeni, neboť výsledkem bylo 8,72 % nečitelných dat – tento fakt nám zabránil v tom, abychom této mechanice udělili ocenění Tip PPK.

NEC ND-3520A

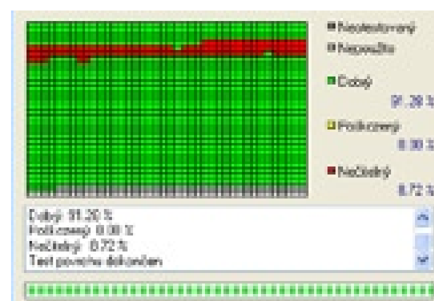
Cena: 1702 Kč s DPH.

Poskytl: Asbis CZ, s. r. o.

Rychlost zápisu: 16× DVD+R, 16× DVD-R, 4× DVD+R9, 4× DVD-R9.

+ rychlost vypalování na dvouvrstvá média DVD+R9, rychlost čtení disků DVD+R, rychlost čtení disků DVD-R, rychlost čtení disků CD-R

– čtení poškozeného disku

NEC: kvalita čtení poškozeného disku.

TOSHIBA SD-R5372

Také vypalovačku Toshiba SD-R5372 jsme do testu obdrželi bez příslušenství. Její cena je 1668 Kč s DPH a pro některé uživatele bude zajímavé, že tato jednotka dokáže

TOSHIBA SD-R5372

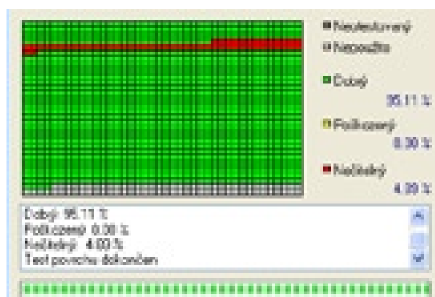
Cena: 1668 Kč s DPH.

Poskytl: Asbis CZ, s. r. o.

Rychlost zápisu: 16× DVD+R, 12× DVD-R, 5× DVD+R9.

+ rychlost vypalování na jednovrstvá média DVD+R a DVD-R, rychlost čtení disků DVD+R, rychlost čtení disků DVD-R, rychlost čtení disků CD-R, čte disky DVD-RAM

– rychlost vypalování na dvouvrstvá média DVD+R9, dlouhá doba přístupu k datům

Toshiba: kvalita čtení poškozeného disku.

podobně jako mechanika Asus DRW-1608P načítat data z disků DVD-RAM. Pokud je pro vás práce s formátem DVD-RAM důležitá, připomínáme, že model LG GSA-4163B, recenzovaný v minulém vydání PPK, dokáže data na média DVD-RAM i zapisovat.

Rychlost čtení dat z DVD i z CD je výborná, při čtení disků DVD-R dosáhla vypalovačka s velkým náskokem nejlepšího výsledku. Také rychlost čtení médií DVD+R a CD-R řadí tuto mechaniku ke špičce, horší je však dlouhá doba přístupu k datům. Díky výborné rychlosti při vypalování dat na jednovrstvá média DVD+R a DVD-R je tato mechanika v těchto disciplínách jednoznačným vítězem našich testů.

Slabší je to však při vypalování na dvouvrstvá média DVD+R9. I když v dispozicích této mechaniky je maximální rychlost zápisu na tato média 5×, vypalování rychlostí 5× a 4× se na dvouvrstvá média opakovaně nezdařilo. Úspěchu jsme dosáhli až při vypalování rychlostí 2,4×, ale v tomto případě jsme na zapsání 7,90 GB dat čekali 45:01 min. I když jsme pro vypalování používali média DVD+R9 určená pro zápis rychlostí 2,4×, všechny ostatní mechaniky v testu s rychlostí zápisu 4× zapsaly data touto rychlostí i na tato média za necelých 30 minut. Neslavnou výjimkou je pouze mechanika Toshiba. Testovaný model HP na dvouvrstvá média zapisuje také pouze rychlostí 2,4×, ale vyšší rychlost v tomto případě výrobce ani nedeklaruje.

Mechanika Toshiba tak zaujme uživatele, kteří požadují vysokou rychlost zápisu na jednovrstvá média DVD+R a DVD-R a také schopnost čtení dat z disků DVD-RAM. Její nevýhodou je pomalé vypalování na dvouvrstvá média DVD+R9 a podprůměrná je také kvalita čtení poškozeného DVD – 4,89 % dat se mechanice jevilo jako nečitelných.

-mse

	HP 16X DVD+/-RW, Dual Layer Drive	NEC ND-3520A	Toshiba SD-R5372
Cena včetně DPH	2690 Kč	1702 Kč	1668 Kč
Poskytl	Hewlett-Packard, s. r. o.	Asbis CZ, s. r. o.	Asbis CZ, s. r. o.
WWW adresa	www.hp.cz	www.asbis.cz	www.asbis.cz
Double Layer (8,5 GB)	ano	ano	ano
Vyrovnávací paměť	2 MB	2 MB	2 MB
Ochrana proti podtečení bufferu	ano	ano	ano
Výstup na sluchátka	ne	ne	ne
Regulátor hlasitosti	ne	ne	ne
Čte DVD-RAM	ne	ne	ano
Záruka	2 roky	2 roky	2 roky
Udávaná maximální rychlost zápisu			
DVD+R	16×	16×	16×
DVD-R	8×	16×	12×
DVD+RW	4×	8×	4×
DVD-RW	4×	6×	4×
DVD-RAM	ne	ne	ne
DVD+R9 (Double Layer)	2,4×	4×	5×
DVD-R9 (Double Layer)	ne	4×	ne
CD-R	40×	48×	48×
CD-RW	24×	24×	24×
Příslušenství			
Vypalovací program	Easy Media Creator 7 Basic	ne	ne
Další programové vybavení	WinDVD2 Creator, Retrospect Express	ne	ne
Příslušenství	Kabel ke zvukové kartě, montážní šroubky	ne	ne
Prázdné médium	1× CD-RW, 1× CD-R	ne	ne
Testy čtení disku DVD-ROM 3,87 GB (1×: 1350 KB/s)			
Prům. rychlost čtení	11,61×	11,52×	11,75×
Náhodná doba přístupu	116 ms	119 ms	131 ms
Testy čtení disku DVD-ROM Double Layer 7,23 GB (1×: 1350 KB/s)			
Prům. rychlost čtení	6,25×	5,65×	6,17×
Náhodná doba přístupu	129 ms	133 ms	141 ms
Testy čtení disku DVD+R 4,35 GB (1×: 1350 KB/s)			
Prům. rychlost čtení	6,23×	11,97×	10,90×
Náhodná doba přístupu	126 ms	121 ms	159 ms
Testy čtení disku DVD-R 4,35 GB (1×: 1350 KB/s)			
Prům. rychlost čtení	8,85×	8,27×	9,95×
Náhodná doba přístupu	234 ms	147 ms	298 ms
Testy čtení disku DVD-RAM 4,27 GB (1×: 1350 KB/s)			
Prům. rychlost čtení	nečte	nečte	1,87×
Náhodná doba přístupu	nečte	nečte	340 ms
Testy čtení disku CD-R 700 MB (1×: 150 KB/s)			
Prům. rychlost čtení	31,50×	36,61×	36,55×
Náhodná doba přístupu	163 ms	120 ms	113 ms
Test rychlosti zápisu 4,22 GB dat na jednovrstvá média			
DVD+R 16×	6:47 min.	6:04 min.	5:43 min.
DVD-R 16×	7:58 min. (8×)	6:06 min.	5:40 min.
Test rychlosti zápisu 7,90 GB dat na dvouvrstvé médium			
DVD+R9 2,4×	48:23 min. (2,4×)	29:16 min. (4×)	45:01 min. (2,4×)
Kvalita čtení poškozeného disku DVD-ROM			
Nečitelná oblast	2,31 %	8,72 %	4,89 %

FOTOAPARÁT DO NEPOHODY

Olympus µ-Digital 500 je kompaktní automatický fotoaparát, leč přesto „macík“ (200 g), jenž se může pochlubit odolností vůči počasí, velkým displejem a mnoha scénickými režimy.

Mjú je řada kompaktních automatických fotoaparátů Olympus. („Mjú“ je anglicky vyslovený název řeckého písmene µ čili „mí“, často užívaného ve významu *mikro-*.) Je to jediná nám známá řada kompaktních fotoaparátů vybavená odolností vůči nepřízni počasí (v technickém chápání vůči kapkám vody stříkajícím ze všech stran). Například různá dvířka na přístroji jsou opatřena gumovým těsněním. Fotoaparát ovšem není odolný vůči ponoření do vody nebo vůči tekoucí vodě.

Mjú 500 je sice poměrně skladný, ježto z něj ve vypnutém stavu nikde nic nevyčnívá, ale rozhodně to není žádný drobek – má téměř 10 cm na šířku a dvě stě gramů v plné výbavě. Odměnou je velmi slušná výdrž (například oproti *µ*-mini). V reálných podmínkách jsme fotoaparátem pořídili 125 snímků (a dvě kratší videosekvence) v rozmezí pěti dní na jediné nabití. Mezi pořizováním snímků byl fotoaparát většinou vypnut a zapnut, zoomem jsme posouvali dle libosti. Tím se reálné podmínky odlišují od testovacích – jsou na baterie náročnější.

Supermakro rozostřuje pozadí poněkud nepřirozeně.

VELKÝ DISPLEJ

Nápadný je rozměrný displej o úhlopříčce 2,5" neboli 6,4 cm. Se svými 215 tisíci pixelů poskytuje dosti velký a jemný obraz, leč tato velikost je zaplacena znatelně trhanou odezvou. Sympatické je hbité přizpůsobování světelným podmínkám. Obraz je na displeji vidět i za jasného, slunečného dne – ovšem přece jen matně; víc od současné techniky očekávat nemůžeme. Zacílení záběru displej přesto umožňuje. (Na hledáček místo nezbylo.)

Náhled na displeji neposkytuje příliš spolehlivou informaci o tom, jak snímek vyšel co do uspokojivého zachycení podrobností v tmavých nebo velmi světlých odstínech – o tom se budete moci přesvědčit teprve na počítači. V případě pochybností doporučujeme ty motivy, na kterých vám velmi záleží, vyfotografovat několikrát s různou expozicí – tak, že zacílíte na různá místa (a zaostření a expozici podržíte namáčknutím spouště).

Nejvíce se osvědčilo exponovat podle středních odstínů objektu, na jehož prokreslení vám záleží především. Jestliže záběr obsahuje oblohu či jiný velmi světelný objekt (třeba sníh), je vhodné alespoň kousek této jasné plochy zahrnout do středového obdélníčku, chcete-li předejít jejímu „přepálení“. Při pozorném sledování toho, co se děje na displeji, lze dobře zvládnout i snímky v protisvětle.

OVLÁDÁNÍ

Fotoaparát musí s ohledem na svou konstrukci vystačit s poměrně malým počtem ovládacích prvků. Některá nastavení, jako třeba rozlišení snímku v pixelech, jsou proto „o zmáčknutí dál“, než by bylo pohodlné. Tato vlastnost je zvýrazněna tím, že fotoaparát si ve scénických režimech žádná nastavení nepamatuje, pouze v obecném režimu „Program Auto“, dále značeném jen **P**. (I pro něj je zachování uživatelských voleb nejprve nutné povolit v nastaveních přístroje.)

To znamená, že zvolíte-li jakýkoli scénický režim – krajinu, sníh a pláž a podobně –, úplně vše *včetně rozlišení* se nastaví na výchozí tovární hodnoty. Fotoaparát si zároveň *nepamatuje* zvolený scénický režim. Nabíhá vždy do režimu P.

Jestliže tedy chcete využít libovolný scénický režim, musíte jej zvolit *po každém zapnutí fotoaparátu* a posléze případně nastavit žádoucí rozlišení, jestliže vám výchozí 2560 × 1920 s normální kompresí nevyhovuje.

Fotoaparát tak je a není pohotový. Když vystačíte s obecným režimem, pohotový je. Jakmile chcete fotoaparát přizpůsobit zvláštním podmínkám, pohotovost se vytrácí. Připouštíme, že při troše cviku lze tyto volby provést během několika vteřin – i to je však často příliš mnoho.

info

OLYMPUS µ-DIGITAL 500 (alternativní označení – v Americe: Stylus 500)

kompaktní automatický digitální fotoaparát, odolný vůči počasí (kapkám vody)

12 990 Kč (s DPH)

Objektiv: Olympus; 35–105 mm (ekviv.); f/3,1–f/5,2.

Zaostřuje od: 20 cm (makro); 7 cm (supermakro; omezeno na dlouhé ohnisko).

Snímač CCD typu 1/2,5" (skutečná úhlopříčka 7,18 mm), 5 milionů efektivních pixelů.

Citlivost: ISO 640.

Závěrka: 1/2–1/1000 s (v nočním režimu max. 4 s).

Formát snímků: JPEG.

Rozměry: 2560 × 1920, 2048 × 1536, 1600 × 1200, 1280 × 960, 1024 × 768, 640 × 480.

Formát videa: QuickTime Motion JPEG se zvukem; 320 × 240, 160 × 120; 15 snímků/s.

Ukládá na paměťové karty xD-Picture Card (max. 512MB).

Displej: úhlopříčka 2,5", 215 tisíc pixelů.

Baterie: Li-Ion 1230 mAh.

Udaná výdrž na jedno nabití: 200 snímků.

Rozměry: 99 × 55 × 31 mm.

Hmotnost: 165 g (bez baterie a karty; celkově asi 202 g).

 rychlost fotoaparátu; odolnost vůči počasí; pěkné snímky

 nezobrazuje čas a clonu; scénické režimy si nepamatují nastavení rozlišení; nemá senzor natočení fotoaparátu

Scénické režimy samy nastavují volby vhodné pro danou scénu; některé z nich jsou dostupné i jako ruční volby v režimu P, například vypnutí blesku, způsob měření expozice a podobně, jiné však ručně dostupné nejsou. Může jít o speciální barevné podání (v případě krajiny), o preferenci rychlého času či hloubky ostrosti a podobně. *µ*-500 je vpravdě automatický fotoaparát a bez zkušeného využívání scénických režimů se fotograf neobejde.

VÝKON

Přístroj je včetně vysunutí objektivu připraven k použití za sekundu a čtvrt. První sní-

mek včetně následujících nezbytných kroků jsme byli schopni pořídit asi za dvě a půl sekundy po stisku tlačítka *Power*. Samo zaostření a změření expozice potřebuje čas v rozpětí zhruba od půl sekundy až do dvou sekund, podle světelných podmínek, vzdálenosti objektu, jeho povahy i nastavení přístroje.

Vlastní prodlevu pořízení snímku odhadujeme na čtyři setiny sekundy. Zhruba další desetinu sekundy je ovšem nutno připočítat na zpoždění zobrazení na displeji.

Fotoaparát se vypne asi za sekundu a tři čtvrtě. Stačí to na to, abyste mohli stisknout tlačítko *Power* a přístroj zvolna uložit do kapsy.

ZHODNOCENÍ

S pořízenými snímky jsme byli obvykle spokojeni. Je však nutno vhodně pracovat s vlastnostmi fotoaparátu. Třeba režim krajiny, u kterého výrobce uvádí, že podporuje podání modré a zelené, není podle našeho zjištění vhodný na fotografie v lese (kdy jsme doufali v pěkné podání zelené) – střední tóny v takovém případě vyjdou velmi světlé a snímky působí nepřirozeně. Domníváme se, že fotoaparát v tomto režimu upravuje podání snímku (*kompresi dynamického rozsahu a křivku gama*) tak, aby v rámci možností vyšla jak obloha, tak objekty pod ní. Tento režim proto nefunguje dobře, jestliže součástí záběru není velmi jasná plocha.

Šum je ve vysokém rozlišení patrný, leč přijatelný. Oproti starším modelům Olympus zde vidíme značné zlepšení. Doostřování snímků by mohlo být o trochu mírnější, ale nevadí nám. Patrně je uzpůsobeno především pro přímý tisk – nepočítá se, že by uživatel snímky sám příliš upravoval, což je u automatického přístroje nakonec pochopitelné. Ve vyšších rozlišeních fotoaparátu (2560 × 1920 a 2048 × 1536) se poněkud rozpíjí detail kresby, ne však nepřijatelně. K barevnému podání máme jen tu výhradu, že se nám fotoaparát zdá poněkud příliš citlivý na červenou a oranžovou a takto barevné objekty pak vycházejí o něco světlejší a jasnější, než skutečně byly. To je však jev u digitálních přístrojů dosti častý.

Zkušenějšímu fotografovi bude vadit, že fotoaparát nezobrazuje čas ani clonu, se kterými se chystá snímek pořídit. Pouhý blikající symbol blesku nestačí na to, aby se dalo odhadnout, jaká je šance snímek „udržet“ bez blesku. Nepříjemné je i to, že přístroji chybí senzor natočení (na šířku či na výšku). Pořízené snímky si musíte případně otočit ručně.

Když si fotoaparát „ochočíte“, budou z něj vycházet zpravidla podařené snímky, na kompaktní fotoaparát o dobré kvalitě. Odolnost vůči počasí, relativní rychlost a i přes větší hmotnost obstojná skladnost jsou další výhody, všechny však musíte zaplatit ve vyšší ceně fotoaparátu. Jako cílovou skupinu vidíme spíše lépe vydělávající zákazníky, kterým není nedostupná atraktivní dovolená a kteří na ni mohou takový přístroj využít.

-mjs

PŘEHLED REŽIMŮ

P – program obecné automatiky
Jediný program, který si i mezi vypnutími fotoaparátu dovede pamatovat všechna nastavení zvolená uživatelem.

Krajina – režim podporující sytější zelenou a modrou a větší hloubku ostrosti.

Krajina s portrétem

Portrét – tradiční režim podporující rozostření pozadí.

Indoor – režim pro fotografování v místnostech; umožňuje fotografovat s vysokou citlivostí a relativně malým šumem, ale za cenu toho, že rozlišení bude omezeno max. na 1280 × 960.

Sport – tradiční režim podporující rychlejší časy závěrky.

Pláž a sníh – podporuje správné barevné podání a vhodnou expozici v těchto velmi jasných prostředích.

Objekty za sklem – vypíná blesk.

Autoportrét se samospouští – režim, který chytře zaostřuje a měří expozici teprve okamžik před pořízením snímku, když už jste v záběru.

Západ slunce – podporuje věrné zachycení odstínů západu a východu slunce, jež by automatické vyvážení bílé zkreslilo.

Noční scéna – upravuje měření expozice tak, aby se neorientovala jen na několik světlých bodů, ale na tmavší pozadí; používá pomalejší časy závěrky.

Noční portrét – blesk osvítí popředí a dlouhá expozice zachytí pozadí.

Kuchyně – upravuje sytost barev, ostrost a kontrast pro lepší zachycení jídel.

Dokumenty – upravuje kontrast pro snímání písemností.

Při svíčkách – správné zachycení tónu světla svíček, režim zakazuje blesk, jinak se chová podobně jako *indoor* – rozlišení je omezeno nejvýše 1280 × 960.

Pod vodou (vyžaduje volitelné podvodní pouzdro)

Podvodní makro

Výběr ze snímků 1 – rychlá sekvence čtyř snímků a následný výběr.

Výběr ze snímků 2 – sekvence snímků a následný výběr; snímky se ukládají na kartu ihned, poté můžete vybrat ty, které mají být vymazány.

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ!

V minulém čísle PPK jsme vám představili jeden z řady existujících právních informačních systémů – WinLex. Dnes vám přiblížíme program Zákon 4 a naznačíme vám, kde ho lze snadno získat.

info

PROGRAM ZÁKON 4 – FREE EDITION

Velká elektronická právnická knihovna

Vydal/poskytl: Počítačová škola Bárta, Praha. *www.pravnipredpisy.cz*

Cena:
Plná verze vč. roční aktualizace: 2390 Kč.
Plná verze bez roční aktualizace: 1670 Kč.
Free edition – zdarma na Chip DVD 5/05

Víme, že tvrzení použité v názvu článku je hodně „omšelé“, ale také víme, že je stále pravdivé. I přes existenci řady elektronických právních informačních systémů, internetu a dalších možností (jako je např. dostupnost všech zákonů na obecních úřadech) je užitečné mít aktuální právní předpisy i ve svém počítači.

Počítačová škola Bárta nabízí zájemcům už řadu let rozsáhlý systém plných textů platných právních předpisů s výkonným vyhledáváním. V současné době je to verze 4.0 programu Zákon. Jeho plnou verzi můžete získat buď s roční aktualizací, nebo bez ní. Můžete si ale také pořídit verzi Free edition. Tu vám teď stručně představíme a také vám naznačíme, kde ji snadno získat.

SBÍRKA PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Aktuální verze programu Zákon – Free edtion zabírá na distribučním CD 450 MB, instalace na pevném disku pak 880 MB. K dispozici budete mít aktuální podobu nejdůležitějších právních předpisů ČR (stav k 1. 3. 2005 – do částky 30/2005 Sbírky zákonů). Nabídka obsahuje 2591 zákonů, 136 mezinárodních smluv a 313 pokynů a sdělení Finančního zpravodaje. Pro každodenní i příležitostné využití je to jistě víc než dostatečná knihovna.

Bez výkonných možností práce s daty by takové množství textu bylo jen těžko využitelné. Proto Zákon 4 obsahuje výkonný systém filtrace a vyhledávání textů, který nabízí tyto hlavní funkce pro práci s daty:

- filtrování podle typu zdroje dat (Sbírka zákonů, Sbírka mezinárodních smluv, Finanční zpravodaj),
- výběr podle oblasti práva (daňové, trestní, občanské, stavební, obchodní, školské, pracovní, správní, redakční sada – výběr 154 nejdůležitějších právních dokumentů),
- podle platnosti (platné, zrušené, účinné),
- čísla, období (od do),
- podle názvu předpisu.

Samozřejmostí je vyhledávání podle textu, při kterém můžete současně vyhledávat i více slov. Vyhledávat lze jak zadaný tvar slov, tak i jejich základní gramatické podoby. Hledat lze v jednom předpisu, v označených, odfiltrovaných nebo ve všech zařazených předpisech anebo v poznámkách zákonodárce či autorů.

DALŠÍ MOŽNOSTI

Vyhledané předpisy lze řadit vzestupně nebo sestupně dvojitým kliknutím na název příslušného sloupce (podle názvu, čísla, roku, částky, zdroje nebo účinnosti). Stejně snadno lze označovat, odznačovat nebo invertovat dosud provedený výběr. Ke každému předpisu lze zobrazit jeho základní informační popis, čím je novelizován nebo co provádí. Samostatnou funkcí je možnost zobrazit všechny novinky za určité období.

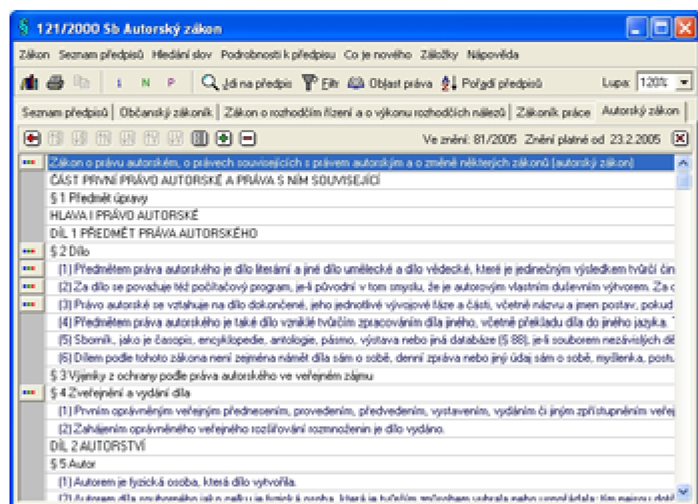
Pokud si vybraný předpis zobrazíte v plném textu, uvidíte zvýrazněná vyhledaná slova, barevně označené hypertextové odkazy nebo odkazy, u kterých se v plovoucích oknech objevuje příslušné vysvětlení daného pojmu nebo odkazu. Zobrazené plné texty lze také tisknout prostřednictvím připojené tiskárny nebo kopírovat do schránky pro další využití. Program umožňuje snadné přepínání mezi více současně vybranými zákony a těm, kteří hůře vidí, nabízí počítačovou lupu.

KDE PROGRAM ZÁKON ZÍSKAT

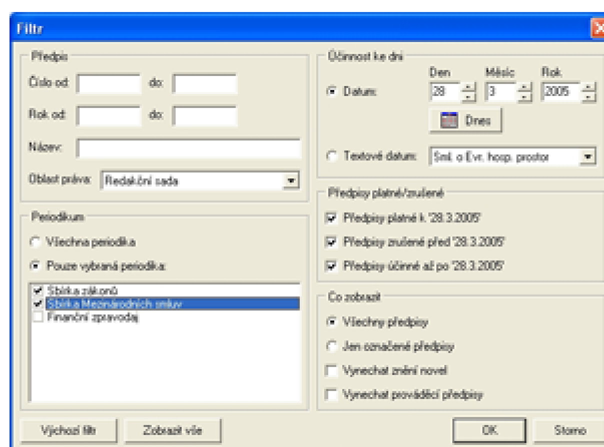
Více informací o nabídce programu Zákon naleznete na internetových stránkách *www.pravnipredpisy.cz*. Zde si lze stáhnout jeho demoverzi (21 MB) nebo představovanou verzi Free edition. Ta je ale opravdu „pořádný balík“, a proto stahovat tento objem při modemovém připojení je nesmyslné. CD-ROM s touto verzí lze zakoupit v několika prodejnách s právní literaturou za symbolický manipulační poplatek. Zajímavou možností může být zakoupení časopisu Chip 5/05, kde tuto instalaci najdete na DVD příloze (a k tomu ještě další bohatou nabídku).

Věříme, že představená verze Free edition programu Zákon 4 vám bude praktickou, a i když nelze její data aktualizovat, také užitečnou pomůckou. S ní už budete vždy „in“ – znalí zákonů.

Milan Pola

Paragrafové znění autorského zákona.

Seznam předpisů lze filtrovat podle různých kritérií.

JAK NA AUDIO

Na našem redakčním CD vám mimo jiné přinášíme velmi zajímavý multifunkční program jetAudio. Jedná se v první řadě o přehrávač médií (audia a videa, a to v různých formátech), ale umožňuje také převádět hudební CD do různých formátů, poslouchat internetová rádia nebo nahrávat zvuk. Instalaci tohoto programu vám rozhodně doporučujeme! Navíc za používání programu nezaplatíte ani korunu.

info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

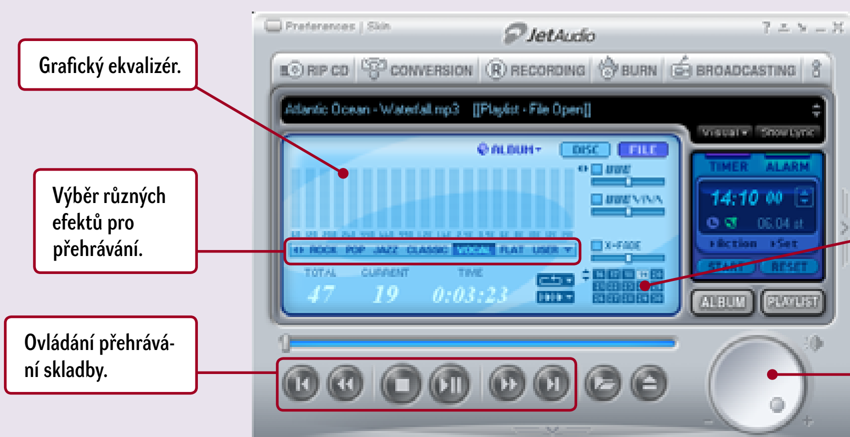
- Jak soubory přehrávat.
- Jak vytvářet playlisty.
- Jak upravovat tagy.

Název programu: jetAudio, freeware, *www.jetaudio.com.*

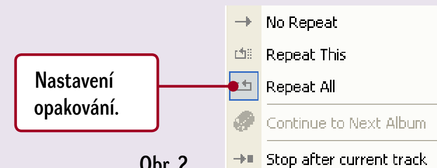
PŘEHRÁVÁNÍ SOUBORŮ

V programu najdete standardní ovládací tlačítka pro přehrávání skladeb, tedy pro přechod na předchozí a další skladbu, a dále tlačítka pro zastavení přehrávání a pro skok o několik sekund vpřed nebo vzad (obr. 1). Chcete-li nějaký hudební soubor otevřít, klikněte na tlačítko se symbolem složky a soubor vyhledejte. Pomocí posledního tlačítka otevřete mechaniku s CD. Velké kulaté tlačítko slouží k ovládání hlasitosti. Kliknutím na reproduktor přehrávání okamžitě zcela ztlumíte.

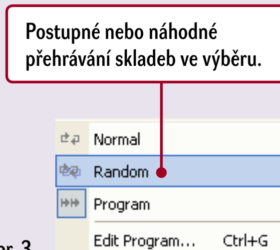
Během přehrávání je zobrazen grafický ekvalizér, na kterém můžete pozorovat výšky a hloubky přehrávané skladby. Při přehrávání můžete použít jeden z nabízených efektů a skladba pak bude znít trochu jinak. V tom případě klikněte na jeden ze zvolených stylů (rock, pop, jazz...). Pokud zaškrtnete položku **X-fade**, můžete využít tzv. crossfaderu – to je zařízení pro plynulý přechod mezi skladbami. Pod crossfaderem najdete políčka pro rychlý skok na jinou skladbu v playlistu (seznamu skladeb, které si chcete přehrát). Tlačítka se šipkou slouží k nastavení režimu přehrávání. Kliknete-li na první tlačítko, zobrazí se nabídka, ze které si vybíráte režim opakování (obr. 2). Ze zobrazené nabídky si můžete vybrat, zda chcete zabránit opakování (**No Repeat**), opakovat právě přehrávanou skladbu (**Repeat This**), opakovat všechno (**Repeat All**), nebo zastavit přehrávání po přehrání aktuální skladby (**Stop after current track**). Kliknete-li na druhé tlačítko, můžete si vybrat buď náhodné pořadí (**Random**) přehrávaných skladeb, nebo pořadí standardní (obr. 3).

Obr. 1

Obr. 2

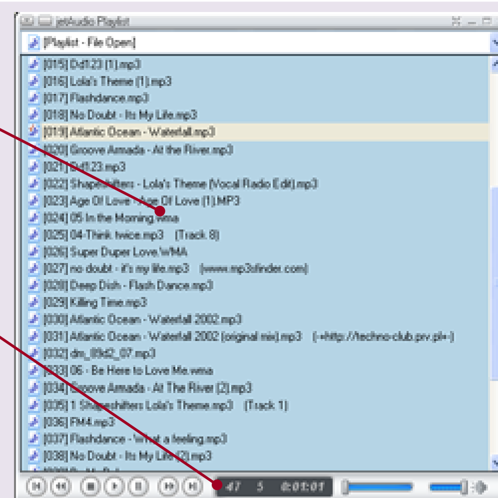
Obr. 3

VYTVOŘENÍ PLAYLISTU

Program umožňuje také vytvářet tzv. playlisty – to jsou seznamy skladeb, které chcete přehrávat. Tento seznam si můžete i uložit a mít ho připraven napříště. Klikněte na tlačítko **Playlist**. Tím se otevře okno s prázdným playlistem. Klikněte do něj pravým tlačítkem myši a z nabídky vyberte položku **Add Files**

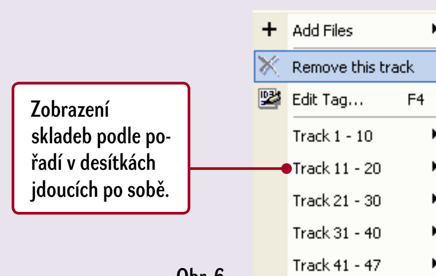

Obr. 4

Obr. 5

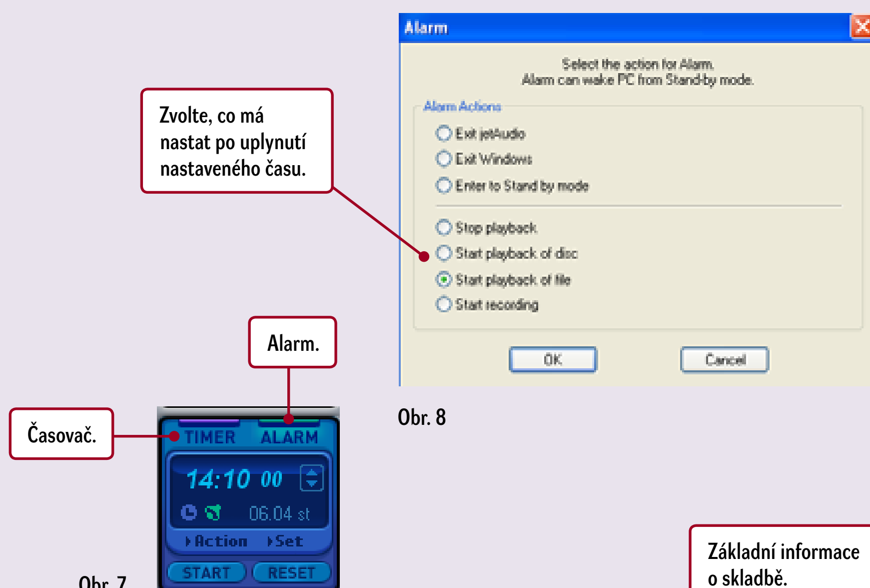
(obr. 4). Tím se zobrazí další nabídka, ve které můžete zvolit, zda chcete přidat do playlistu obsah celé složky (**Add files in folder**), obsah celé složky včetně podsložek (**...including Sub-Folders**), nebo vybrané soubory (**Add Files**). V dalším okně tyto soubory nebo složky vyhledejte a klikněte na tlačítko **OK**. Tím se vybrané soubory zařadí do okna s playlistem (obr. 5). Dole v okně s playlistem najdete ovládací tlačítka pro přehrávání skladeb (zahájení a zastavení přehrávání, přechod na další skladbu, nastavení hlasitosti...). Mezi těmito prvky najdete také informační pole, ve kterém najdete nejprve informaci o celkovém počtu skladeb (souborů) v playlistu, poté o pořadí aktuálně přehrávané skladby a nakonec o době, která uplynula od začátku přehrávání. Pokud kliknete na číslici, která označuje pořadové číslo skladby, zobrazí se nabídka, ve které je mimo jiné zobrazena také možnost skoku na další skladby v playlistu, rozdělené podle toho, zda se jedná o první, či další desítku v playlistu (obr. 6).

Obr. 6

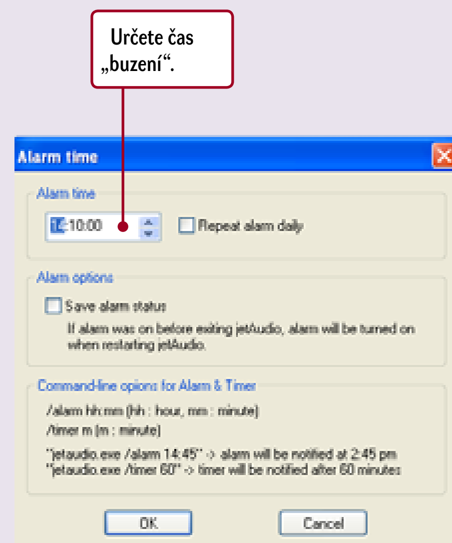
NASTAVENÍ ALARMU

V programu si také můžete nastavit tzv. alarm – program vás ve stanovenou dobu upozorní, že čas již vypršel. Vraťte se do hlavního okna programu a v jeho pravé části najdete pole s tlačítky **Timer** a **Alarm** (obr. 7). Můžete si vybrat, zda chcete nastavit alarm na určitou hodinu (tlačítko Alarm), nebo zda chcete nastavit časovač, který vás upozorní, až uplyne stanovená časová lhůta (např. jedna hodina). Z těchto dvou tlačítek si vyberte a poté klikněte na tlačítko **Action**. Objeví se okno a v něm si vyberte, co se má ve stanovenou dobu stát (obr. 8). Může jít o ukončení programu JetAudio (**Exit jetAudio**), o ukončení Windows (**Exit Windows**), případně o přepnutí do tzv. stand-by modu (**Enter to Stand by mode**). Dále může dojít k ukončení přehrávání (**Stop playback**), zahájení přehrávání CD (**Start playback of disc**), zahájení přehrávání aktuálního souboru v playlistu (**Start playback of file**) nebo k zahájení nahrávání (**Start recording**). Klikněte na tlačítko **OK** a v hlavním okně programu klikněte na tlačítko **Set**. Pokud jste zvolili, že chcete nastavit časovač (**Timer**), zobrazí se nabídka časových možností (v hodinách, minutách apod.). Pokud jste zvolili, že chcete nastavit alarm, zobrazí se okno a v něm určete časový údaj, kdy máte být upozorněni (obr. 9). Pokud zaškrtnete políčko **Repeat alarm daily**, bude se toto „buzení" opakovat denně. Nakonec v hlavním okně programu klikněte na tlačítko **Start**.

Obr. 7

Obr. 8

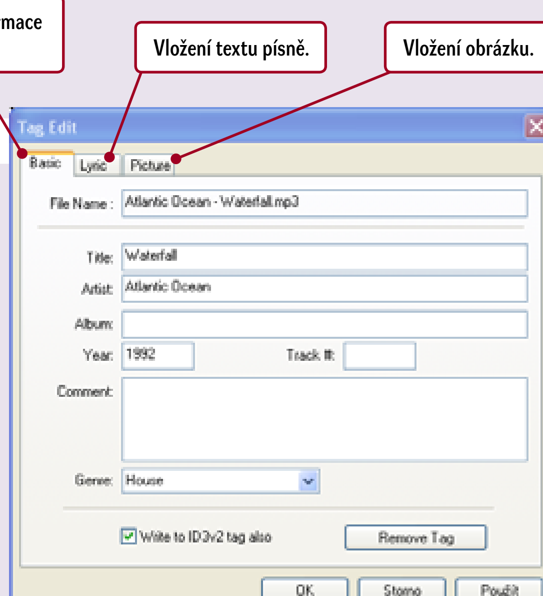

Obr. 9

ÚPRAVA TAGŮ

Program jetAudio umožňuje kromě jiného také úpravu tzv. tagů. To jsou přídavné informace o autorovi skladby, interpretovi, albu apod. V hlavním okně programu klikněte na název skladby a z nabídky vyberte položku **Edit Tag**. Tím se otevře okno se třemi kartami (obr. 10). Na první kartě **Basic** můžete upravit základní informace o skladbě – jde o název skladby (**Title**), jméno umělce (**Artist**), jméno alba, rok vydání (**Year**) a o pořadové číslo skladby na desce (**Track**). Můžete také připojit poznámku a vybrat žánr skladby (**Genre**). Přepnete-li do karty **Lyrics**, můžete do hlavního pole vepsat (nebo spíše překopírovat) text skladby. Jestliže kliknete na tlačítko **Run Lyrics Maker**, spustí se aplikace, díky které můžete zobrazování textu načasovat tak, aby korespondoval s přehrávanou skladbou. Nakonec přepněte na poslední kartu **Picture**. Zde můžete kliknout na tlačítko **Browse** a vybrat obrázek ve formátu JPEG nebo BMP; obrázek pak bude ke skladbě přiložen.

-mia

Obr. 10

WINAMP – PŘEVÁDÍME DO MP3

Pro ripování hudebních skladeb z hudebního nosiče (klasického audio CD) existuje řada specializovaných programů, ale pokud si nechcete žádný z těchto programů instalovat, pak by vás mohlo zajímat, že se speciálním plug-inem (doplňkem) dokáže ripovat i oblíbený přehrávač Winamp.

info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

- Jak nastavit výsledný formát.
- Jak vyhledat informace o CD.
- Jak skladby převést.

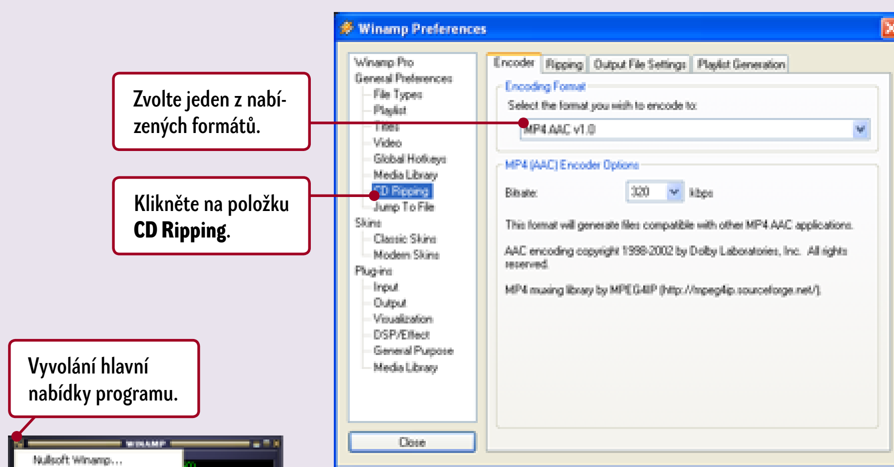
Název programu: Winamp, freeware, *www.winamp.com.*

URČENÍ FORMÁTU

Nejprve si ripování skladeb nastavíte. Je totiž třeba určit, kam se budou převedené skladby ukládat, a další podrobnosti. Klikněte do levého horního rohu programu – tím se zobrazí nabídka programu. V ní vyhledejte položku **Options**, a ta se dále rozbalí. Vyberte položku **Preferences** (obr. 1). Otevře se okno **Winamp Preferences**. V jeho levém sloupci vyhledejte položku **CD Ripping**. V pravé části okna se zobrazí čtyři karty, na kterých si můžete ripování skladeb nastavit. Přepněte na první kartu, tedy na kartu **Encoder** (obr. 2). Zde určujete formát, do kterého chcete skladbu převést. Na výběr máte ze čtyř různých formátů. Pro přímý převod do formátu MP3 je třeba zakoupit plnou verzi Winampu, tj. Winamp Pro. Vybrat si můžete i formát WAV – je to klasický formát pro Windows, který nezaručí zmenšení skladby, ale z tohoto formátu je pak možné soubor převést do jiných formátů včetně formátu MP3, ten však má nižší kvalitu. Dále si můžete vybrat ze dvou verzí formátu AAC (MP4); tyto verze zaručují velmi dobrý kompresní poměr a v programu Winamp jej spolehlivě přehrajete. Podle toho, který formát si zvolíte, se ve zbývající části okna zobrazí nabídka na další nastavení formátu. Pokud zvolíte jeden z formátů AAC, pak se ve zbytku okna zobrazí nabídka na určení datového průtoku (tzv. bitrate). Zjednodušeně lze říci, že čím je datový průtok větší (vyjádřený v kilobitech za sekundu), tím je skladba kvalitnější, ale za cenu větší velikosti souboru.

Zvolte jeden z nabízených formátů.

Klikněte na položku **CD Ripping**.

Obr. 2

Vyvolání hlavní nabídky programu.

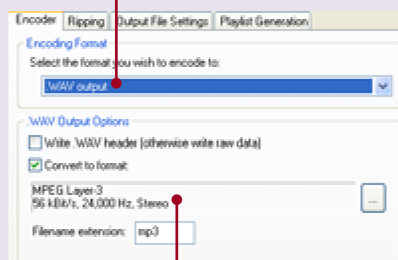

Obr. 1

PŘEVOD DO MP3

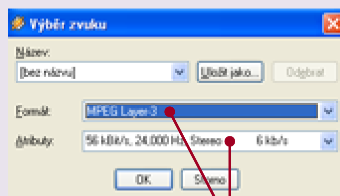
Chcete-li převádět do formátu MP3, zvolte formát WAV. Dole v okně se zobrazí nabídka. V ní zaškrtněte položku **Convert to format** a potom klikněte na tlačítko se třemi tečkami (obr. 3). Zobrazí se okno **Výběr zvuku** (obr. 4) – v něm najdete rozbalovací seznam formátů a z něj si můžete vybrat (obr. 5). Pro vás bude asi nejznámější formát MP3 (tedy MPEG Layer-3), případně další kompresní formát WMA (Windows Media Audio). V závislosti na vybraném formátu se v dolní části okna zobrazí nabídka atributů – většinou jde o volbu kvality. Můžete si vybrat z různých datových průtoků a také zvolit, zda zvuk má být monofonní, nebo stereofonní. Z rozbalovacího seznamu **Název** si můžete vybrat jeden z přednastavených profilů – v tom případě již nemusíte volit formát a kvalitu. Nově vytvořený profil uložte kliknutím na tlačítko **Uložit jako**. Nakonec vše potvrďte kliknutím na tlačítko **OK**.

Pro převod do formátu MP3 zvolte nejprve převod do formátu WAV.

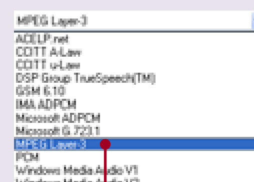
Obr. 3

Informace o zvoleném cílovém formátu.

Obr. 4

Zvolte formát a potom jeho kvalitu.

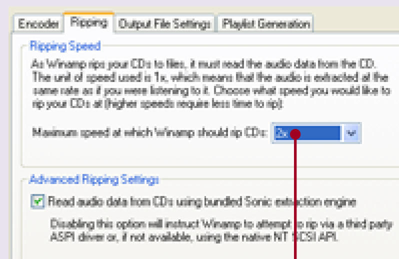

Obr. 5

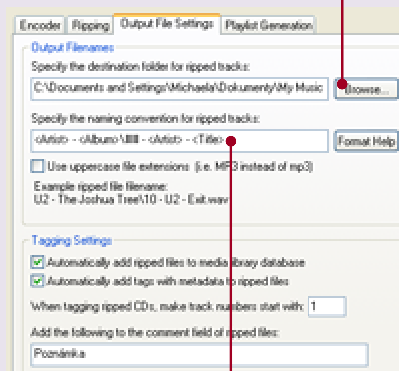
Nabídka různých formátů.

DALŠÍ NASTAVENÍ

V okně nastavení programu se přesuňte na kartu **Ripping** (obr. 6). Zde si můžete nastavit rychlost ripování, která se udává jako násobek rychlosti čtení cédéčka. Přejděte na kartu **Output File Settings** – zde nastavujete cílový adresář, do kterého se budou skladby ukládat (obr. 7). Určíte jej, když kliknete na tlačítko **Browse**. V dalším poli volíte, jak budou skladby pojmenovány. V závorkách jsou vyjmenovány atributy, ze kterých se jméno souboru může skládat. Může to být jméno umělce (**Artist**) či alba nebo název skladby (**Title**). Zaškrtnete-li položku **Automatically add ripped files...**, skladby se automaticky přidají do knihovny médií. Zaškrtnete-li položku **Automatically add tags...**, k názvům skladeb budou automaticky přidány také tzv. tagy, tedy právě informace o interpretovi, názvu skladby apod. Nakonec se přesuňte na poslední kartu a na ní nastavte automatické vytvoření playlistu z převedených skladeb. Volby potvrďte kliknutím na tlačítko **Close**.

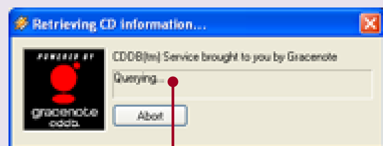
Obr. 6

Obr. 7

VYHLEDÁNÍ INFORMACÍ O CD

Pokud jste připojeni k internetu, můžete v internetové databázi vyhledat informace o CD a ty si zobrazit. Jedná se např. o názvy písní, které se vám nechce vypisovat ručně. Musí jít o původní CD, které vyšlo u některé známější vydavatelské společnosti a které nebylo pořízeno např. „svépomocí“. Vložte CD do CD mechaniky. Nyní z hlavní nabídky programu vyberte položku **Media Library** a přepněte do položky **Devices/CD**. V seznamu se zobrazí jednotlivé skladby a automaticky dojde k prohledávání databáze; o tom jste informováni ve speciálním okně (obr. 8). Pokud jste úspěšní, objeví se v okně hláška Success! a názvy písní se zobrazí v okně knihovny médií (obr. 9).

Obr. 8

Obr. 9

RIPOVÁNÍ SKLADEB

Skladby, které jste si zobrazili v knihovně médií, můžete buď přehrávat (tlačítko **Play**), nebo ripovat. V druhém případě klikněte na tlačítko **Rip** v dolní části okna s knihovnou a zvolte, zda má být ripována pouze označená skladba (**Rip selected tracks**), nebo všechny skladby na CD (**Rip all tracks**). Následně se přesunete do okna a zde můžete sledovat průběh ripování (obr. 10), tedy kolik skladeb je již převedeno a kolik na převedení ještě čeká. Ripování můžete kdykoliv zastavit kliknutím na tlačítko **Cancel Rip**.

-mia

Obr. 10

JAK RYCHLE POROVNAT HODNOTY?

V Excelu můžete data zapisovat na různé listy. Mohou nastat případy, kdy tato data potřebujete porovnat, ať se jedná o porovnání plánu se skutečnými hodnotami, nebo o porovnání tržeb za jednotlivé měsíce, anebo třeba o porovnání letošních prémií s loňskými.

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE: info

Jak porovnat hodnoty z tabulek umístěných na různých listech.

Jak získaná data zobrazit v grafu.

Název programu: MS Excel.

I když se dnes žije v tržním hospodářství, plánování je potřebné.

Většinou se využívá pro kratší časové úseky, například při výrobě, správě majetku, dopravě, opravách a nákupu. Důležité však je snadno zkontrolovat skutečnost s plánem.

Představte si, že na jednom listu v tabulce MS Excelu vyplníte plán spotřeby materiálu pro určité období. Na druhém listu (případně do jiného souboru) vám pak z účetního programu vyjede skutečná spotřeba materiálu za dané období (obr. 1).

Dané hodnoty chcete nyní porovnat a přitom víte, že se může lišit i spotřebovaný materiál. To znamená, že určitý materiál byl v plánu, ale použitý nebyl, a naopak, jiný naplánován nebyl, ale byl potřeba, a proto se nakoupil. Jak tedy při srovnání údajů postupovat? Z obrázku je vidět, že pomocí kopírování byste výsledek určitě rychle nedostali, protože položky sobě odpovídající jsou na různých řádcích. Jestliže se vás podobné zpracování tabulek také týká, podívejte se na následující text.

	A	B
1	**Plán spotřeby materiálu**	
2	**Název materiálu**	**plán**
3	benzin technický čistící	5,6
4	olej převodovkový	42,0
5	tmel šedý silikon	1,0
6	tmel rtv černý	4,0
7	tmel rtv bílý silikonový	3,0
8	email synt.venkov.bílý	1,0
9	email synt.venkov.černý	9,5
10	ředidlo acetonové	3,0
11	ředidlo syntetické	2,0
12	tužidlo polyuretanové	3,2
13	tmel rapid	4,0
14	barva ral	3,0
15	barva šedá	14,0
16	lepidlo alkaprén	4,7
17	pěna těsnící kvadrofoam	1,9

	A	B
1	**Skutečná spotřeba materiálu**	
2	**Název materiálu**	**spotřeba**
3	benzin technický čistící	7,4
4	olej převodovkový	44,0
5	tmel šedý silikon	1,0
6	tmel rtv černý	2,0
7	email synt.venkov.bílý	0,5
8	email synt.venkov.černý	7,7
9	ředidlo acetonové	2,1
10	tužidlo polyuretanové	3,2
11	tmel rapid	5,0
12	lepidlo alkaprén	4,7
13	pěna těsnící kvadrofoam	1,0
14	koženka černá	1,5
15	páska stříbrná	0,5
16	kartáč uhlíkový	8
17	pletivo	3
18	trubice zářivka	12
19	papír brusný	10
20	zámek vložkový	2

Tabulka plánu, která je na listu Plán.

Tabulka skutečné spotřeby, která je na listu Spotřeba.

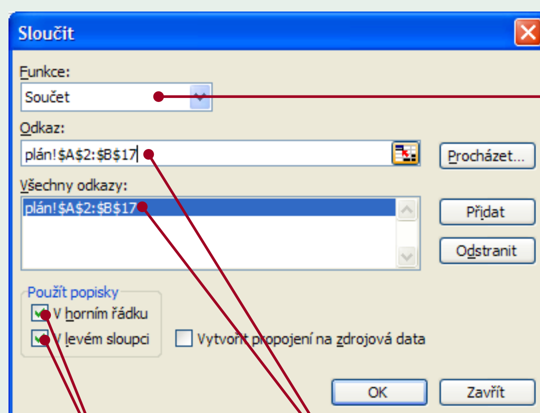
Obr. 1

NÁSTROJ SLOUČIT A JEHO POUŽITÍ

Při prohlížení tabulek můžete zjistit jen to, že v tabulkách se nachází pouze stejné názvy materiálů, jinak záhlaví sloupců s názvem Plán či Spotřeba jsou zcela jiné. Toho se právě dá využít v příkazu **Sloučit**, který v souhrnné tabulce opět vytvoří dva sloupce, tedy plán a spotřebu. Souhrnnou tabulku využijete pro srovnání uvedených údajů.

JAK SE DANÉ HODNOTY POROVNAJÍ?

1. V daném souboru nejprve vytvořte nový, čistý list (z nabídky **Vložit** vyberte příkaz **List**).
2. Na tomto listu se bude vytvářet nová porovnávací (popř. součtová) tabulka. Proto mějte aktivní tu buňku, ve které se má tato tabulka začít vytvářet (bude sloužit jako horní levá buňka výsledné oblasti), například buňku **A2**.
3. Nyní již v nabídce **Data** klikněte na příkaz **Sloučit**.
4. V zobrazeném dialogovém okně (obr. 2) klikněte v rozevíracím seznamu u políčka *Funkce* na funkci, která se má použít pro vytvoření srovnávací tabulky (v daném případě se jedná o funkci Součet).
5. Poté v políčku *Odkaz* zadejte zdrojovou oblast určenou ke sloučení. V dané situaci se bude jednat o buňky, které zahrnují

Obr. 2

Plánované hodnoty.

Skutečná spotřeba.

Druhy materiálu.

	A	B	C
1			
2		plán	spotřeba
3	benzin technický čistící	5,6	7,4
4	olej převodovkový	42,0	44,0
5	tmel šedý silikon	1,0	1,0
6	tmel rtv černý	4,0	2,0
7	tmel rtv bílý silikonový	3,0	
8	email synt.venkov.bílý	1,0	0,5
9	email synt.venkov.černý	9,5	7,7
10	ředidlo acetonové	3,0	2,1
11	ředidlo syntetické	2,0	
12	tužidlo polyuretanové	3,2	3,2
13	tmel rapid	4,0	5,0
14	barva ral	3,0	
15	barva šedá	14,0	
16	lepidlo alkaprén	4,7	4,7
17	pěna těsnící kvadrofoam	1,9	1,0
18	koženka černá		1,5
19	páska stříbrná		0,5
20	kartáč uhlíkový		8
21	pletivo		3
22	trubice zářivka		12
23	papír brusný		10
24	zámek vložkový		2

Obr. 3

plánované hodnoty i s popisem (**A2:B17**, použijeme-li příklad z obr. 1). Poté klikněte na tlačítko **Přidat**.

6. Nyní je třeba přidat hodnoty se skutečnou spotřebou materiálu. Proto v políčku *Odkaz* tyto buňky zadejte (**A2:B20**, použijeme-li příklad z obrázku 1) a klikněte na tlačítko **Přidat**.
7. Nyní ještě v rámečku *Použít popisky* zatrhněte políčka s textem **V horním řádku** a **V levém sloupci**. Pomocí těchto políček zadáte Excelu, že se mají data v tabulkách slučovat podle názvů uvedených v jednotlivých záhlavích vašich tabulek, tedy podle druhu materiálu a podle plánu či spotřeby.

To znamená, že nevadí, když tabulky nemají stejný počet řádků či sloupců. Právě při zatržení některé z položek v rámečku *Použít popisky* Excel vyhledává a slučuje data právě na základě jejich záhlaví.

8. Jakmile kliknete na tlačítko **OK**, zobrazí se výsledná tabulka (obr. 3) a tu můžete upravit jen graficky.
9. Všimněte si, že v dané situaci tabulka nevytváří přímo součty tak, jak je to pro tento nástroj v MS Excelu běžné. Je to proto, že v uvedených tabulkách se nevyskytují sloupce dat se stejným názvem. Ale dostanete tabulku, v níž Excel porovná výskyt různých druhů materiálů – ty pak do výsledné tabulky vypíše.

Jedinou nevýhodou je to, že tato tabulka již nemá žádnou vazbu na data původní, tedy již nebude aktualizována, změní-li se některý z původních údajů. V takovém případě je třeba tabulku uvedeným způsobem vytvořit prakticky znovu.

info

Položka *Vytvořit propojení na zdrojová data* vám v dané situaci také nepomůže, protože pokud se změní rozsah dat (bude například více druhů materiálu), výsledná tabulka tyto údaje nezaregistruje. Navíc u již vytvořeného propojení ani nesmíte přidávat nebo měnit žádné zdrojové oblasti, které jsou ve sloučení zahrnuty.

CO DO TABULKY JEŠTĚ PŘIDAT?

Do tabulky, která vznikne pomocí nástroje pro slučování dat, můžete například doplnit sloupec, ve kterém srovnáte, o kolik se liší plán a skutečná spotřeba (obr. 4).

V buňce **D3** zapište vzorec **=C3-B3**, který vyjadřuje rozdíl plánovaného a skutečně spotřebovaného množství materiálu. Pokud vychází číslo kladné, znamená to, že plán byl zbytečně vysoký; pokud vyjde číslo záporné, vyšší byla naopak skutečná spotřeba. Na základě uvedených hodnot pak můžete v daném období vyhodnotit využití materiálu nebo si jen vytvořit plán nový pro následující období (obr. 5).

K tabulce například doplníte sloupec **Nový plán** (obr. 5) a do něj zadáte vzorec nebo jen tak na základě skutečné spotřeby sami naplánujete nové hodnoty.

Pro vzorec můžete využít například průměr původně plánované hodnoty a hodnoty skutečné, podobně jako na obr. 5.

Výpočet rozdílu mezi plánem a spotřebou.

D3 =B3-C3

	A	B	C	D
1	Porovnání plánu a skutečnosti			
2	Název materiálu	plán	spotřeba	rozdíl
3	benzin technický čistící	5,6	7,4	-1,8
4	olej převodovkový	42,0	44,0	-2,0
5	tmel šedý silikon	1,0	1,0	0,0
6	tmel rtv černý	4,0	2,0	2,0
7	tmel rtv bílý silikonový	3,0		3,0
8	email synt.venkov.bílý	1,0	0,5	0,5
9	email synt.venkov.černý	9,5	7,7	1,8

Obr. 4

Výpočet nového plánu.

E3 =(B3+C3)/2

	A	B	C	D	E
1	Porovnání plánu a skutečnosti				
2	Název materiálu	plán	spotřeba	rozdíl	nový plán
3	benzin technický čistící	5,6	7,4	-1,8	6,5
4	olej převodovkový	42,0	44,0	-2,0	43
5	tmel šedý silikon	1,0	1,0	0,0	1
6	tmel rtv černý	4,0	2,0	2,0	3
7	tmel rtv bílý silikonový	3,0		3,0	1,5
8	email synt.venkov.bílý	1,0	0,5	0,5	0,75
9	email synt.venkov.černý	9,5	7,7	1,8	8,6

Obr. 5

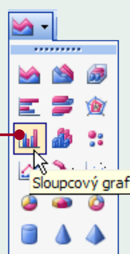
VYKRESLETE SI VÝSLEDNOU TABULKU DO GRAFU

Pro rychlé porovnání plánu a skutečnosti si můžete výslednou tabulku ještě vykreslit do kombinovaného grafu. Jak?

1. Nejprve si celou tabulku označte a poté klikněte na ikonu **Průvodce grafem** na standardním panelu nástrojů.

2. Z nabízených typů grafů si vyberte graf spojnicový a klikněte na tlačítko **Dokončit**. Po úpravě může vzniknout podobný graf jako na obr. 6.

Kliknutím na tento nástroj změníte typ vybrané datové řady na sloupcový.

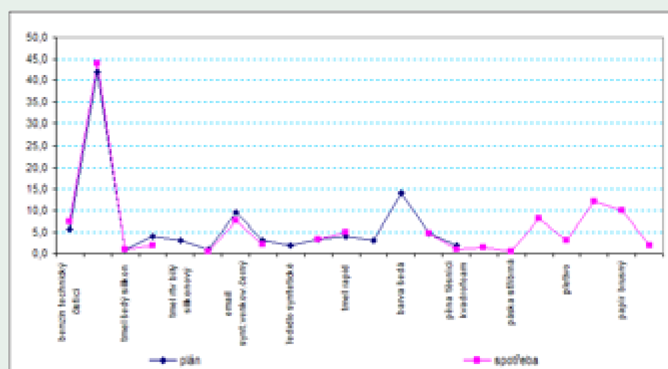
Obr. 7

3. Nyní si v grafu označte řadu **Spotřeba**. Na panelu nástrojů **Graf** klikněte na ikonu **Typ grafu** a poté zvolte typ **sloupcový** (obr. 7).

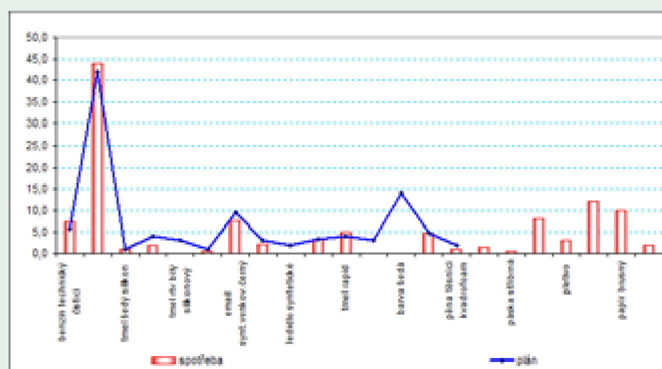
4. Označená řada se promění ve sloupce. Z obrázku pak můžete snadněji srovnávat plánované a skutečně spotřebované množství materiálu (obr. 8).

Uvedeným postupem vznikl tzv. kombinovaný diagram, ve kterém mohou být různé sady dat znázorněny různým typem grafu.

Marie Franců

Obr. 6. Plán i spotřeba se vykreslí ve spojnicovém grafu.

Obr. 8. Skutečné hodnoty se změnily ve sloupce.

TIPY PRO TABULKU

info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

Jak zamknout buňky.

Jak ověřit vstupní data.

Název programu: Calc, součást balíku OpenOffice.

Tabulkový procesor, který je součástí balíku OpenOffice, může poskytnout řadu dobrých služeb. Ukážeme si několik tipů, které vám mohou usnadnit práci s tímto tabulkovým procesorem.

ZAMČENÍ BUNĚK

Vytvoříte-li tabulku, která obsahuje vzorce, může se stát, že při troše nepozornosti tyto vzorce přepíšete konkrétní hodnotou. Tato chyba je zákeřná v tom, že máte malou šanci ji odhalit. Výpočet totiž probíhá dál, ale s chybnými výsledky.

Možností, jak se této chybě vyhnout, je zamčení buněk se vzorci.

NASTAVENÍ JEDNOTLIVÝCH BUNĚK

Chcete-li pracovat s jednou buňkou, klikněte do ní. Chcete-li pracovat s více buňkami, označte je třeba tažením myší.

Z nabídky **Formát** vyberte příkaz **Buňky**. Tím vyvoláte dialogové okno (obr. 1).

V tomto okně nejprve klikněte na záložku **Ochrana buňky**. Na kartě najdete položku **Zamknuto**.

Je-li tato položka zaškrtnuta, po zapnutí „centrálního zámku“ nebude možné do označených buněk zapisovat.

Jestliže tato položka zaškrtnuta není, bude možné do označených buněk trvale zapisovat.

V tabulce můžete měnit nastavení buněk uvedeným postupem opakovaně při vypnutém centrálním vypínači. Bude-li tedy třeba změnit u některých buněk nastavení, nejprve centrální vypínač vypněte, poté proveďte změny a nakonec centrální vypínač znovu aktivujte.

CENTRÁLNÍ VYPÍNAČ

Z nabídky **Nástroje** vyberte postupně příkazy **Zamknout dokument** a **List** (obr. 2).

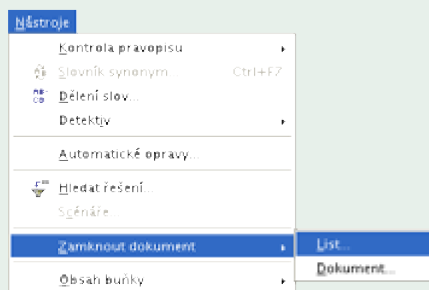
Na obrazovce se objeví dialogové okno, do kterého můžete zapsat heslo. Zápis hesla není povinný. Pokud jej zadáte, bude jej Calc vyžadovat při odemykání.

Budete-li heslo zapisovat, je třeba zapsat jej do pole *Heslo* a poté ještě jednou (pro kontrolu) do pole *Potvrdit*. Dialogové okno uzavřete kliknutím na tlačítko **OK**.

Chcete-li centrální vypínač vypnout, postupujte stejným způsobem.

TROCHA PRAXE

Naším úkolem bude upravit tabulku tak, aby bylo možné zapisovat pouze do buněk B2:B4 (tedy B2, B3 a B4).

Obr. 2. Zapnutí centrálního vypínače.

info

Tabulkový procesor uchovává v tabulce o každé z buněk informaci, zda má být uzamčena, či nikoliv. Aby toto nastavení nekomplikovalo vytváření tabulky, existuje jeden „centrální vypínač“. Je-li zapnutý, pak tabulkový procesor povolí zápis pouze do těch buněk, pro které jste nastavili, že mají být odemčené. Do zbylých buněk je zápis zakázán.

Dáte-li příkaz k vytvoření nového listu nebo tabulky (např. tím, že z nabídky **Soubor** vyberete postupně příkazy **Nový** a **Tabulka**), pak všechny buňky mají nastaveno to, že mají být uzamčeny. Proto při editaci tabulky upravujete tuto vlastnost pouze u buněk, které chcete nechat odemčené.

Je samozřejmě možné toto nastavení vrátit zpět, ukáže-li se, že tabulku je třeba změnit.

Nejprve nastavte jednotlivé buňky: tažením myší označte buňky **B2:B4** a z nabídky **Formát** vyberte příkaz **Buňky** (obr. 3). V dialogovém okně *Formát* (obr. 1) klikněte na záložku **Ochrana buňky** a na kartě zrušte zaškrtnutí u položky **Zamknuto**.

Nyní vyberte z nabídky **Nástroje** postupně příkazy **Zamknout dokument** a **List** (obr. 2).

V dialogovém okně pro zápis hesla pouze klikněte na tlačítko **OK**.

Nyní klikněte do buňky **A1** a zkuste zapsat libovolnou hodnotu. Na obrazovce by se mělo objevit dialogové okno s varováním.

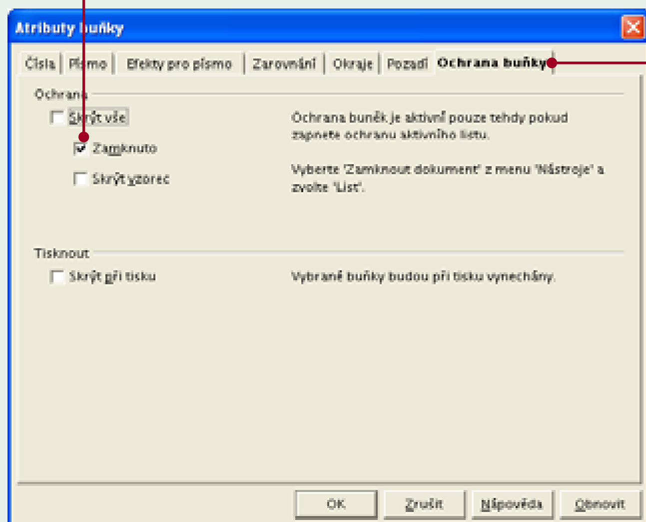
Toto dialogové okno zavřete a do buňky **B3** zkuste zapsat libovolnou hodnotu. V tomto případě by měl zápis proběhnout bez problémů.

Z nabídky Nástroje vyberte postupně příkazy **Zamknout dokument** a **List.**

Zopakujte pokus o zápis do buňky A1: měl by proběhnout bez problémů.

2. Chcete-li do označených buněk později zapisovat, označení této položky zrušte.

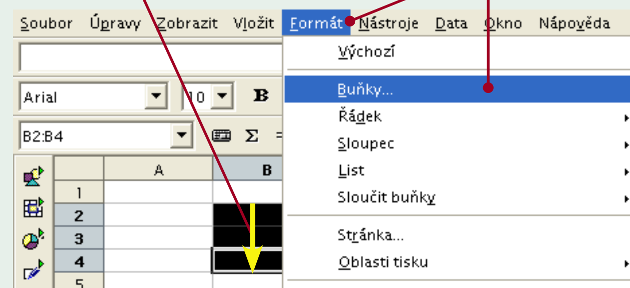
1. Klikněte na záložku Ochrana buňky.

Obr. 1

1. Označte požadovanou oblast buněk.

2. Z nabídky **Formát** vyberte příkaz **Buňky.**

Obr. 3

OVĚŘENÍ VSTUPNÍCH DAT

Připravujete-li tabulku, do které bude data zapisovat někdo jiný než vy, je vhodné upozornit na zadání chybných dat.

Calc dovoluje nastavit typ dat a rozsah povolených hodnot, které můžete do buňky zapsat.

Můžete také zapsat zprávu, která se objeví při vstupu do buňky, a zprávu, která se objeví v případě, že uživatel zadal chybnou hodnotu.

ZADÁNÍ TYPU A ROZSAHU HODNOT

Klikněte do buňky, pro kterou chcete kontrolu nastavit. Poté z nabídky **Data** vyberte příkaz **Kontrola vstupních dat**.

Tím vyvoláte dialogové okno *Platnost* (obr. 4).

Na kartě *Podmínky* vyberte ze seznamu *Povolit* typ požadované hodnoty.

Po vybrání konkrétního typu dat (celá čísla, datum apod.) se zpřístupní seznam *Data*. Z tohoto seznamu vyberte způsob porovnání zadávané hodnoty s hodnotou povolenou. Podle toho, který způsob porovnání vyberete, se v dolní části dialogového okna zpřístupní buď jedno, nebo dvě pole pro zadání hodnot. Zapište povolené hodnoty.

VYTVOŘENÍ ZPRÁVY ZOBRAZENÉ PŘI VSTUPU

V dialogovém okně *Platnost* klikněte na záložku **Nápověda při vstupu** (obr. 5).

Do pole *Nadpis* zapište krátký nadpis, do pole *Obsah nápovědy* pak zapište text, který chcete zobrazit při vstupu uživatele do buňky. Nezapomeňte zaškrtnout pole **Zobrazit nápovědu...** v horní části dialogového okna.

Jestliže tuto položku zaškrtnete, nápověda se zobrazovat nebude. Toho můžete využít k dočasnému vypnutí zobrazování bez nutnosti text nápovědy mazat.

Ukázku hlášení zobrazuje obrázek 6.

VYTVOŘENÍ CHYBOVÉHO HLÁŠENÍ

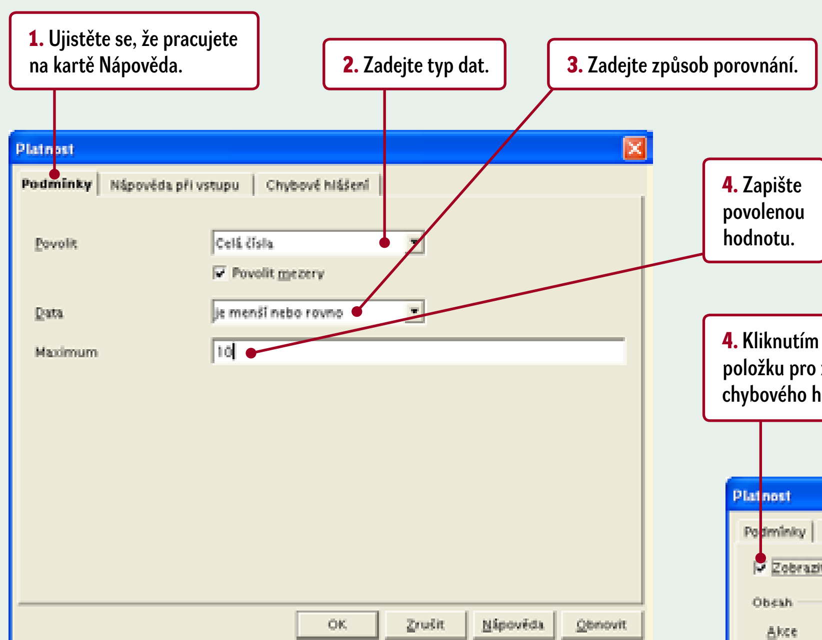
V dialogovém okně *Platnost* klikněte na záložku **Chybové hlášení** (obr. 7).

Ze seznamu *Akce* je možné vybrat způsob akce.

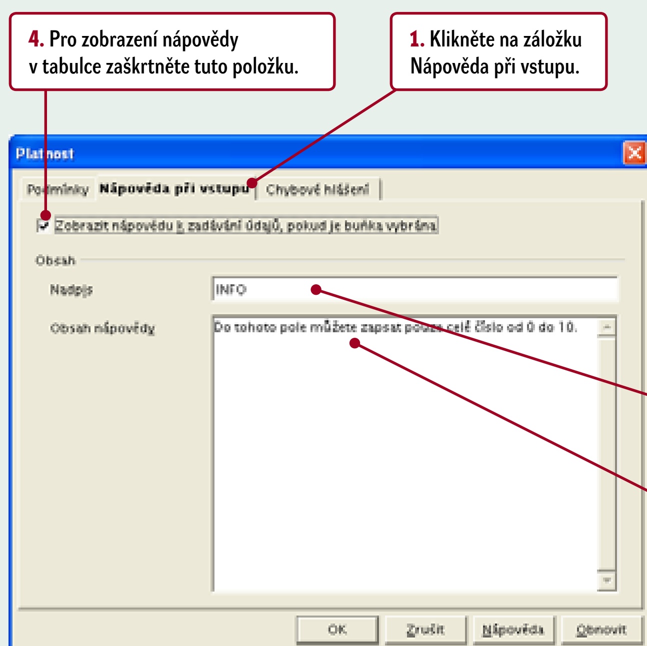
Vyplňte pole *Nadpis* a *Chybové hlášení*. I na této kartě je třeba zaškrtnout pole **Zobrazit chybové hlášení...**, aby Calc toto hlášení zobrazoval.

Ukázku hlášení ukazuje obrázek 8.

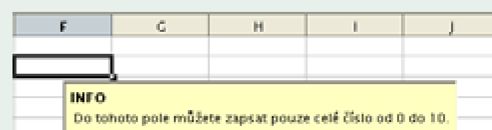
-mzi

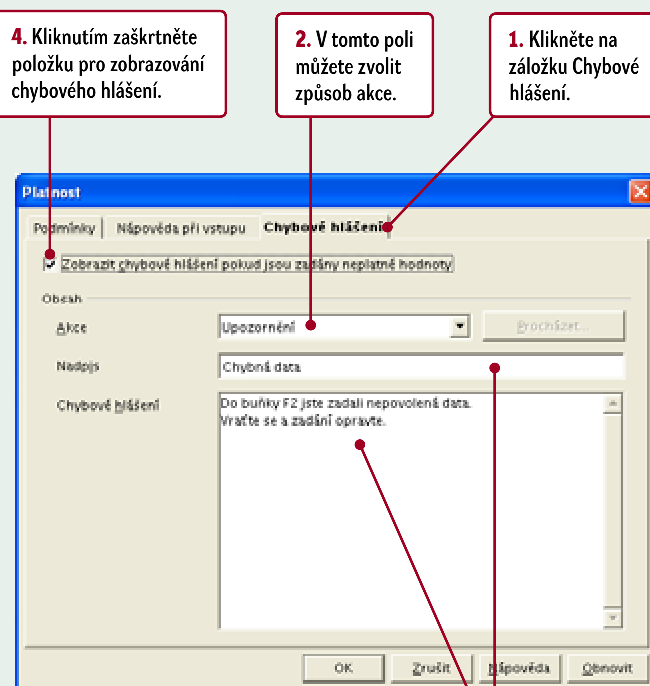
Obr. 4. Zadání typu a rozsahu hodnot.

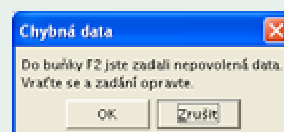
Obr. 5. Vytvoření nápovědy při vstupu.

Obr. 6. Ukázka zprávy zobrazené při vstupu do buňky.

Obr. 7. Vytvoření chybového hlášení.

Obr. 8. Ukázka chybového hlášení.

TIPY PRO OPENOFFICE WRITER

OpenOffice je volně šiřitelný kancelářský balík, který můžete nalézt na starších PPK CD. Jeho součástí je textový editor Writer. Podobně jako jiné textové editory této kategorie dovoluje i Writer vkládat do dokumentu aktualizované informace a nabízí i další možnosti pro zlepšení přehlednosti dokumentu.

info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

- Jak vložit záhlaví a zápatí stránky.
- Jak vložit čísla stránek.
- Jak nastavit počet výtisků.
- Jak vytisknout pouze vybrané stránky.
- Jak se vrátit do režimu editace.

ZÁHLAVÍ A ZÁPATÍ STRÁNKY

Záhlaví a zápatí stránky můžete použít k zobrazení stále se opakujících informací. Nejčastěji se v zápatí stránky objevují čísla stránek.

VKLÁDÁNÍ ZÁHLAVÍ/ZÁPATÍ

Chcete-li vložit záhlaví nebo zápatí stránky, klikněte na nabídku **Vložit**. V ní pak ukazovátko nastavte na příkaz **Záhlaví**. Tím zobrazíte podnabídku **Výchozí** (obr. 1). Kliknutím na tuto podnabídku vložíte záhlaví stránky (obr. 2).

Stejným způsobem postupujete při vkládání zápatí, jen místo příkazu **Záhlaví** použijete příkaz **Zápatí** (obr. 1).

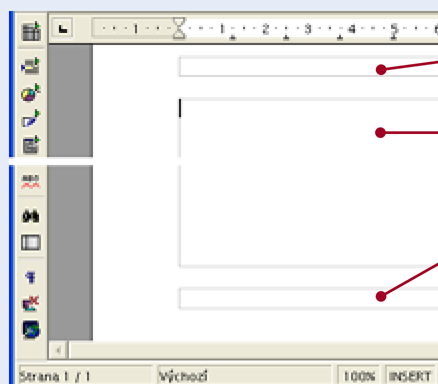
EDITACE ZÁHLAVÍ/ZÁPATÍ

Chcete-li editovat záhlaví, zápatí nebo tělo dokumentu, postačí kliknout do příslušné části dokumentu.

Do záhlaví nebo zápatí můžete kromě zapisovaných informací vkládat také pole. Jak se pole vkládají, to si ukážeme později.

ZRUŠENÍ ZÁHLAVÍ/ZÁPATÍ

Potřebujete-li v dokumentu zrušit záhlaví nebo zápatí, postupujte stejně jako při jeho vložení. Po otevření nabídky si všimněte, že je zaškrtnuta položka **Výchozí** (obr. 3). Kliknutím na tuto položku zaškrtnutí zrušíte. Writer zobrazí dialogové okno s upozorněním, že touto operací smažete případný obsah záhlaví či zápatí. Chcete-li jej opravdu smazat, klikněte na tlačítko **Ano**.

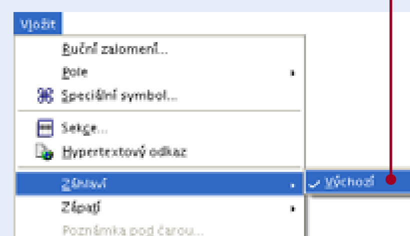
Záhlaví.

Tělo dokumentu.

Zápatí.

Obr. 2

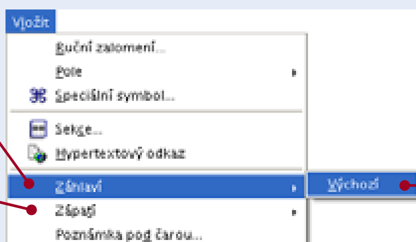
Kliknutím na příkaz **Výchozí** zrušíte jeho zaškrtnutí.

Obr. 3

Příkaz pro vložení záhlaví.

Příkaz pro vložení zápatí.

Obr. 1

Kliknutím na příkaz **Výchozí** vložíte záhlaví či zápatí.

info

Pole je část dokumentu, za jejíž aktualizaci odpovídá textový editor. Může to být např. číslo stránky, datum nebo název dokumentu.

ČÍSLOVÁNÍ STRÁNEK

Writer dovoluje vložit do dokumentu pole, které zobrazuje číslo aktuální stránky. Toto pole vkládá do místa, v kterém stojí textový kurzor.

Čísla stránek se pro přehlednost zobrazují nejčastěji v zápatí stránky.

Chcete-li zobrazovat čísla stránek, vložte do dokumentu zápatí stránky.

NASTAVENÍ KURZORU DO POŽADOVANÉHO MÍSTA

Všimněte si, že po vložení zápatí jsou připraveny dvě zarážky tabulátoru: zarážka se zarovnáním na střed uprostřed šířky stránky a zarážka se zarovnáním doprava na pravém okraji stránky (obr. 4). Chcete-li, aby se čísla stránek zobrazovala uprostřed, stiskněte klávesu **Tab** jednou; chcete-li, aby se čísla zobrazovala na pravém okraji stránky, klávesu **Tab** stiskněte dvakrát.

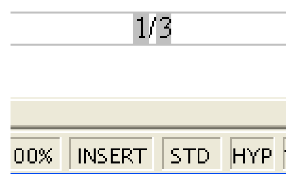
VLOŽENÍ POLE S ČÍSLEM STRÁNKY

Z nabídky **Vložit** vyberte příkaz **Pole**. Tím zobrazíte nabídku nejčastěji vkládaných polí (obr. 5). Z ní vyberte příkaz **Číslo stránky**. Tím vložíte do dokumentu požadované pole.

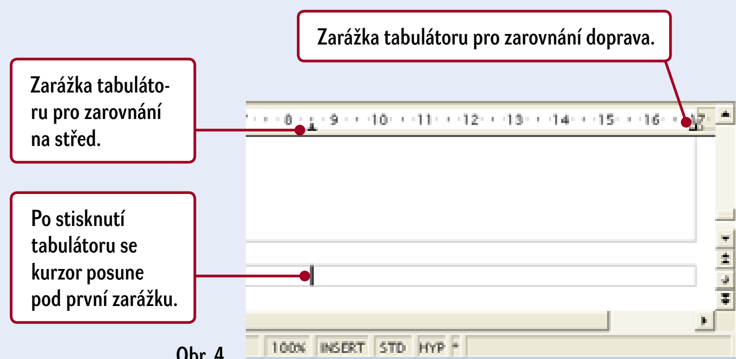
tip

Pomocí polí můžete vytvořit číslování stránek ve tvaru *číslo stránky/celkový počet stránek.*

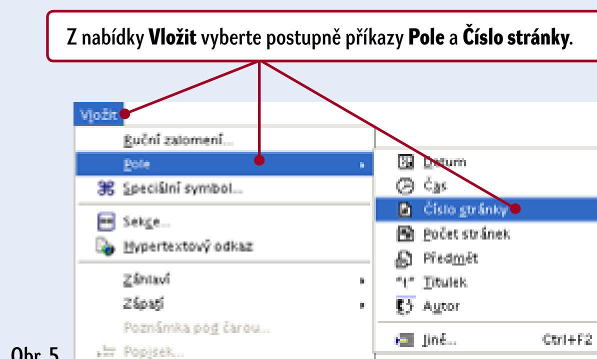
Stačí, když za pole Číslo stránky zapíšete z klávesnice lomítko a za něj vložíte pole Počet stránek. Toto pole vložíte tak, že z nabídky **Vložit** vyberete postupně příkazy **Pole** a **Počet stránek**.

Šedé zvýraznění polí vytištěno nebude. Writer je používá pouze při editaci dokumentu na obrazovce.

Obr. 4

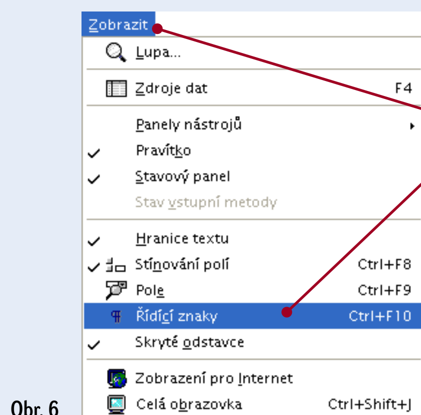
Obr. 5

ZOBRAZENÍ ŘÍDICÍCH ZNAKŮ

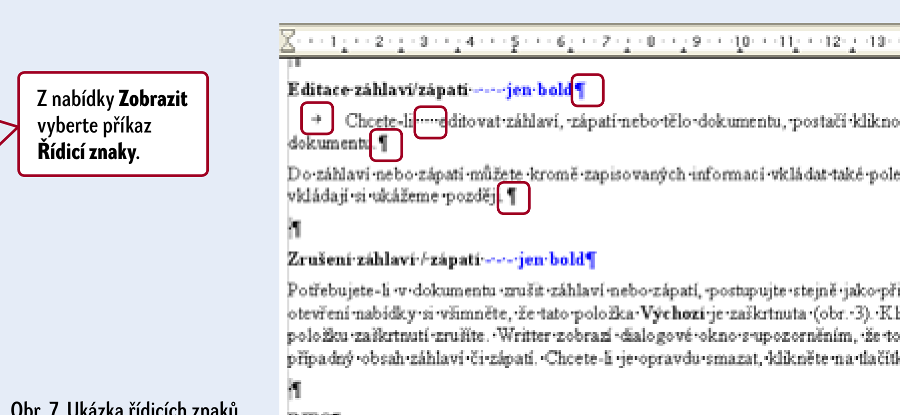
Sledujete-li naše články o MS Wordu, narazíte v nich na pojem *netištitelné znaky*. Jedná se o znaky, které jsou zobrazeny jen na obrazovce a ukazují například konce odstavců, zalomení stránek, mezery a další.

Autoři OpenOffice je pojmenovali *řídicí znaky* a uživatelům nabídli možnost jejich zobrazení či skrytí.

Postup je pro oba případy stejný: Z nabídky **Zobrazit** vyberte příkaz **Řídicí znaky** (obr. 6). Tím jejich zobrazení buď povolíte, nebo zakážete. Příklad řídicích znaků ukazuje obrázek 7.

Obr. 6

Obr. 7. Ukázka řídicích znaků.

CO NABÍZÍ TISK

Chcete-li vytisknout dokument bez dalších voleb, klikněte na panelu nástrojů na ikonu Tisknout soubor přímo (obr. 8).

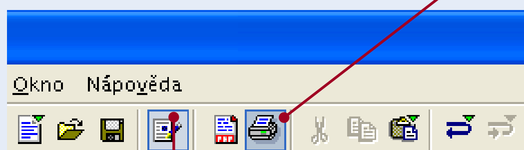
Chcete-li zadat počet kopií nebo nastavit rozsah stránek, které se mají tisknout, je třeba z nabídky **Soubor** vybrat příkaz **Tisk**. Tím vyvoláte dialogové okno *Tisk* (obr. 9).

Chcete-li tisknout určitý počet kopií, zapište jejich počet do pole *Počet kopií*.

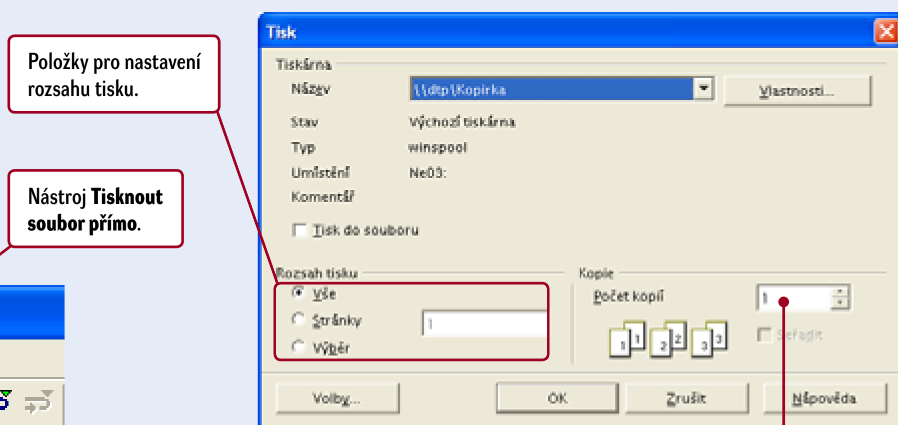
Chcete-li tisknout pouze určité stránky, máte dvě možnosti.

- Ještě před zadáním příkazu **Tisk** označte (třeba tažením myší) text, který chcete vytisknout, a poté v dialogovém okně Tisk označte položku **Výběr**.
- V poli *Stránky* klikněte nejprve na kolečko před touto položkou a poté zapište čísla stránek, které chcete vytisknout. Chcete-li tisknout třeba stránky 2, 3 a 4, zapište do pole 2-4. Chcete-li tisknout stránky 3, 5 a 7, zapište do pole 3,5,7.

Tisk spustíte kliknutím na položku **OK**.

Obr. 8

Obr. 9

PROČ NEMOHU DOKUMENT EDITOVAT?

Možná se vám stalo, že jste vybírali nástroje na panelu a najednou se „něco" stalo a dokument nebylo možné editovat.

Příčinou bylo kliknutí na ikonu **Upravit soubor** (obr. 8). Je-li tato ikona zapnutá, můžete dokument editovat. Pokud ji kliknutím vypnete, dokument není možné editovat. Naštěstí stačí na tuto ikonu znovu kliknout – tím ji opět zapnete. **-mzi**

OBJEVTE ZNOVU WEB

Pod tímto sloganem byl ke konci loňského roku představen úplně nový prohlížeč internetových stránek Firefox od známého sdružení Mozilla.org. Tvůrci dostáli své pověsti profesionálů a nabídli uživatelům velmi kvalitní program se snadným ovládáním, podporou moderních standardů, vyřešenou bezpečností a vůbec vším, co lze očekávat od softwaru pro 21. století. Není divu, že tento prohlížeč začíná pomalu, ale jistě vytlačovat z počítačů dosud suverénně vládnoucí MS Internet Explorer.

info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

Jak instalovat Firefox.

Jak pracovat s panely.

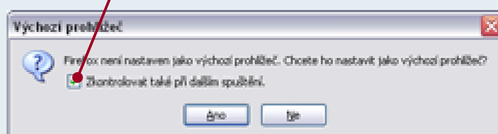
Mozilla Firefox 1.0.2 cs
Autor: Mozilla.org
Licence: freeware.
Lokalizace do češtiny: ano.
http://www.mozilla.org/firefox/

INSTALACE

Firefox si můžete stáhnout ze stránek tvůrců (*www.mozilla.org/firefox*) nebo si jej můžete nainstalovat z CD, které jsme přiložili k PPK 23/2004. Spusťte instalační soubor, vyčkejte, až se rozbalí, a postupujte podle následujících instrukcí.

V prvním uvítacím okně pouze klikněte na tlačítko **Další**. Zobrazí se licenční smlouva, kterou není potřeba nijak zvlášť prozkoumávat. (Firefox je poskytován zdarma – jde o licenci typu freeware.) Označte tedy volbu **SOUHLASÍM s podmínkami...** a pokračujte tlačítkem **Další**. V dalším okně se můžete rozhodnout mezi instalací **Standardní** a **Vlastní**. U vlastní instalace lze nastavit, které části programu se budou instalovat

Nastavení Firefoxu jako výchozího prohlížeče je dobrou volbou. Pokud se rozhodnete kladně, ponechte volbu **Zkontrolovat...** označenou.

Obr. 1

do kterého adresáře, a také to, kam se (ne)mají vložit zástupci aplikace. Standardní instalace však bohatě postačí i zkušenějším uživatelům. Pokračujte kliknutím na **Další**.

Toto tlačítko budete nuceni použít ještě jednou, ale tím již spustíte instalaci. Ta proběhne pravděpodobně velmi rychle. Nakonec si můžete vybrat, zda se má domovská stránka **nastavit...** do výchozí pozice a zda se má prohlížeč **spustit...**. Obě volby ponechte označené a klikněte na tlačítko **Dokončit**.

Při prvním spuštění aplikace budete dotázáni (obr. 1), zda chcete Firefox zvolit za svůj výchozí prohlížeč. To znamená, že se bude spouštět pokaždé, když budete chtít „brouzdat" po internetu nebo otevřít HTML stránku. Tuto volbu nelze než doporučit, ale každý čtenář nechť se samozřejmě rozhodne sám. Pokud se rozhodnete kladně, nechte zatrženou volbu **Zkontrolovat také...**, v opačném případě označení zrušte.

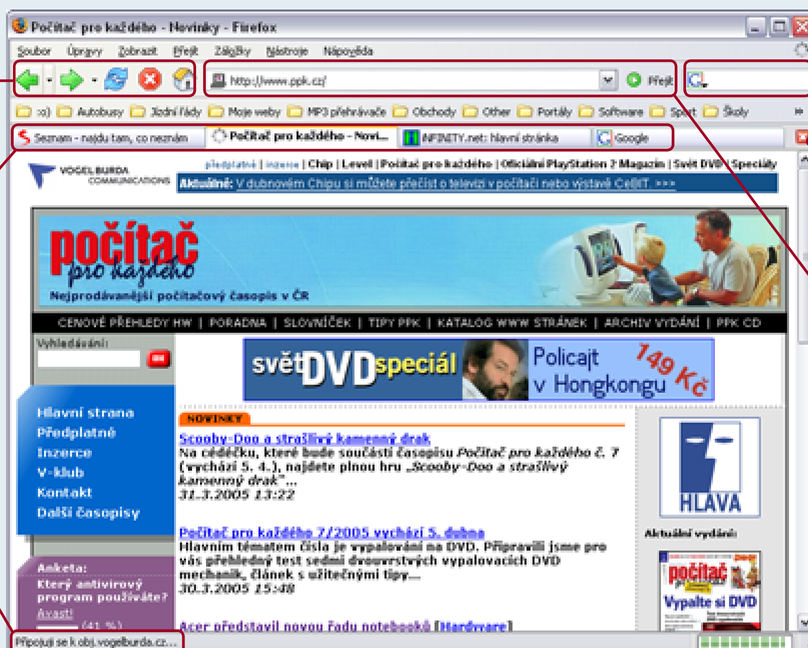
OVLÁDÁNÍ PROGRAMU

Ovládání Firefoxu se naštěstí nijak neliší od většiny jiných prohlížečů. Do nejdelšího pole (obr. 2) nástrojové lišty v horní části okna aplikace zadejte adresu stránek a klikněte na tlačítko **Přejít** nebo stiskněte klávesu **Enter**. Velmi užitečná je spolupráce programu s vyhledávacím serverem Google – do řádku adresy stačí zadat pouze doménu druhého řádu (tedy místo *http://www.domena.cz* napsat pouze *domena*), a prohlížeč sám zobrazí odpovídající stránky, ať se nacházejí v jakékoli (nad)národní doméně. Kupříkladu když si chcete prohlédnout webové stránky Pražského hradu, zadejte do pole adresy pouze „hrad".

Standardní tlačítka: **Zpět**, **Vpřed**, **Obnovit**, **Zastavit** a **Domů**.

Různé stránky otevřené v panelech.

Aktuální stav prohlížeče.

Obr. 2

Pole pro rychlé vyhledávání. Změnu vyhledávače provedete výběrem po kliknutí na malou černou šipku u jeho ikony.

Tlačítko pro zavření aktivního panelu.

Do tohoto pole zadejte adresu a klikněte na **Přejít** (resp. stiskněte klávesu **Enter**).

O něco menší pole (obr. 2) úplně vpravo pak umožňuje rychlé vyhledávání v několika nejznámějších vyhledávačích. Zadejte hledaný pojem, stiskněte **Enter**, a ocitnete se na stránce s výsledky. U ikony vyhledávače je malá černá šipka – když na ni kliknete, můžete si vybrat jiný.

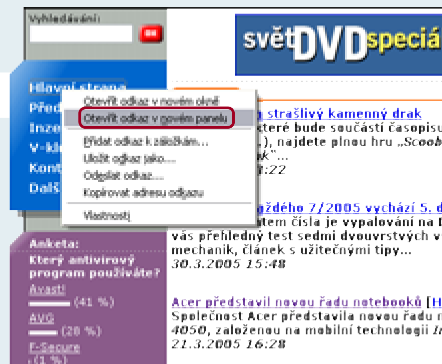
V levé části nástrojové lišty (obr. 2) pak naleznete standardní tlačítka. Jejich význam je následující (popořadě zleva): **zpět** (**Alt + šipka vlevo**) – přechod na předcházející stránku, **vpřed** (**Alt + šipka vpravo**) – protiklad významu **zpět**; toto tlačítko funguje jen tehdy, bylo-li použito opačné tlačítko. U ikonek obou jmenovaných příkazů naleznete malou černou šipku. Když na ni kliknete, rozbalí se historie prohlížení stránek. Dvě modré šipky symbolizují **obnovení** (**Ctrl + R** nebo **F5**) – aktuální stránka se načte znovu. Toho využijete, například když na chvilku vypadne připojení k internetu a stránka se zobrazí nekompletní. Čtvrté v pořadí je **zastavení** (**Esc**) načítání stránky. Posledním ovládacím prvkem je tlačítko pro přechod na **domovskou stránku** (**Alt + Home**). Podobnou funkci jako některá tlačítka na panelu nástrojů má i nabídka **Přejít**.

Pro otevření nového okna prohlížeče použijte příkaz **Soubor/Nové okno** (**Ctrl + N**). V menu **Soubor** naleznete také příkaz **Otevřít soubor** (**Ctrl + O**) pro načtení souboru z pevného disku (resp. diskety, CD apod.) a příkaz **Uložit stránku jako** (**Ctrl + S**) pro uložení stránky jako souboru na pevný či přenosný disk.

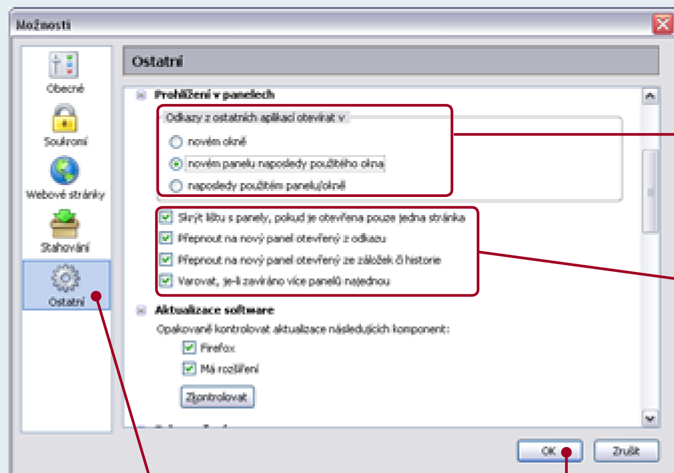
PROHLÍŽENÍ V PANELECH

Firefox také nabízí velmi oblíbené prohlížení v panelech. To znamená, že prohlížeč neotevírá pro každou stránku zvláštní okno, ale zobrazí panel nástrojů se záložkami (obr. 2) jednotlivých webových prezentací, mezi kterými lze kliknutím přecházet. Výhodou je „uklizený" systém i při otevření několika desítek webů (s jedním oknem a jedním tlačítkem na hlavním panelu).

Prohlížení v panelech lze používat dvěma způsoby. V prvé řadě se jedná o načítání jakékoli nové stránky do panelu. V menu **Nástroje** zvolte položku **Možnosti** a v levé části okna přepněte do nabídky **Ostatní** (obr. 3). Zhruba uprostřed naleznete nabídku **Prohlížení v panelech**. Ze tří nabízených možností vyberte tu prostřední, tedy **...novém panelu naposledy použitého okna**. Čtyři volby níže nastavte podle osobních preferencí.

Obr. 4. Nový panel lze také otevřít z místní nabídky po kliknutí pravým tlačítkem myši na odkaz.

Obr. 3

Ze tří nabízených možností vyberte tu prostřední, tedy možnost **...novém panelu naposledy použitého okna**.

Ostatní volby označte podle svého uvážení, doporučujeme však ponechat aktivní alespoň volbu **Varovat, je-li...**

Přepněte na kartu **Ostatní**.

Výběr dokončete kliknutím na **OK**.

Doporučujeme však ponechat aktivní alespoň volbu **Varovat, je-li zavíráno...**. Jinak si totiž člověk čas od času zavře i to, co nechtěl. Vše dokončete kliknutím na **OK**. Všechny stránky se až na jediný případ budou otevírat v panelech. Výjimku tvoří okna otevíraná na požadavek internetových stránek. S tím bohužel nic nenaděláte, je to jedna z mála chybiček Firefoxu.

Konzervativnější uživatelé zřejmě budou radši, když se za běžných okolností budou otevírat stránky klasicky v nových oknech a prohlížení v panelech bude použito pouze na vyžádání. To provedete výběrem položky **Nový panel** (**Ctrl + T**) z nabídky **Soubor**. Možná ještě šikovnější je kliknout na odkaz, jejž chcete otevřít, pravým tlačítkem myši a vybrat položku **Otevřít odkaz v novém panelu** (obr. 4).

STAHOVÁNÍ SOUBORŮ

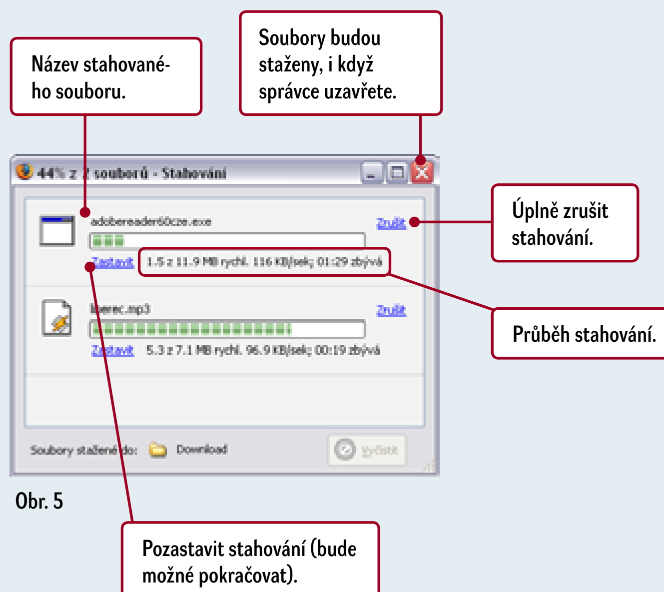
Narazí-li Firefox na soubor, jejž neumí sám otevřít, nabídne uživateli okno, v kterém lze rozhodnout o dalším postupu. Na výběr jsou obvykle položky **Otevřít pomocí** (a k ní roletová nabídka se seznamem programů, které jsou tuto akci schopné provést) a **Uložit na disk**. Pokud vás možnost výběru jen zdržuje, označte možnost **Provádět od teď...** Se stejným typem souboru program vše zařídí bez dalších otázek. Výběr dokončete kliknutím na **OK**.

V menu **Nástroje** zvolte položku **Možnosti** a v levé části okna přepněte do nabídky **Stahování**. V horní třetině okna můžete zvolit, zda se má prohlížeč **při ukládání souboru vždy zeptat** na cílovou složku, či zda má **uložit všechny soubory do složky**, kterou vyberete z roletového menu. (Eventuálně svou volbu nalistujete pomocí volby **Jiná...**) **Správce stahování** (obr. 5) je zajímavý doplněk, v němž můžete sledovat průběh stahování všech souborů (případně ho i zrušit). Funguje, i když jeho okno nenecháte **zobrazit...** nebo ho posléze zavřete, takže volby kolem něj si opět můžete nastavit podle svého gusta. Ještě by se asi slušelo dodat, že okno kdykoli znovu zobrazíte pomocí příkazu **Správce stahování** (**Ctrl + J**) z menu **Nástroje**.

Aleš Havlas, elfkam@elfkam.net

Název stahovaného souboru.

Soubory budou staženy, i když správce uzavřete.

Obr. 5

Úplně zrušit stahování.

Průběh stahování.

Pozastavit stahování (bude možné pokračovat).

PŘEHRÁVAČ A2 MEDIA PLAYER

Přehrávačů multimediálních souborů (audia, videa i obrázků) existuje velké množství. Skutečně kvalitních přehrávačů je však jen několik a mezi ně rozhodně patří i program **A2 Media Player**. Dokáže nejen přehrát většinu multimediálních souborů (např. WAV, MP3, OGG, AVI, MPEG aj.), audio CD i video CD a DVD, ale zvládne i mnoho dalšího. Některé jeho užitečné a zajímavé funkce vám představíme v tomto článku.

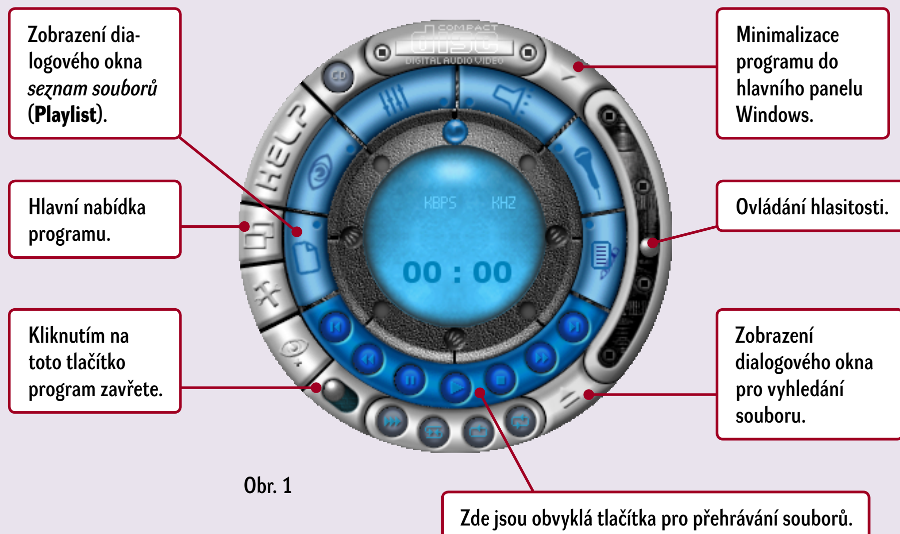
info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:
- Jaké jsou možnosti hlavního okna programu.
- Jak přehrávat hudební soubory.
- Jak pracovat se seznamem souborů (playlistem).
- Jak seznam souborů uložit.
- Jak editovat štítky souborů (ID3 tagy).
- Jak přehrávat videosoubory.

A2 Media Player Pro, verze 2.4
Multimediální přehrávač.
Autor: A2 Technology.
www.cdmi.net/a2player
Licence: freeware.
Jazyk: angličtina.

INSTALACE PROGRAMU A JEHO HLAVNÍ OKNO

Instalace programu je velmi snadná; stačí postupovat podle pokynů průvodce instalací, a během chvilky máte program nainstalován na svém počítači. Pokud v posledním kroku instalace označíte zaškrtávací políčko **Run A2 Player after setup**, zobrazí se ihned po jejím dokončení hlavní okno programu (obr. 1).

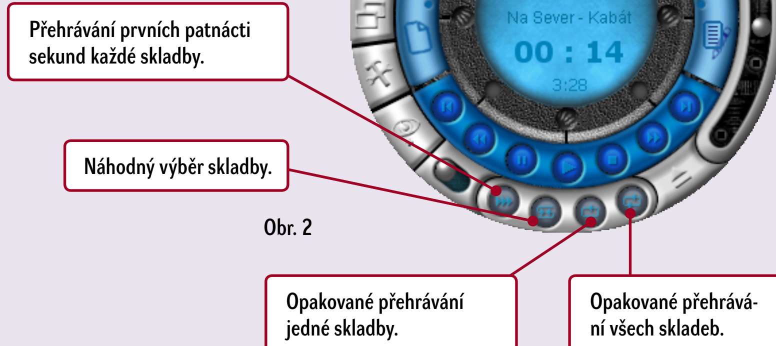
Obr. 1

Hlavní okno má poměrně netradiční, až futuristický vzhled. Kromě obvyklých tlačítek pro přehrávání multimediálních souborů zde naleznete i tlačítko pro zobrazení dialogového okna s vizuálními efekty, tlačítko pro zobrazení dialogového okna ekvalizéru a tlačítko pro rychlý výběr mechaniky s multimediálním obsahem.

PŘEHRÁVÁNÍ HUDEBNÍCH SOUBORŮ

Chcete-li přehrát jeden nebo více hudebních souborů, klikněte v hlavním okně na tlačítko pro jejich vyhledání (viz obr. 1). V zobrazeném dialogovém okně vyhledejte soubory, které chcete přehrát, označte je a klikněte na tlačítko **Otevřít**. Program začne přehrávat vybrané soubory a hlavní okno zároveň zobrazuje základní informace o právě přehrávané skladbě (obr. 2).

Pomocí ovládacích tlačítek ve spodní části hlavního okna můžete změnit způsob přehrávání skladeb. Přehrávat tak můžete pouze prvních patnáct sekund každé skladby (tlačítko **Sampling**), nastavit náhodný výběr skladby (**Shuffle**), opakovaně přehrávat jednu skladbu (**Repeat**) a opakovaně přehrávat všechny skladby (**Loop**).

Obr. 2

SEZNAM SOUBORŮ (PLAYLIST)

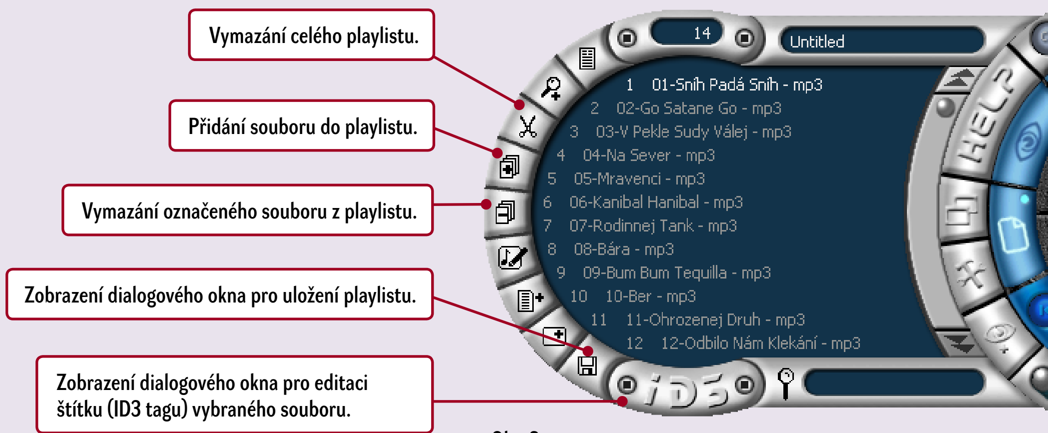
Kliknutím na tlačítko **seznam souborů** (**Playlist** – viz obr. 1) zobrazte stejnojmenné dialogové okno, resp. modul programu. Dialogové okno můžete zobrazit také pomocí klávesové zkratky **F4**.

Seznam souborů je při prvním spuštění programu prázdný. Klikněte tedy nejprve na tlačítko pro přidání souboru (**Add Media File**). V dialogovém okně *Otevřít* vyhledejte jeden nebo více souborů, které chcete přehrát nebo zobrazit, označte je a klikněte na tlačítko **Otevřít**.

Seznam souborů nyní zobrazuje všechny vybrané soubory (obr. 3). Přehrávání souborů spustíte kliknutím na tlačítko **přehrát** (**Play**)

v hlavním okně programu nebo dvojitým kliknutím myší na vybraný soubor v playlistu.

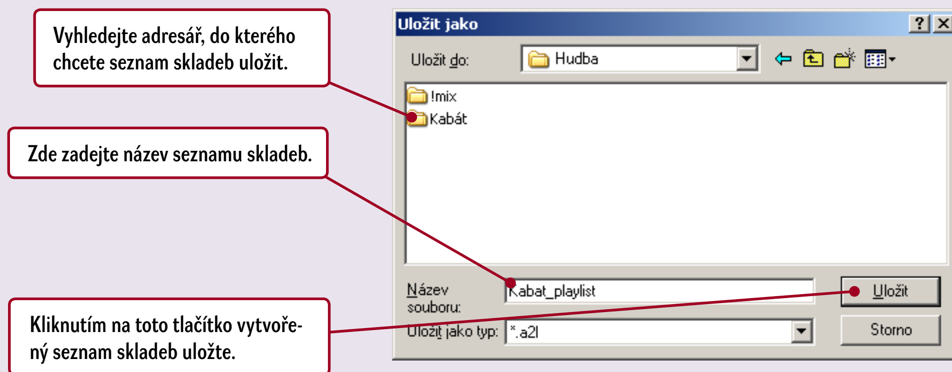
Vytvořený seznam souborů zde můžete dále různě upravovat. Pomocí jednotlivých tlačítek tak lze přidávat další soubory, vymazat vybraný soubor z playlistu nebo playlist uložit do souboru. Pomocí tažení myší můžete pořadí jednotlivých souborů snadno měnit.

Obr. 3

ULOŽENÍ VYTVOŘENÉHO SEZNAMU SOUBORŮ

Vytvořený seznam skladeb je vhodné si uložit, abyste si mohli vytvořit jiný nebo abyste při dalším přehrávání vytvořený seznam „neztratili“. Klikněte na tlačítko **uložit seznam souborů** (**Save Playlist** – viz obr. 3). V zobrazeném dialogovém okně vyhledejte adresář, do kterého chcete playlist uložit, do textového pole **název souboru** zapište odpovídající název a klikněte na tlačítko **Uložit** (obr. 4).

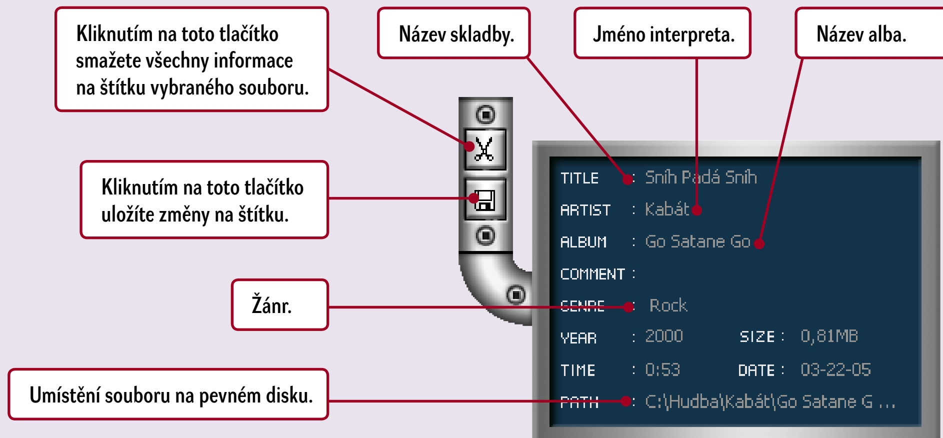

Obr. 4

EDITACE ŠTÍTKŮ (ID3 TAGŮ)

Pomocí seznamu skladeb můžete také upravovat štítky (ID3 tagy) hudebních souborů. Chcete-li změnit informace, které jsou uloženy na štítku vybrané skladby, klikněte na tlačítko **ID3 Tag & File Info** (viz obr. 3). Tím pod oknem se seznamem skladeb zobrazíte nové okno s informacemi o vybraném audiosouboru – *štítek* (obr. 5).

Zde můžete upravit název skladby, jméno interpreta, název alba, údaj o žánru, komentář a rok vydání. Zjistíte zde také základní informace o souboru: jeho velikost, délku, datum vytvoření a umístění.

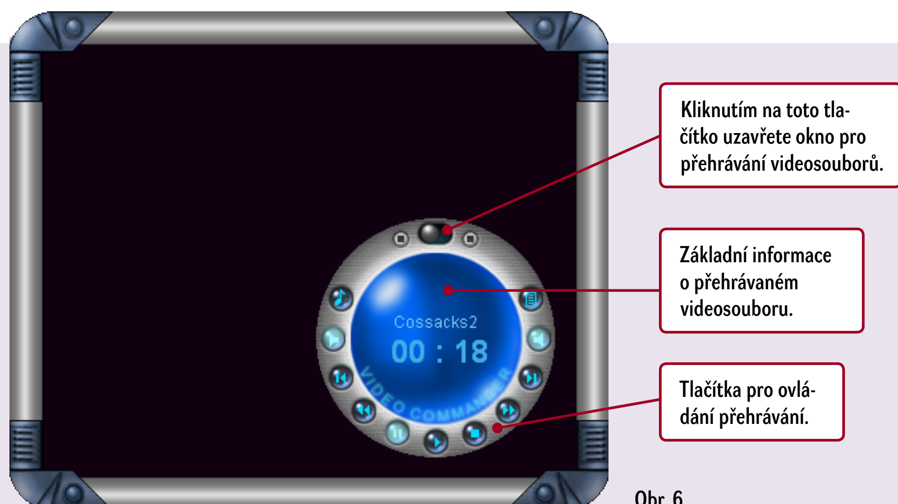
Obr. 5

PŘEHRÁVÁNÍ VIDEOSOUBORŮ

Postup při přehrávání videosouborů je stejný jako při přehrávání souborů hudebních. Klikněte tedy opět na tlačítko pro vyhledání souborů (viz obr. 1). V zobrazeném dialogovém okně vyhledejte videosoubor, který chcete přehrát, označte jej a klikněte na tlačítko **Otevřít**.

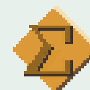
Program zobrazí nové okno pro přehrávaní videa (*Dream Theatre*) a ihned začne vybraný soubor přehrávat. Kliknutím na libovolné místo v okně pro přehrávání videa zobrazíte v pravém dolním rohu minipanel s ovládacími tlačítky pro přehrávání videosouborů (obr. 6).

-vrba

Obr. 6

PŘÍLIŠ VELKÉ TABULKY

Je-li na listu sešitu 602Tab tabulka o několika řádcích a sloupcích, nebudete mít problém s jejím prohlížením ani s tiskem. Problémy však mohou nastat v případě velkých tabulek. Ukažme si proto několik „fíglů“, jak s takovými tabulkami pracovat.

info

V ČLÁNKU SE DOZVÍTE:

- Jak ukotvit zobrazení záhlaví řádků a sloupců.
- Jak nastavit různé pohledy na sešit.
- Jak upravit měřítko tisku tabulek.
- Jak vytisknout vybrané části listu.

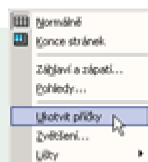
UKOTVENÍ PŘÍČEK

Ukotvení příček využijete při prohlížení dat, kdy potřebujete, aby část tabulky na obrazovce zůstala nehybná a vždy viditelná, zatímco zbytek se bude běžným způsobem posouvat. Nehybnou částí může být jeden i více řádků nahoře a jeden či více sloupců vlevo.

Budeme například chtít ponechat nehybné první dva řádky a první dva sloupce. Jak příčky ukotvíte?

	A	B	C	D	E	F
1					NEHYBNÝ ŘÁDEK	
2	NEHYBNÉ SLOUPCE				NEHYBNÝ ŘÁDEK	
3			1	A	B	C
4			2	E	F	G
5			3	CH	I	J
6			4	L	M	N
7			5	P	Q	R
8						

Obr. 1. Výchozí tvar tabulky.

Obr. 2. Příkaz pro ukotvení příček.

Ukazatel listu nastavte na takovou buňku, aby řádky, které mají zůstat pevné, byly nad ukazatelem a pevné sloupce vlevo od něj. V našem případě to bude buňka **C3**. Pak v nabídce **Zobrazit** spusťte příkaz **Ukotvit příčky**.

Ukotvení se vyznačí zesílenými čarami na rozhraní „rolovatelné“ a „nerolovatelné“ části listu.

Nyní můžete obsah listu posouvat tak, jak potřebujete. První dva řádky a první dva sloupce vlevo zůstanou viditelné (jejich obsah se však posouvá spolu s odpovídajícími řádky a sloupci).

Ukotvení příček zrušíte příkazem **Uvolnit příčky**, který v nabídce **Zobrazit** vystřídal původní příkaz, vedoucí k ukotvení. Na pozici ukazatele v tuto chvíli nezáleží.

	A	B	C	D	E	F
1					NEHYBNÝ ŘÁDEK	
2	NEHYBNÉ SLOUPCE				NEHYBNÝ ŘÁDEK	
3			1	A	B	C
4			2	E	F	G
5			3	CH	I	J
6			4	L	M	N
7			5	P	Q	R

Obr. 3. Vyznačení ukotvených příček na listu.

	A	B	E	F	G	H
1			NEHYBNÝ ŘÁDEK			
2	NEHYBNÉ SLOUPCE		NEHYBNÝ ŘÁDEK			
5			I	J	K	
6			M	N	O	
7			Q	R	S	
8						

Obr. 4. Zobrazení posunuté tabulky.

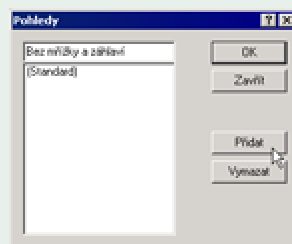
tip

V seznamu pohledů (obr. 5) je vždy uvedena položka **(Standard)**; její pomocí se vrátíte k výchozímu zobrazení (se vším všudy).

POHLEDY

Obsah listu lze zobrazit mnoha různými způsoby. Pokud máte list rozpracován, může nastavování parametrů zobrazení, pokaždé když list otevřete, dosti zdržovat. Proto pro každý list lze nadefinovat několik **pohledů**. Pod zadaným jménem pohledu se pak uloží sada údajů o tom, jakým způsobem má být list zobrazen a jak má být tištěn. Součástí pohledu jsou například údaje o skrytých řádcích a sloupcích, nastavení měřítka zobrazené v okně, způsob případného ukotvení příček a parametry zobrazení okna (zobrazovat či nezobrazovat mřížku, záhlaví řádků a sloupců, buňky s nulovou hodnotou apod.).

Pod jménem pohledu se ukládá zobrazení listu, jak bylo nastaveno v okamžiku vytvoření pohledu. Dialogové okno pro správu pohledů otevřete příkazem **Pohledy** z nabídky **Zobrazit**.

Obr. 5. Vytvoření pohledu.

Chcete-li pohled vytvořit, upravte zobrazení podle svých požadavků, otevřete dialogové okno **Pohledy**, budoucí pohled v horním vstupním poli pojmenujte a tlačítkem **Přidat** jej uložte do seznamu pohledů. Budete-li chtít pohled vymazat, na jeho název v seznamu klikněte myší a dále klikněte na tlačítko **Vymazat**.

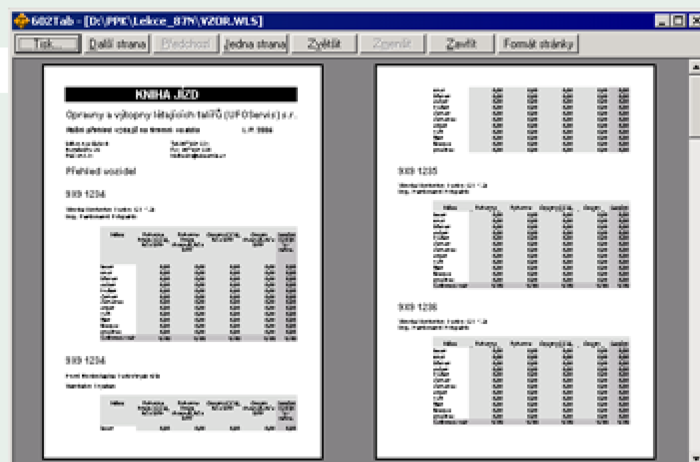
Budete-li chtít určitý pohled na list aplikovat, otevřete si seznam pohledů a dvojitě klikněte na jeho název.

NÁHLED NA ROZVRŽENÍ STRÁNEK PŘED TISKEM

Před vlastním tiskem je dobré využít zobrazení náhledu – zde uvidíte tabulky na listech tak, jak se budou skutečně tisknout. Máte tak možnost posoudit, jakým způsobem se velké tabulky rozloží při tisku na jednotlivé archy papíru, a potom případně ručně zasáhnout.

Náhled na list zobrazený v pracovním okně vyžádáte příkazem **Náhled** z nabídky **Soubor**.

Zobrazení náhledu můžete upravit pomocí tlačítek na liště v horní části. Pokud vás zajímá detail nějakého místa na listu, můžete měřítko zobrazení snadno a rychle upravit kliknutím myší do obrazu náhledu. Prvním kliknutím se výřez zvětší dvojnásobně. Dalším kliknutím se měřítko zvětší na čtyřnásobek měřítka původního. Kliknete-li se potřetí, vrátíte se k celostránkovému zobrazení.

Obr. 6. Náhled na list před tiskem.

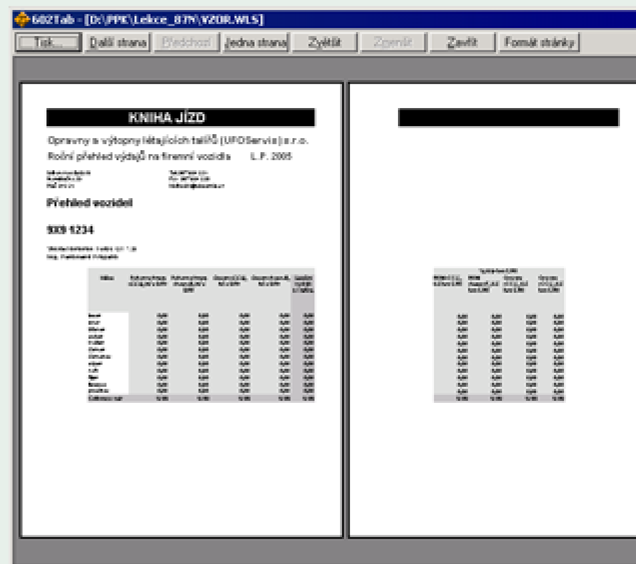
VYNUCENÉ ZLOMY STRÁNEK

Nejjednodušším způsobem, jak ovlivnit rozvržení tabulek na listu při tisku, je vkládat vynucené zlomy stránky. V místě jejich vložení dojde k odstránkování vždy, bez ohledu na ostatní parametry tisku.

Vynucený zlom se vloží příkazem **Konec stránky** z nabídky **Vložit**.

Indikátorem zlomu je silnější přerušovaná čára. Pokud je ukazatel v prvním sloupci, vloží se nad ukazatel pouze vodorovný zlom.

Obr. 7. Vložení vynuceného zlomu stránek...

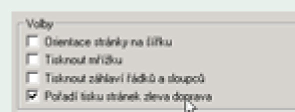
Obr. 8. ... a výsledek, jak ho uvidíte v náhledu.

Je-li ukazatel mimo první sloupec, vloží se jednak vodorovný zlom, jednak svislý zlom vlevo od buňky.

V našem příkladu se odstránkováním vytvořil klad listů ve vodorovném směru – napřed se vytiskne první tabulka, pak její zbytek vpravo od svislého zlomu, dále totéž pro následující vodorovný zlom atd.

Pokud byste chtěli tisknout opačně, tedy „po sloupcích“, otevřete dialogové okno **Formát** stránky (**Soubor** – **Formát stránky**) a na kartě **Stránka** zrušte zaškrtnutí políčka **Pořadí listu stránek zleva doprava**.

Uvedený ovladač má vliv i na směr tisku při „přirozeném“ (nevynuceném) stránkování.

Obr. 9. Změna směru tisku.

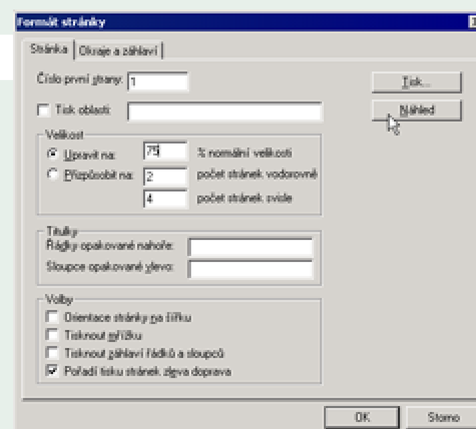
MĚŘÍTKO ZOBRAZENÍ PŘI TISKU

Chcete-li tisknout list s velkými tabulkami nebo s větším množstvím tabulek, může to být problematické pro rozčlenění na tiskové strany (i pro spotřebu papíru). Proto je možné změnit měřítko zobrazení nejen pro obrazovku, ale i pro tisk (pozor, tato nastavení nejsou totožná ani spolu nesouvisí!!!).

V dialogovém okně příkazu **Formát stránky** můžete na kartě **Stránka** v sekci **Velikost** upravit měřítko, ve kterém bude tabulka tištěna. Volbou procentuálního faktoru v poli **Upravit na** můžete list pro tisk přizpůsobit konkrétnímu požadavku.

Další možností je využít možnost nastavení, na kolik stránek papíru se má vytištěný list vejít. Při nastavení přepínače do polohy **Přizpůsobit na** můžete vhodnou kombinací parametrů **Počet stránek vodorovně** a **Počet stránek svisle** dosáhnout rozčlenění odpovídajícího vaší představě.

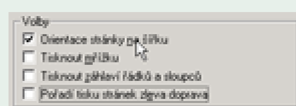
tip Nastavení můžete průběžně kontrolovat v náhledu – přímo na kartě klikněte na tlačítko **Náhled**.

Obr. 10. Karta **Stránka** pro nastavení parametrů zobrazení za účelem tisku.

VOLBA VHODNÉ ORIENTACE STRÁNKY

Jsou-li tabulky na listu spíše „podlouhlé“, stálo by za úvahu vyzkoušet, zda by se na list papíru nevešly lépe při tisku „na ležato“. Třeba by pak ani nebylo nutné tabulky zalamovat vynuceným nebo přirozeným zlomem stránky. Ke změně orientace slouží zaškrtávací políčko **Orientace stránky na šířku** v sekci **Volby**.

Obr. 11. Nastavení orientace při tisku na papír.

TISK VÝSEKU LISTU

Pokud chcete, můžete vytisknout jen určitou část listu, třeba jen jednu z mnoha tabulek. Chcete-li tuto možnost využít, pak v sekci karty **Stránka** zaškrtněte políčko **Tisk oblasti** a do pole vpravo specifikujte oblast obvyklým způsobem (třeba B18:F24). Ponecháte-li políčko **Tisk oblasti** nezaškrtnuté, bude se tisknout celý list bez ohledu na to, je-li nějaká oblast v poli vyznačena.

Obr. 12. Požadavek na tisk části listu a na její ohraničení.

Jiří Lapáček

INTERNETOVÉ DROBNÉ

Nákupy na internetu jsou i u nás velmi populární – čím dál tím více uživatelů si zvyklo na pohodlí nákupů uskutečňovaných z domova. Problém však nastává při placení – způsobů, jak zboží uhradit, je několik a u nás se nejčastěji využívá těch nejméně operativních, což jsou převody z účtu na účet a platba na dobírku.

Platba kartou je u nás oproti „civilizovanému" světu rozšířena mnohem méně. O platebních kartách se dozvíte v následujícím článku, zatímco zde vás seznámíme s další zajímavou možností placení, a to s internetovými peněženkami.

VIRTUÁLNÍ PENĚŽENKA

Internetovou peněženku můžeme přirovnat k bankomatu, jenž vám vydá z vašeho účtu hotovost, kterou pak můžete volně utrácet. Stejně tak je možné poslat z účtu nebo platební karty prostředky na účet internetové peněženky a z něj pak můžete volně čerpat peníze na nákup zboží a služeb na internetu. Jedná se spíše o menší částky, pro které by se vám nechtělo používat platební kartu nebo převod z účtu na účet. Klasickým případem, kdy takovou internetovou peněženku využijete, je placení za přístup na určité internetové stránky nebo za nákup melodií či log, případně za stažený software a hry. Internetové peněženky se také nazývají mikroplatby, právě kvůli placení malých částek.

KDE LZE PLATIT

Bohužel situace není tak růžová, jak by se na první pohled mohlo zdát. Pomocí mikroplateb totiž není zdaleka možné platit na internetu veškeré zboží a služby. Jde o to, že tímto způsobem lze platit pouze u těch obchodníků, kteří mají s konkrétní firmou, která peněženku provozuje, uzavřenu smlouvu. Proto je třeba se vždy nejprve informovat na stránkách příslušné služby, které firmy umožňují platit za produkty touto formou.

CO ZA TO

Internetové peněženky jsou služba jako jakákoliv jiná, takže je jasné, že za ni musíte zaplatit. Poplatky se však pohybují na nízké úrovni a neměly by vás příliš zatížit. Někdy se jedná o pevně stanovenou částku, jindy o procentní podíl z určité transakce. Stejně tak je někdy zatíženo poplatkem vkládání peněz do internetové peněženky, případně placení, či dokonce obojí. Někdy platíte také v případě, že chcete internetovou peněženku zrušit a chcete si kladný zůstatek převést zpět na svůj účet.

PROČ MIKROPLATBU POUŽÍVAT

Na oplátku budete mít možnost platit bezhotovostním převodem i v případech, kdy není jiná možnost platby než právě tímto způsobem (tedy hlavně prostřednictvím platební karty). To je výhodné i pro ty, kteří platební kartu umožňující platbu na internetu mají, ale těmto platbám nedůvěřují.

BYLO NEBYLO ANEB INTERNETOVÉ PENĚŽENKY U NÁS

První mikroplatby ve světě vznikly v roce 1993 a tato služba se nazývala Cash. Na našem internetu se mikroplatby objevily prvně až v roce 2000 (jak si však řekneme, i toto nasazení bylo pro náš trh předčasné). Šlo o službu IlikeQ. Byla to internetová peněženka, do které jste si mohli vložit peníze ze svého účtu, ale také jste si je mohli vydělat jiným způsobem, např. prohlížením určitých stránek. V tomto systému se také používala zvláštní měna – právě zmíněné „Q". V čase svého největšího rozmachu používalo tuto elektronickou peněženku až 110 tisíc lidí. Dále se na našem internetu objevily mikroplatby DirectPay a Monetka. Všechny tyto služby však v roce 2003 ukončily svou činnost, a to jednak z příčiny ekonomické nerentabilnosti, jednak kvůli novému zákonu o platebním styku.

ELEKTRONICKÉ PENĚŽENKY DNES

Právě v loňském roce se však situace kolem elektronických peněženek změnila. Ministerstvo financí totiž učinilo výjimku, díky které může být opět provozována elektronická peněženka Monetka. Ta umožňuje realizovat platby za knihy a nosiče CD nebo DVD (případně za internetové domény či za provoz serverů) v internetovém obchodě.

MOBILNÍ PLATBY

Dalším zajímavým nástrojem k placení menších částek (nejen) na internetu je placení pomocí mobilního telefonu, tedy ne prostřednictvím telefonního přístroje, ale prostřednictvím účtu u operátora. Opět jde o to, že operátor musí mít uzavřenou smlouvu s obchodníkem, který se zaváže, že bude platby od operátora přijímat. Pokud si nějaké zboží na internetu objednáte a zaplatíte, pak na stránkách zadáte své uživatelské jméno a heslo (to získáte po registraci na internetových stránkách operátora). Tím dáte svému operátorovi najevo, že určenou částku má zaslat obchodníkovi. Operátor za vás obchodníkovi zaplatí a teprve posléze si tuto částku vyúčtuje s vámi. Službu mohou využívat jak klienti s předplacenou kartou, tak klienti s určitým tarifem. Klienti s předplacenou kartou musí disponovat patřičným kreditem, ze kterého bude částka stržena, a klienti s tarifem zaplatí v rámci měsíční faktury až po čerpání služby nebo zboží. V současné době umožňuje využívat tzv. M-platby pouze operátor T-Mobile, a to hlavně k placení přístupu na různé internetové stránky. Pokud jste klienty této společnosti a chcete tento způsob placení využívat, musíte se nejprve zaregistrovat na stránkách www.t-zones.cz. Registrace na těchto stránkách vám umožní využívat ještě další výhodné služby – kromě placení na internetu zde získáte např. i možnost odeslat dvacet zpráv SMS do jakékoliv sítě zdarma nebo nastavovat různé služby, které byste jinak museli složitě hledat v mobilním telefonu.

monetka.cz
INTERNETOVÁ PENĚŽENKA

MONETKA PRO ZÁKAZNÍKY A PRO OBCHODNÍKY > JEDINÁ PENĚŽENKA ZDARMA

KDE VŠUDE MŮŽETE PLATIT MONETKOU

Česká internetová peněženka Monetka obnovila svou činnost.

Systém i-plus funguje na principu předplacené karty.

Právě kvůli zmiňovanému zákonu však musela být přijata jistá opatření – Monetku můžete „nabít" maximální částkou 4500 Kč. Dále můžete na našem internetu využívat platební systém i-plus (*www.i-plus.cz*). Ten slouží hlavně k platbě za stažení log a melodií pro mobilní telefony, ale také k platbě na inzertním serveru Annonce. Nepoužívá se zde však systém převodu z účtu na účet, ale peněženku si nabijete tak, že si v obchodě (např. v trafice) zakoupíte kartu, podobně jako si kupujete kartu pro předplacení kreditu do mobilního telefonu.

ELEKTRONICKÉ PENĚŽENKY V ZAHRANIČÍ

Na zahraničním internetu najdeme elektronických peněženek mnoho, ale bohužel české koruny zde nejsou přijímány. Naštěstí s jednou výjimkou, a tou je internetová peněženka Money Bookers (*http://www.moneybookers.com*). V současné době má tato služba přes pět tisíc klientů z České republiky a využívá ji čím dál tím více lidí. Pomocí této služby lze navíc nejen platit, ale také přijímat platby od zákazníka apod.

BUDOUCNOST MIKROPLATEB

Zdá se, že i u nás se blýská na lepší časy. Výhody mikroplateb jsou totiž nesporné – hodí se zejména k placení menších částek a jsou vhodné pro ty, kdo nedůvěřují placení platební kartou, případně takovou kartu nevlastní. Doufejme, že i u nás se situace zlepší a budeme moci některé ověřené peněženky používat na internetu zahraničním. Podmínky pro vstup České republiky do Evropské unie již vytvořeny byly.

-mia

Internetová peněženka *http://www.moneybookers.com* umožňuje přijímat i české koruny.

inzerce

PLATÍME KARTOU NA INTERNETU

Internet ve spojení s platební kartou otevřel netušené možnosti. Pokud jste vybaveni správnou platební kartou, máte přístup k internetu a bydlíte v dosahu pošty či kurýrní služby, je už pak jedno, kde na Zemi se nacházíte.

Pryč jsou doby, kdy jste si mohli koupit jen tu knížku, kterou se vám podařilo sehnat v místním knihkupectví, pryč jsou doby, kdy jste si mohli pořídit jen tu hudební nahrávku, která nějak doputovala až do místních obchodů s hudbou.

Zaplatit na internetu kartou je ten nejpohodlnější způsob; jen vyplníte pár údajů, a voilà – je zaplaceno. Platební karty však byly vymyšleny ve světě, kde mezi zákazníkem a obchodníkem panovala důvěra, a způsob jejich používání dodnes vyžaduje důvěru, nebo spíše *důvěryhodnost*.

ZAPLATIT KARTOU NA INTERNETU NENÍ VŽDY ZCELA BEZPEČNÉ, ZATO JE TO VELMI POHODLNÉ. RIZIKA VŠAK LZE ZA POUŽITÍ OBEZŘETNOSTI A ZDRAVÉHO ROZUMU OMEZIT NA PŘIJATELNOU ÚROVEŇ.

Tím, že platební karty v podobě, ve které se podnes používají, často neposkytují samy o sobě dostatečně „neprůstřelné" bezpečnostní záruky, je jejich použití spojeno s určitým rizikem; to lze poznat a omezit na přijatelnou míru, nelze je však zcela vyloučit. Berte to tak, že peněženku také můžete ztratit nebo vám ji mohou ukrást, avšak nepřestanete ji proto nosit – riziku spojenému se ztrátou peněženky se postavíte *přiměřenou obezřetností* a tím, že nikdy nebudete v peněžence nosit sumu, jejíž ztráta by vás zničila.

Obdobné je to s omezením rizika použití platební karty – to také stojí na dvou základních pilířích: na *obezřetnosti* a na *omezení částky*, kterou lze z karty odčerpat. U karty lze navíc omezit *způsob*, jakým ji lze použít.

VLASTNOSTI PLATEBNÍ KARTY

Platební karta je ve vztahu zákazník–obchodník vymezena především těmito parametry:

- *Platební asociací*, ke které patří – to může být VISA, Eurocard/Mastercard, American Express a tak podobně; banka vám kartu nevystavuje sama za sebe, ale v zastoupení asociace, jejímž je členem.
- *Způsobem*, jakým ji lze použít – u nás se nejčastěji setkáváme s kartami „elektronickými" – ty nemají údaje o držiteli vytlačeny jako reliéf, nejsou tzv. *embosované* (to bychom mohli přeložit jako „reliéfní") a lze je použít jen v místech s elektronickým terminálem, pomocí něhož obchodník okamžitě ověří, že z karty lze požadované prostředky odčerpat. Použití těchto karet na internetu je obvykle vyloučeno; v současné době některé banky umožňují jejich použití za podpory *3D Secure* (viz dále).
  Svým zákazníkům, kterým banka věří více, může vystavit kartu *embosovanou* („reliéfní"). V našich podmínkách ji budete v drtivé většině případů používat stejně jako elektronickou, její reliéf však umožňuje provést platbu i bez okamžitého ověření – otiskem tohoto reliéfu na účtenku, kterou podepíšete. Za určitých okolností dokonce předem podepíšete doklad, který bude teprve později doúčtován podle čerpaných služeb (například při pronájmu auta u mezinárodní autopůjčovny).
  Banky dnes z bezpečnostních příčin i u embosovaných karet někdy zamezují

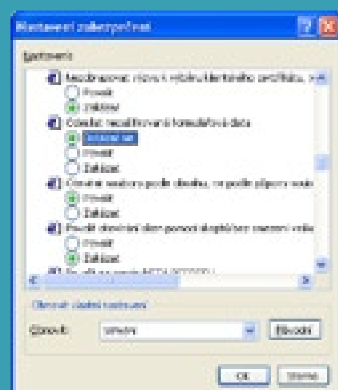
JAK POVOLIT VAROVÁNÍ

V Internet Exploreru nastavíte odesílání formulářů ve vlastnostech zabezpečení. Nejsnazší cestou k tomuto oknu je dvakrát kliknout na symbol Země s nápisem Internet – viz obrázek 2. (Patří-li navštívený server náhodou do jiné zóny, bude jiný i symbol.) Další možností je zvolit v nabídce *Nástroje* položku *Možnosti Internetu* a v následně otevřeném okně vybrat kartu *Zabezpečení*.

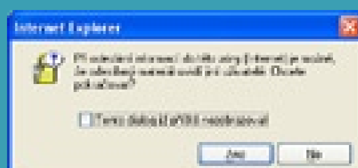
Na kartě *Zabezpečení* poté, aniž byste měnili zónu, klikněte na tlačítko **Vlastní úroveň**. Otevře se další okno a v něm dlouhý a podrobný seznam různých nastavení. Kousek před polovinou je položka *Odesílat nezašifrovaná formulářová data*. Před odesláním citlivých údajů doporučujeme nastavit ji na volbu „Dotázat se" – viz obrázek i. Pak klikněte na OK. Potvrďte to ještě několikrát.

Účinek nastavení si můžete vyzkoušet návštěvou svého oblíbeného vyhledávače. Když zadáte hledané slovo a pokusíte se je odeslat, Internet Explorer zobrazí varování (viz obr. ii). Pozor! Musíte zrušit zatržení u volby „Tento dialog již příště nezobrazovat", jinak byste změnu nastavení formulářů vrátili zpátky. Teprve později, až citlivá data odešlete a vrátíte se k běžnému používání internetu, můžete zatržením této volby vrátit také původní nastavení.

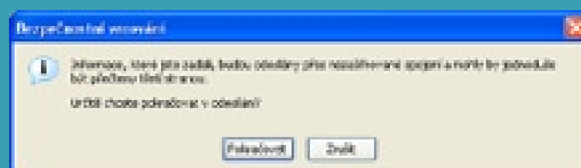
Mozilla Firefox nemá možnost toto varování nastavit. Když však zabezpečená stránka obsahuje nezabezpečený formulář, sama zobrazí varovné okno – viz obr. iii.

Obr. i. Nastavte, aby se program před odesláním nezašifrovaných dat dotazoval.

Obr. ii. Zatržení volby „... již příště nezobrazovat" by znamenalo opětovně povolit odesílání nezabezpečených formulářů.

Obr. iii. Obsahuje-li zabezpečená stránka nezabezpečený formulář, Mozilla Firefox varuje sama od sebe.

jejich použití na internetu, *jestliže zákazník výslovně nepožádá o opak*.

- *Zeměpisným rozsahem platnosti* – jsou karty, které platí jen v tuzemsku, a jsou karty „mezinárodní". Je zřejmé, že ty jsou pro platby na internetu mnohem vhodnější, abyste nebyli omezeni jen na české obchodníky.
- *Limity čerpání*; jedním z rozšířených způsobů je omezení *týdenním limitem* čerpaných prostředků, ale používají se i limity jiné, například *denní*.
- *Aktuálním použitelným („disponibilním") zůstatkem* – každá karta je omezena nějakým zůstatkem; více viz *kreditní karty*.

KDE VZNIKÁ NEBEZPEČÍ?

Nebezpečí plateb na internetu plyne zkrátka z toho, že pro použití na internetu běžně chybí účinný ověřovací mechanismus – jen opíšete údaje z karty (a připíšete svou adresu). Zaplatit vaší kartou na internetu může vlastně kdokoliv, komu se dostane do ruky. (I když jsou určité možnosti, jak takového člověka *zpětně* dopadnout.) Ani kartu nemusí fyzicky držet v ruce, stačí znát ony údaje.

Proto v případě plastových karet bývají platby na internetu zakázány. Některé údaje o vaší plastové kartě zůstávají na účtenkách všude, kde jí zaplatíte, ostatní si může obsluha zapamatovat, a už tady vstupuje do hry *důvěryhodnost obchodníka* – zneužije někdo vaše údaje? Nejrizikovější je proto za-

Obr. 1. Stránky přenesené protokolem HTTPS namísto protokolem HTTP byly při přenosu zašifrovány.

platit kartou tam, kde mají jen malý obrat, kam chodí jen málo zákazníků. Malá hospůdka, kde obsluha odnese kartu někam dozadu, zapadlá čerpací stanice – to nejsou místa, kde byste měli použít kartu, která má povoleny platby na internetu. Obecně je pak nepřípustné, aby s vaší kartou kdokoli manipuloval mimo váš dohled.

VIRTUÁLNÍ KARTA

Virtuální karta je vlastně jen číslo; nemá plastovou podobu, pomocí níž byste mohli zaplatit v „kamenném" obchodě. S jejím číslem tak mimo internet nepřijde nikdo do styku. Naopak díky tomu, že máte pro internet zvláštní kartu virtuální, můžete zakázat internetové platby prostřednictvím své karty plastové.

V prostředí internetu je ovšem virtuální karta vystavena stejnému nebezpečí jako kterákoliv jiná. Výhodou ovšem je, že platí-

Obr. 2. Zámek zobrazený programem Internet Explorer. Dvojitým kliknutím na něj si můžete ověřit certifikát webu.

te-li na internetu jen poměrně malé částky, můžete pro virtuální kartu nastavit nepoměrně menší *limit čerpání*, než který používáte v souvislosti s kartou plastovou.

Další výhodou je, že banka vám vystaví virtuální kartu ochotněji než kartu embosovanou (navíc s povolenými internetovými platbami). Podmínky pro virtuální kartu mnohdy splní i ten, kdo by na embosovanou kartu „nedosáhl".

3D SECURE

Je to metoda zaváděná v posledních letech asociacemi Visa a MasterCard/Europay; tato metoda již dorazila i k nám a prosazují ji zde zejména ČSOB a Česká spořitelna. Na serveru obchodníka oznamují podporu pro *3D Secure* loga **Verified by Visa** či **MasterCard SecureCode**.

Podstatou je, že k vaší kartě je přiřazeno heslo a že toto heslo před každou transakcí ověří přímo vaše banka, na jejíž web vás transakce za tím účelem přesměruje; nikomu jinému se heslo nedostane do ruky. Jestliže jste si dali svou kartu zařadit do systému *3D Secure*, bez hesla jí nelze u obchodníka podporujícího *3D Secure* zaplatit. Potíž je, že kartou stále lze zaplatit i u ostatních obchodníků, ledaže by transakce bez ověření *3D Secure* byly na kartě zakázány.

Na serveru podporujícím *3D Secure* můžete zaplatit i kartou nezařazenou do tohoto systému – v takovém případě k ověření

pomocí hesla nedojde a transakce proběhne standardně.

V českých podmínkách se údaje o kartě obvykle neposílají obchodníkovi, ale přímo zpracovatelské bance či zúčtovacímu centru. O to je to bezpečnější.

V ČESKU A V ZAHRANIČÍ

Češi jsou nedůvěřiví, a tak se u nás bezpečnější metody prosazují poměrně snadno, aby obchodníci na platby kartou vůbec někoho nalákali. Zato někteří největší zahraniční obchodníci tyto metody zatím ignorují a spoléhají se na vlastní důvěryhodnost. Je časté, že pod vaším uživatelským jménem a heslem budou všechny vaše údaje včetně čísla karty uloženy přímo u obchodníka.

Zatímco v Česku jste na platební kartu při internetových nákupech vázáni nejméně, při nákupu v zahraničí obvykle nemáte jinou možnost. Přitom právě internetové nákupy v zahraničí mají podstatný význam, neboť tak kupujete často to, co byste jinak vůbec nesehnali. Nezbývá tak než ze svých bezpečnostních nároků slevit a obchodníkům důvěřovat.

DŮVĚRYHODNÝ OBCHODNÍK

Musíte použít určitou zkušenost a intuici. Na ulici také obvykle rozpoznáte solidní obchod od pochybného krámku, ač se rozdíly těžko specifikují.

Důvěryhodný obchodník mimo jiné neskrývá svou identitu – naopak jasně a zřetelně udává, kdo je (jaká je to společnost), kde sídlí, a další kontaktní údaje. Má jasně stanoveny dodací i reklamační podmínky... Je dobré získat pocit, že obchodník před vámi ani neschovává sebe, ani se nesnaží něco zatajit nebo vás nějak balamutit. Z jeho webu máte zkrátka dobrý pocit, jako když vejdete do solidního obchodu.

Cenným nepřímým indikátorem spolehlivosti je, že webový obchod funguje přehledně, dobře a bez chyb. Když totiž nefunguje něco, na co vidíte, je velká pravděpodobnost, že podobně špatně firma obhospodařuje i to, na co nevidíte.

Důvěryhodný je obchod, který má velký obrat – úspěšně tam tedy nakupuje velké množství lidí. Důvěryhodný obchod je mezi lidmi známý – mnozí tam nakoupili a nestěžovali si.

Zda dojde, nebo nedojde ke zneužití údajů u obchodníka, to záleží samozřejmě na tom, jak dobře má dotyčná firma vyřešenu ochranu údajů. Uvědomte si však, že úspěšný internetový obchodník má velmi silný zájem na ochraně svého jména a pověsti – jsou pro něj *životně důležité*, proto lze předpokládat, že přijal taková opatření, aby riziko zneužití vašich údajů bylo malé. (Úplně vyloučit selhání však nelze nikdy.)

BEZPEČNOST PŘENOSU

Když vyplňujete formulář na internetu, v okamžiku, kdy jej odešlete, pošlou se vyplněné údaje po internetu z vašeho počítače na počítač obchodníka (či banky). Na webu se *formulářem* nazývá každý soubor políček (obsahující třeba i jen jedno políčko), ve kterých něco vyplňujete, zaškrtáváte či volíte.

Tento přenos neproběhne přímo mezi oběma počítači, nýbrž architekturou internetu je dáno, že projde přes několik uzlů, počínaje vaším poskytovatelem připojení (či zaměstnavatelem, komunikujete-li z práce). Jste-li u solidního poskytovatele a ten je dále napojen na páteřní síť, je poměrně malá pravděpodobnost, že někde na některém z uzlů čeká někdo na to, aby si přečetl vaše citlivá data. *Lidské selhání však nelze vyloučit nikdy.* Proto je žádoucí přenos citlivých dat zašifrovat. To dnes podporují všechny rozšířené internetové prohlížeče.

Poznat, že data zobrazená v prohlížeči byla přenesena zašifrovaně, je poměrně jednoduché. Jedním z ukazatelů je to, že internetová adresa (v políčku *Adresa* prohlížeče) je uvozena písmeny *https://* namísto obvyklého *http://*. Zabezpečenou stránku symbolizují prohlížeče zpravidla také ikonkou visacího zámku, a to nejčastěji vpravo dole. Bohužel to není zárukou toho, že se šifrovaně přenesou též data z formuláře. To musíte zajistit jinak. Prohlížeč lze zpravidla nastavit tak, aby před každým odesláním formuláře nezabezpečeným spojením zobrazil varování a vyžádal si váš souhlas. Tuto funkci si uživatel běžně vypne, protože formulářem je například i políčko na stránce vyhledávače a málokomu se chce neustále odklikávat nějaké potvrzení. Před odesláním citlivých dat je proto nutné si vzpomenout a tuto funkci opět povolit, jestliže chcete mít jistotu, že formulář bude odeslán zabezpečeně.

Zabezpečená stránka může obsahovat formulář, jehož data se odesílají nezabezpečeně! Nemělo by to tak být, ale stačí nepozornost, ledabylost či lehkomyslnost tvůrců stránky. Povolit výše zmíněné varování je jediný snadný a bezpečný způsob, jak nezabezpečený formulář odhalit.

Naopak **nezabezpečená stránka může obsahovat formulář, jehož data se odesílají zabezpečeně**. Není to zvykem, protože uživatel nevidí ikonku zámku, a je tedy ohledně zabezpečení zmaten, ale někdy se s tím setkat můžete. I v tomto případě je tak jako tak jediným spolehlivým způsobem povolit varování.

Pamatujte, že přenos stránky k vám a přenos dat ve formuláři od vás jsou *dva různé* přenosy, proto jsou zabezpečeny či nezabezpečeny *na sobě nezávisle*. Některé prohlížeče tak zobrazováním zámku poněkud nešťastně vyvolávají falešný pocit jistoty.

Tím nechceme naznačit, že zabezpečení zobrazených stránek je zbytečné. Není, jestliže data, jež jste odeslali, se třeba na příští stránce pro kontrolu vypíší.

-mjs

MÝTUS KREDITNÍ KARTY

Záměrně jsme u vlastností platební karty, které oprávněně zajímají obchodníka, neuvedli, zda jde o kartu *kreditní*, či *debetní*. To značí způsob zúčtování mezi vámi (držitelem karty) a vaší bankou, jež vám kartu vystavila: prostředky čerpané debetní kartou se přímo odečítají z běžného účtu, zatímco čerpáním z kreditní karty se zadlužujete a později dluh v nějakém zvoleném režimu vyrovnáváte.

Na platnost karty v obchodě to samo o sobě *nemá vliv*. *Každá* karta má nějaké limity a nějaký *maximální použitelný zůstatek*; jenže u debetní karty je tento zůstatek odvozen přímo od zůstatku běžného účtu (včetně případného povoleného debetu; debet = dluh), ke kterému je karta vystavena, zatímco kreditní karta má stanovenu vlastní maximální částku, kterou se můžete zadlužit.

Pro obchodníka v tom není rozdíl: vloží kartu do terminálu a platba buďto projde, nebo neprojde. Protože však ve vyspělých západních zemích, zejména v Americe, byly vystavované embosované karty obvykle *kreditní*, vžilo se pro ně právě toto označení.

Až po vás tedy někdo bude chtít „kreditku", směle mu podstrčte svou mezinárodně platnou embosovanou debetní kartu. Říkat mu to nemusíte. Po tom, jak je to mezi vámi a vaší bankou, mu nakonec nic není.

CO JE KREDITNÍ KARTA?

Kreditní karta vlastně není nic jiného než úvěrový nástroj – konkrétně revolvingový spotřebitelský úvěr (revolvingový = „protáčející se", jsoucí stále znovu k dispozici). Použitím kreditní karty tento úvěr čerpáte. Ze svého běžného účtu jej pak zase splácíte, už podle toho, jak vám to vyhovuje (a jak to zvládáte).

Vzhledem k tomu, že za tento úvěrový nástroj platíte nemalý roční poplatek (a v některých případech jsou také výběry z bankomatu provedené kreditní kartou mnohem dražší než výběry uskutečňované kartou debetní), lze dospět k závěru, že kreditní karta má smysl jen pro toho, kdo ji míní pravidelně využívat – tedy kdo vlastně chce *běžně žít na dluh*: nejprve utrácet a teprve potom vydělávat.

Bezúročným obdobím se nedejte uchlácholit – jestliže si prostřednictvím kreditní karty pořídíte onu vytouženou věc v ceně blízké limitu karty, přece si nemyslíte, že to ze svého platu stihnete splatit během bezúročného období (v délce například 45 dní)!

PROČ PRÁVĚ GPS?

V předchozím PPK jste si mohli přečíst o technickém zázemí GPS. V tomto článku vám vysvětlíme, k čemu může být stanice GPS dobrá v praxi.

info

Článek o GPS (Global Positioning System – satelitní systém určování zeměpisné polohy) z předchozího PPK najdete ve formátu PDF na přiloženém PPK CD.

S GPS PO MÍSTECH ZNÁMÝCH

Proč si GPS zařízení pořídit? Jaký je přínos ve srovnání s klasickou mapou nebo autoatlasem? Záleží na konkrétním člověku a jeho zájmech. Pro toho, kdo tráví víkendy na zahrádce vzdálené deset minut autem od bytu, takové zařízení asi nemá význam. Pokud však rádi cestujete a poznáváte neznámé kraje, GPS zařízení vám pomůže. A pomůže vám nejen na místech, kde jste ještě nebyli, ale zároveň na místech důvěrně známých.

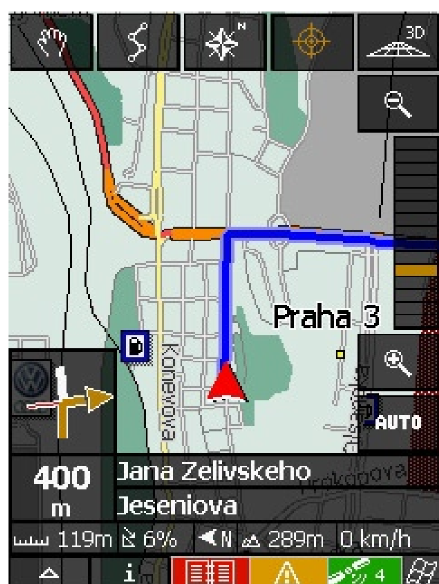
Například si říkáte, že dálnici D1 Praha – Brno znáte i bez mapy. Ale co když nastane nenadálá situace? Dopravní nehoda, uzavřená dálnice, kolony... Díky dopravnímu zpravodajství jste komplikaci zjistili včas a můžete sjet z dálnice dříve, než zůstanete stát v koloně. Ale co teď? Jste uprostřed Vysočiny, kolem jen lesy a louky. S GPS najdete optimální trasu poměrně snadno.

Ale i bez takových komplikací může být GPS dobrým pomocníkem. Protože zná vzdálenost do cíle a průměrnou rychlost automobilu, dokáže s přesností na minuty určit příjezd do cíle. GPS přístroj používám téměř při každé cestě. Právě proto, že znám čas příjezdu a mám pak jistotu, že mě nezaskočí ani nečekané komplikace.

S GPS PO MÍSTECH NEZNÁMÝCH

Zcela zásadní přínos GPS oceníte při cestování po místech neznámých, především v zahraničí. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že při poznávací dovolené odpadají s GPS starosti spojené s hledáním turistických cílů. Nejen že vás toto zařízení zavede tam, kam chcete, ale také vás upozorní na památky, na které se v okolí můžete podívat, a doporučí vám, kde můžete zaparkovat. Když se tedy například v Marseille rozhodnete navštívit slavnou katedrálu Notre Dame de la Garde, ležící na kopci v centru města, stačí pomocí GPS najít, kde leží a kde je nejbližší parkoviště, a pak už jen poslouchat pokyny navigace. Po chvíli projíždění klikatých a strmých marseilleských uliček zjistíte, že stojíte na parkovišti jen pár metrů od nádherné katedrály.

ZÁBAVA S GPS

Jako každá nová technologie může GPS sloužit nejen k práci, ale také k zábavě. To, že můžete zjistit, kde přesně jste, to, že se okamžitě dozvíte aktuální polohu, to vše skýtá nové, zcela netušené možnosti pro hry v přírodě.

Geocaching

Mezi uživateli GPS je asi nejrozšířenější celosvětovou hrou geocaching. Spočívá v hledání tzv. cache – jde o anglický výraz pro skrýš. Skrýše ukrývají krabici, bednu nebo schránku s nejrůznějšími drobnými dárky a deníkem (tzv. logbook). Ten, kdo schránku zřídil, zveřejní její souřadnice (většinou na internetu) a další tuto skrýš hledají. Když ji najdou, vezmou si dárek a zapíší se do přiloženého deníku. Jedna cache je tak použitelná opakovaně.

Největší databáze skrýší je na stránkách *www.geocaching.com*. Najdete zde skrýše rozmístěné po celém světě, včetně České republiky.

GPS graffiti

Další zajímavou hrou je GPS graffiti neboli kreslení s GPS. Jak tato hra probíhá? Každý GPS přístroj zaznamenává prošlou trasu a tu je pak možné prohlížet přímo v přístroji nebo v počítači. Prostřednictvím zvolené trasy tak můžete kreslit libovolné obrazce – a vaším plátnem je celá zeměkoule.

ZÁVĚR

GPS je relativně nová technologie. Jejímu širšímu rozšíření v poslední době bránila především vysoká pořizovací cena. To je dnes již minulostí. Nejlevnější mapové přístroje lze pořídit cca za 5000 Kč, pro majitele kapesních počítačů PDA je tato investice ještě nižší. GPS nejen pomůže na místech, která neznáte, ale také poskytne řadu informací při cestování po místech známých a rovněž nabízí nové možnosti zábavy.

Filip Debef

ABY BYLA STÁLE AKTUÁLNÍ

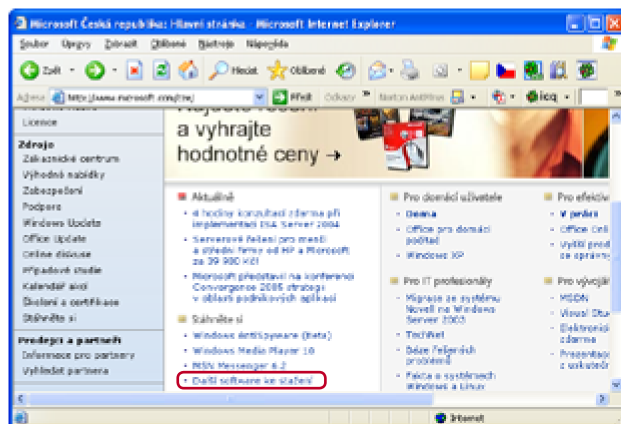
Bezpečnost počítačů a softwarová kriminalita. Jak spolu tyto dva pojmy souvisí? V loňském roce jsme vás informovali o zkušebním provozu programu Výhody legálních Windows.

Zatímco 7. února 2005 se pilotní projekt rozšířil o dalších dvacet jazykových verzí Windows, v České republice, Číně a Norsku se toto rozšíření týká především povinného ověření legálnosti systému Windows.

ROZDÍLNÝ PŘÍSTUP K AKTUALIZACÍM

Aktualizace dovolují tvůrcům Windows reagovat na situaci a dodávat uživatelům opravy, které reagují na zjištěné chyby, ale hlavně na nové útoky, jež používají hackeři při pokusech o vstup do cizích počítačů. Část aktualizací je označena jako aktualizace kritické (ty souvisejí s bezpečností).

Jak souvisí aktualizace a nelegální Windows? Legální uživatelé si mohou stahovat všechny aktualizace, které Microsoft vydává. Nelegální uživatelé budou mít přístup pouze k aktualizacím označeným jako kritické.

V současné době se ke stažení dostanete prostřednictvím zvýrazněného odkazu.

A TO JE VŠE?

Ne, není. Uživatelé legálních Windows si mohou navíc zdarma stahovat různé programy jako bonusy. V současné době si mohou čeští uživatelé stáhnout zdarma Photo Story 3, zimní motivy pro Windows, Vícejazyčné slovníky pro MS Office 2003 a další programy nebo data. Aktuální seznam najdete na stránkách firmy Microsoft, nabídka bude stále doplňována.

JAK SE POZNAJÍ LEGÁLNÍ WINDOWS

Stahujete-li z MS Download Centra poprvé data, která jsou k dispozici pouze uživatelům legálních Windows, spustí se proces ověření. Při něm dochází k instalaci nástroje, který při dalším stahování automaticky oznámí serveru, že vaše Windows jsou legální a ověřování není nutné znovu provádět. Pokud nemáte Windows aktivována, budete v procesu ověření vyzváni k zapsání produktového klíče (Product Key). Není-li původ vašich Windows úplně jasný, nesnažte se získat produktový klíč od firemní multilicence Windows. Ověřovací program to dokáže rozpoznat a vaše Windows s tímto klíčem neprojdou.

Produktový klíč najdete buď v obalu instalačního CD, nebo nalepený na počítači v případě, že vlastníte OEM licenci. Celý postup je popsán na internetu, tak se není čeho obávat.

> **info**
>
> Za prvních 40 dnů plného provozu navštívilo MS Download v ČR asi 50 000 návštěvníků a z nich si asi 40 % svá Windows dobrovolně ověřilo. Z ověřovaných Windows tvořily asi 10 % nelegální kopie.

Stránka pro zadání klíče.

MOJE WIND OWS NEPROŠLA

Pro ty, jejichž Windows testem pravosti neprošla, máme dobrou zprávu. Máte-li instalační CD, jejichž vzhled se na první pohled nedá odlišit od CD originálních, můžete si je (po předložení dokumentů o koupi média a po posouzení společností Microsoft, zda se jedná o padělky) zdarma vyměnit. Tato akce již probíhá.

CO BUDE DÁL?

Podle vyjádření pracovníků společnosti Microsoft vzniká v současné době nové jednotné centrum pro aktualizace všech produktů – Microsoft Update.

Plánuje se také rozšíření programu Výhody legálních Windows na produkty MS Office. Ve výhledu je také možnost legalizace těch Windows, jejichž instalační CD vám přepálil kamarád. Tato akce je teprve ve fázi přípravy.

-mzi

PROGRAMY PRO AUDIO

Poslech a úprava hudby v počítači je velmi populární činnost. Potřebujete k ní však určité programové vybavení. My vám ukážeme, které programy pro práci s hudbou by ve vašem počítači neměly chybět a které funkce od nich požadovat.

PŘEHRÁVAČE

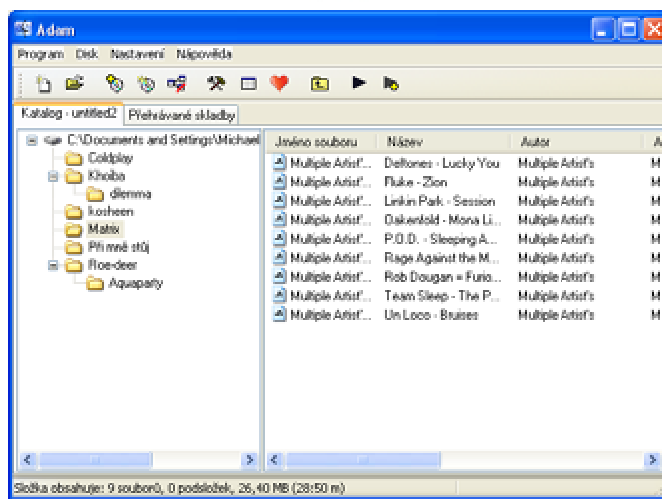
Tou nejzákladnější činností spojenou s hudbou v počítači je přehrávání. Přehrávání hudby v počítači je ještě mnohem pohodlnější než ve stolním přehrávači. Programů na přehrávání multimédií je dnes celá řada a umožňují realizovat mnoho pokročilých funkcí. Asi nejznámějším zástupcem těchto přehrávačů je program Winamp, který je spjat hlavně s kompresním hudebním formátem MP3. V každém přehrávači najdete standardní prvky pro ovládání přehrávání, jaké jsou např. ve stolním CD přehrávači, tedy tlačítko pro spuštění a zastavení přehrávání a tlačítko pro přechod na další nebo předchozí skladbu. Dále zde najdete posuvník pro pohyb ve skladbě. Některé programy také nabízejí možnost zobrazit tzv. grafický ekvalizér a v něm si nastavit vlastní úroveň výšek a středů. Případně si také můžete vybrat jeden z přednastavených vzorů, např. pro přehrávání jazzu, rocku či popu. V některých přehrávačích můžete využít také možnost zařadit odkazy na hudební soubory do tzv. knihovny médií. To je výhodné proto, že soubory pak nemusíte vyhledávat po složkách a podsložkách, ale máte je soustředěny na jednom místě. Důležitá je také možnost vytvářet tzv. playlisty. To jsou seznamy skladeb, které si můžete uložit a někdy příště znovu použít. Playlistů můžete vytvořit, kolik chcete, třeba playlisty různě tematicky či žánrově zaměřené. Samozřejmostí je také možnost přehrávat zvuková CD, internetová rádia nebo video. U programů lze také změnit vzhled pomocí tzv. skinů, případně lze program minimalizovat do hlavní lišty, odkud jej lze i ovládat, protože jsou stále zobrazeny jeho ovládací prvky. Přehrávače umožňují i zobrazit přídavné informace o skladbě (tzv. tagy), v kterých se můžete dozvědět např. název skladby, jméno interpreta či žánr skladby.

STREAMOVANÁ MÉDIA

info

Kromě médií uložených na dostupném disku existují také tzv. streamovaná média. Jsou uložena na vzdáleném počítači, postupně je stahujete a stažená je následně přehráváte, takže soubor není na vašem disku nikdy uložen „fyzicky“. Pro přehrávání těchto médií se nejčastěji používá program Real Player, který si můžete zdarma stáhnout (jeho základní verzi) z internetových stránek *www.real.com*.

Program Adam má české ovládání.

KTERÝ PROGRAM SI VYBRAT?

Pokud si chcete pouštět v počítači písničky, můžete si vybrat ze skutečně široké řady programů, a to jak z programů placených, tak z programů typu freeware, tedy z programů poskytovaných zdarma.

KLASIKA

Jednoznačně klasikou jsou na poli přehrávačů programy Winamp a Windows Media Player. Program Media Player je součástí operačního systému Windows, takže se s ním setká skoro každý. Jeho hlavní nevýhodou je těžkopádnost a přílišná provázanost se společností Microsoft. Neumožňuje přehrávat příliš mnoho formátů. Program Winamp je stále velmi oblíbený a přehrává celou řadu formátů. Oba programy zobrazují internetové informace o albu nebo interpretovi.

NOVINKA

Proč se však držet v zajetých kolejích a nevyzkoušet něco nového? Proto bychom vám rádi představili několik zajímavých přehrávačů, za jejichž používání neutratíte ani korunu. V první řadě je to program **Ashampoo Media Player**, který vás jistě překvapí neobvyklým tvarem. Program umožňuje také poslouchat internetová rádia, nakupovat hudbu na internetu, vypalovat hudební cédéčka či vytvářet playlisty. Stáhnout si jej můžete ze strá-

Program Ashampoo vás překvapí neobvyklým tvarem.

KOMPRESNÍ FORMÁTY

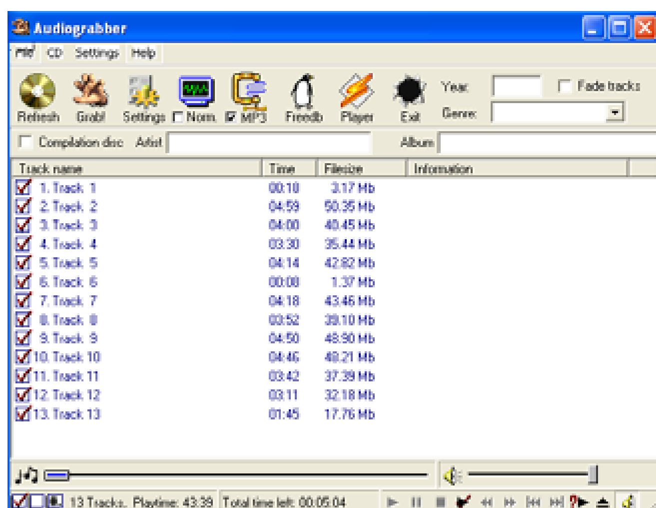
info

Poslech a ukládání hudby v počítači úzce souvisí s vývojem kompresních hudebních formátů, tedy hlavně s vývojem revolučního formátu MP3. Před vývojem tohoto formátu byla hudba v digitální podobě ukládána ve velmi objemných souborech – zkuste si např. zjistit, jaká je velikost jedné písničky na audio CD. Pomocí komprese dat a hlavně speciálního algoritmu je však možné z této skladby vytvořit mnohem menší soubor (více než desetinásobně), který si můžete uložit na disk, případně vypálit na cédéčko – v takovém případě se vám na jedno cédéčko vejde hned několik alb. Kompresních formátů, do kterých můžete hudbu převádět, je celá řada. V zásadě je můžeme rozdělit na ztrátové a bezeztrátové. Bezeztrátové formáty vznikají pouhou kompresí dat. Mnohem zajímavější a také častěji využívané jsou však formáty ztrátové, které dokáží výslednou velikost souboru stlačit na ještě menší velikost. To je umožněno díky tomu, že podle tzv. psychoakustického modelu jsou „osekány" ty tóny, které jsou pro lidské ucho neslyšitelné. Ze ztrátových formátů je patrně nejrozšířenější formát MP3, ale pomalu si razí cestu světem i jiné formáty, které dosahují ještě lepšího poměru velikost souboru/kvalita skladby. Namátkou můžeme jmenovat např. formáty MP3Pro a OGG Vorbis.

nek *http://www.ashampoo.com*. Dalším zajímavým programem je **@MAX Tray Player**. Program vás uchvátí tím, že se infiltruje do hlavní lišty, kde jsou z něj vidět ovládací prvky, takže nemusí být otevřeno okno programu, ale přesto lze přehrávání ovládat. Program umožňuje organizovat média ve speciálním okně a vytvářet záložky u oblíbených skladeb. Program je k dispozici bezplatně na adrese *http://www.atmaxsoft.com*. Program **Adam** umožňuje přehrávat média a také je organizovat. Jedná se o český program (tedy s českým ovládáním), který lze stáhnout bezplatně ze stránek *http://www.dreamcom.cz*.

PROGRAMY PRO PŘEVOD HUDBY

Další důležité programy pro práci s hudbou jsou tzv. grabbery. Ty využijete k převodu hudby z klasického hudebního CD do souboru o menší velikosti. Program umožňuje načíst skladby z CD a potom všechny nebo vybrané skladby převést do požadovaného formátu. Ještě předtím je však třeba nastavit místo, kam se budou převedené skladby ukládat, dále vybrat si jeden z podporovaných formátů a přesněji nastavit výslednou kvalitu skladby. Zde platí celkem jednoduchá úměra – čím kvalitnější zvuk, tím větší velikost souboru. Kvalita zvuku se udává datovým průtokem – tedy tím, kolik bitů „proteče" při přehrávání skladby během jedné sekundy. Grabbery také umožňují připojit se ke světové databázi vydaných alb, prohledat ji, případně stáhnout informace (název skladeb, interpret, album...), které se pak k souborům uloží jako tzv. tagy. Programů pro převod hudby existuje mnoho a hodně z nich je typu freeware. My vám můžeme doporučit např. program **Audiograbber**: má jednoduché ovládání a můžete si jej zdarma stáhnout ze stránek *http://www.audiograbber.com-us.net*. -mia

Program Audiograbber pro převod hudby do formátu MP3.

foto: profimedia.cz

PROČ ANTIVIRUS NESTAČÍ?

Ještě před několika lety byl antivirový program považován za luxus nebo za rozmar některých šílenců. Čas však ukázal, že jde o nutnost, kterou dnes odmítají už jen opravdoví dobrodruzi. Antivirové programy si tak vydobyly místo na slunci – jenomže smutnou pravdou začíná být konstatování, že k ochraně počítačů už zdaleka nepostačují.

Proč tomu tak je? Příčin je několik, ale začněme jednou za všechny. Antivirové programy jsou nástroje, které se vyvíjejí velmi dlouhou dobu a mají svoji historii. (I „nové" antivirové programy většinou využívají technologii ze svých „vyzrálejších" a především starších sourozenců.) Tato historie je na jedné straně velkým přínosem, ale na straně druhé dosti svazuje ruce.

Dříve se totiž viry šířily především v boot sektorech disket nebo v souborech (stále hovoříme o době, kdy se na jednu disketu vešlo i několik her a dalších aplikací; dnešní programy jsou podstatně objemnější). A právě tato „souborová minulost" je mnoha antivirovým programům na obtíž, protože současné trendy v oblasti počítačových útoků jsou poněkud jiné. Přestože se dodavatelé antivirové ochrany snaží držet krok s dobou a reagovat na aktuální hrozby, nikdo si nemůže dovolit zbavit se své „souborové" minulosti. K tomu totiž vedou dvě cesty: buď všechny staré viry přestat detekovat (což si nikdo jistě nedovolí), anebo na ně vytvořit nové detekční rutiny (což je nákladné, obtížné a časově náročné).

Ostatně, zbavovat se oné klasické kontroly souborů by beztak bylo krátkozraké, protože ač se dnešní škodlivé kódy šíří jinak než dříve, soubory stále vytvářejí, infikují, nebo alespoň modifikují.

Antivirové programy jsou tedy k ochraně počítačů stále NUTNÉ, ale samy na všechno nestačí.

NOVÉ METODY ÚTOKU

První příčinou nedostatečnosti pouhých antivirových programů jsou nové metody průniku – výše uvedená kontrola souborů si neumí poradit třeba s internetovými červy nebo s mnoha viry využívajícími síťové sdílení. Metody šíření, které před deseti lety ještě neexistovaly:

- **Internetový červ** – škodlivý kód, který se nešíří ve formě souboru (např. pomocí e-mailu), ale ve formě paketu po síti (lokální či globální). Ze sítě se přitom zavádí přímo do paměti počítače a mnohdy ani nevytváří soubor na disku, takže si s ním antivirové programy neporadí. Přesněji řečeno, mohly by si poradit, ale nedělají to – pokud se totiž červ dostal do počítače, je zapotřebí zajistit (bezpečnostní aktualizací nebo firewallem), aby se znovu nevrátil. I kdyby jej totiž antivirový program detekoval a odstranil, červ by se ve zlomku sekundy vrátil a počítač by skončil v nekonečné smyčce nahrávání červa a jeho odstraňování.
- **Sdílení** – v lokální síti je možné (ale zároveň velmi nebezpečné!) mezi jednotlivými uživateli sdílet prostředky, jako jsou třeba jednotlivé adresáře či celé disky. Uživatel u vedlejšího počítače pak má k této vyhrazené oblasti stejný přístup jako uživatel u počítače obsahujícího tyto prostředky. Některé viry začaly využívat málo zabezpečených sdílení tak, že po napadení jednoho stroje se okamžitě snaží napadnout další sdílené počítače.

ZÁVOD S ČASEM

Problémem klasických antivirových programů je rychlost aktualizace. Byť je většina z nich vybavena různými metodami heuristické detekce neznámých škodlivých kódů, přece jen antivirová ochrana spoléhá na aktualizace databází známých virů. Ostatně, ač mnozí výrobci uvádějí úspěšnost heuristiky 95 procent i více (jinými slovy: antivirové programy najdou 95 procent škodlivých kódů pro ně neznámých), v praxi se toto číslo pohybuje zhruba kolem padesáti procent. A to je málo: znamená to, že každý druhý virus zůstává heuristikou nezachycen.

> **info**
>
> Antivirové programy rozhodně nejsou zbytečné – dnes jednoznačně tvoří základ ochrany počítačů proti všemožným incidentům. Není však možné spoléhat se pouze na ně. Toho si je ostatně většina výrobců dobře vědoma, a tak samostatné antivirové řešení je dnes už spíše výjimkou než pravidlem: většinou jsou nabízena komplexní řešení, obsahující personální firewall a mnoho dalších pomocných funkcí (filtr nevyžádané pošty, detekce průniku, šifrování dat apod.).
>
> Viry už dávno nejsou pro naše počítače jediným nebezpečím. A antivirové programy nejsou jedinou ochrannou hrází.

Aktualizace naráží na jeden zásadní problém, a to přesto, že je vydávána každý den, či dokonce každou hodinu. Tímto problémem je prodleva mezi počátkem virové epidemie a uvolněním aktualizace (resp. její instalací na významný počet počítačů). Jak ukazují statistiky, v době této prodlevy (byť jde často o pouhé hodiny) se škodlivé kódy šíří nejvíce a získávají tím značný náskok, který může být rozhodující pro vypuknutí epidemie velkého rozsahu. Jinými slovy: je celkem pravděpodobné, že ve vašem počítači bude virus dříve než aktualizace pro antivirový program. To je zkrátka smutná daň za rychlost šíření současných škodlivých kódů.

ŠKODÍME SI DOBROVOLNĚ

Další příčinou nedostatečnosti antivirového programu je to, že mnohé škodlivé kódy se do počítače dostávají (byť to zní zvláštně) legálně a se souhlasem uživatele. To je často případ tzv. dialerů (programů, které mění telefonní číslo vytáčeného připojení k internetu na číslo s vysokým tarifem nebo na číslo zahraničního poskytovatele) nebo spywaru (sledovacích programů, k jejichž instalaci často dochází s přímým souhlasem uživatele, uvedeným v licenčních podmínkách). Je pak pochopitelné, že antivirové programy nemohou z principu detekovat vše, co si uživatel dobrovolně (nebo z vlastní neznalosti) nainstaluje do počítače.

A pak je tady ještě jeden problém: mnoho komerčně dostupných programů je možné využít (a je také pohříchu využíváno) jako škodlivé kódy. Jedna aplikace je zkrátka stejně tak vítaným a užitečným nástrojem v rukách správce jako nebezpečnou zbraní v rukách hackera. Antivirové společnosti se obávají případných žalob od výrobců těchto korektních programů, takže je mnohdy do svých detekčních databází nezařazují. Upozorňujeme, že nikdo nevytváří na komerční bázi viry, ale jde o aplikace zneužitelné třeba jako trojské koně, zadní vrátka nebo spyware.

Tomáš Přibyl

JAK FUNGUJE ANTIVIROVÝ PROGRAM

Připouštíme, že běžnému uživateli může být jedno, jak antivirový program vlastně funguje. Hlavně že funguje a hlavně že je počítač dobře chráněn. Hlavní principy činnosti antivirové ochrany je však dobré znát z několika důvodů: třeba proto, aby si uživatel dokázal sám změnit „pokročilé nastavení" programu.

VYHLEDÁVÁNÍ

Základním způsobem práce antivirového programu je vyhledávání škodlivých kódů. Jeho princip by se dal přirovnat k hledání podle jakési kartotéky, ve které jsou všechny význačné znaky daného viru. Výhodou této metody je minimum falešných poplachů, neboť velká pozornost je věnována úplnému vypsání informací o konkrétním viru. Dále díky tomu, že je přesně známa podoba viru, je zde vysoká úspěšnost při léčení souborů. Nevýhod je však více. Především si takovýto vyhledávací program těžko poradí i s nepatrně upraveným virem. Kontrola trvá dlouho, neboť na každý soubor je třeba pohlížet jako na potenciálně nebezpečný a porovnávat jej se všemi údaji v databázi, které pro něj připadají v úvahu. V neposlední řadě nesmíme zapomenout na to, že si takovýto vyhledávací motor neporadí s viry neznámými.

SKENOVÁNÍ

U zrodu skenování stál geniálně jednoduchý nápad: využít k pátrání po virech jen jejich některých typických znaků, tedy ne jejich celé podoby, ale pouze jakéhosi „otisku prstu". Nevýhodou je poměrně složitější léčení, neboť skener zpravidla neví, co všechno k viru patří a co už nikoliv.

HEURISTICKÁ ANALÝZA

Heuristická analýza je dalším krokem vpřed. Ve své podstatě je to rozbor kódu viru, přičemž dochází k vyhledávání postupů pro viry typických. Antivirový program „nahlédne" do zkoumaného programu a postupuje krok po kroku, jako by se snažil program spustit. Najde-li nějakou podezřelou instrukci, či spíše soubor více podezřelých příznaků, uživatele varuje. Heuristická analýza je velmi náchylná k falešným poplachům (označení zdravého souboru za infikovaný), ale na druhé straně dokáže odhalit i viry neznámé.

DVA ZÁKLADNÍ REŽIMY

Antivirový program pracuje především ve dvou režimech: on-access (někdy též on-line) a on-demand (někdy též off-line). Ochrana **on-access** („při přístupu") znamená, že antivirový program je zapnutý stále a že provádí kontrolu při otevírání souborů, při jejich vytváření apod.

Pozor, on-access mod není všemocný, takže na něj nespoléhejte absolutně. Třeba při příchodu zavirované přílohy e-mailem a následném pokusu o její otevření by měl antivirový program tento úkon přerušit. Virus však může být rychlejší, může využívat nějakou bezpečnostní chybu nebo váš antivirový program není schopen dostatečně korektně komunikovat s poštovním klientem a virus bude zaveden do paměti dříve, než na něj ochranná aplikace stihne zareagovat. Proto se striktně doporučuje všechny přílohy před otevřením ukládat na pevný disk – tím z nich vytvoříte soubor. Antivirový program tak získá čas na jeho kontrolu a nemůže se stát, že virus bude rychlejší...

Naproti tomu kontrola **on-demand** probíhá jen na vyslovený požadavek uživatele, třeba i v určitou hodinu každý den. Nedochází při ní k neustálé, průběžné kontrole souborů na počítači. Při kontrole on-demand může dojít k vyhledávání virů na všech pevných discích, na jednom konkrétním disku, ve vybraných adresářích nebo jen v jednom jediném souboru.

KONTROLA INTEGRITY

Kontrola integrity vychází ze zcela jednoduché úvahy: Pokud se do systému dostane virus a začne tam „pracovat", musí se to nějak projevit. Program tedy aktuální informace o stavu programů či o stavu diskových oblastí porovnává s databází, která vznikla v době jejich příchodu do systému či při instalaci. Nevýhodou této metody je především to, že kontrola integrity nehledá vlastní viry, ale jejich PROJEVY.

Někteří výrobci antivirových programů se snaží prezentovat i další techniky či technologie – ale prakticky vždy jde o nějak upravenou či vylepšenou variantu některé z výše uvedených.

Kromě komplexních ochranných programů jsou pak v případě velkých virových epidemií bezpečnostními firmami uvolňovány i jednoúčelové aplikace, které slouží výhradně k vyčištění napadeného počítače od jednoho konkrétního škodlivého kódu – tedy nikterak nechrání počítač, ale řeší až vzniklý problém.

Tomáš Přibyl

PŘÍRODA V MALÍČKU

Dvacet úspěšných luštitelů dnešní křížovky se může těšit na multimediální výukový program Přírodověda 2 od společnosti LANGMaster. Vydejte se na toulky... (dokončení v tajence).

Společnost LANGMaster International od svého založení vyvíjí a dodává multimediální vzdělávací systémy pro výuku jazyků na osobních počítačích nazvané LANGMaster. Nyní je nejvýznamnějším vydavatelem vzdělávacích multimediálních produktů v České republice a patří mezi přední světové společnosti zabývající se multimediální výukou jazyků. V současné době jsou produkty dostupné v 25 jazykových verzích ve více než 70 zemích světa. V loňském roce se v mezinárodním měřítku prodalo více než 2 500 000 titulů. Od roku 2004 rozšiřuje společnost LANGMaster International nabídku svých služeb také pro firmy a organizace, které mají zájem o výrobu multimediálních titulů, tvorbu prezentačních CD-ROM a o instalaci stávajících jazykových kurzů LANGMaster do e-learningových systémů.

Informace a objednávky:
Tel.: 244 460 807, 736 623 459
Fax: 244 463 411
e-mail: *sales@langmaster.cz*
Osobní odběr:
LANGMaster International, s. r. o.
Branická 107, 147 00 Praha 4

soutěž

DNEŠNÍ OTÁZKA:

Které květiny rozkvétají na jaře mezi prvními?

a) mečíky, b) prvosenky, c) sněženky, d) astry.

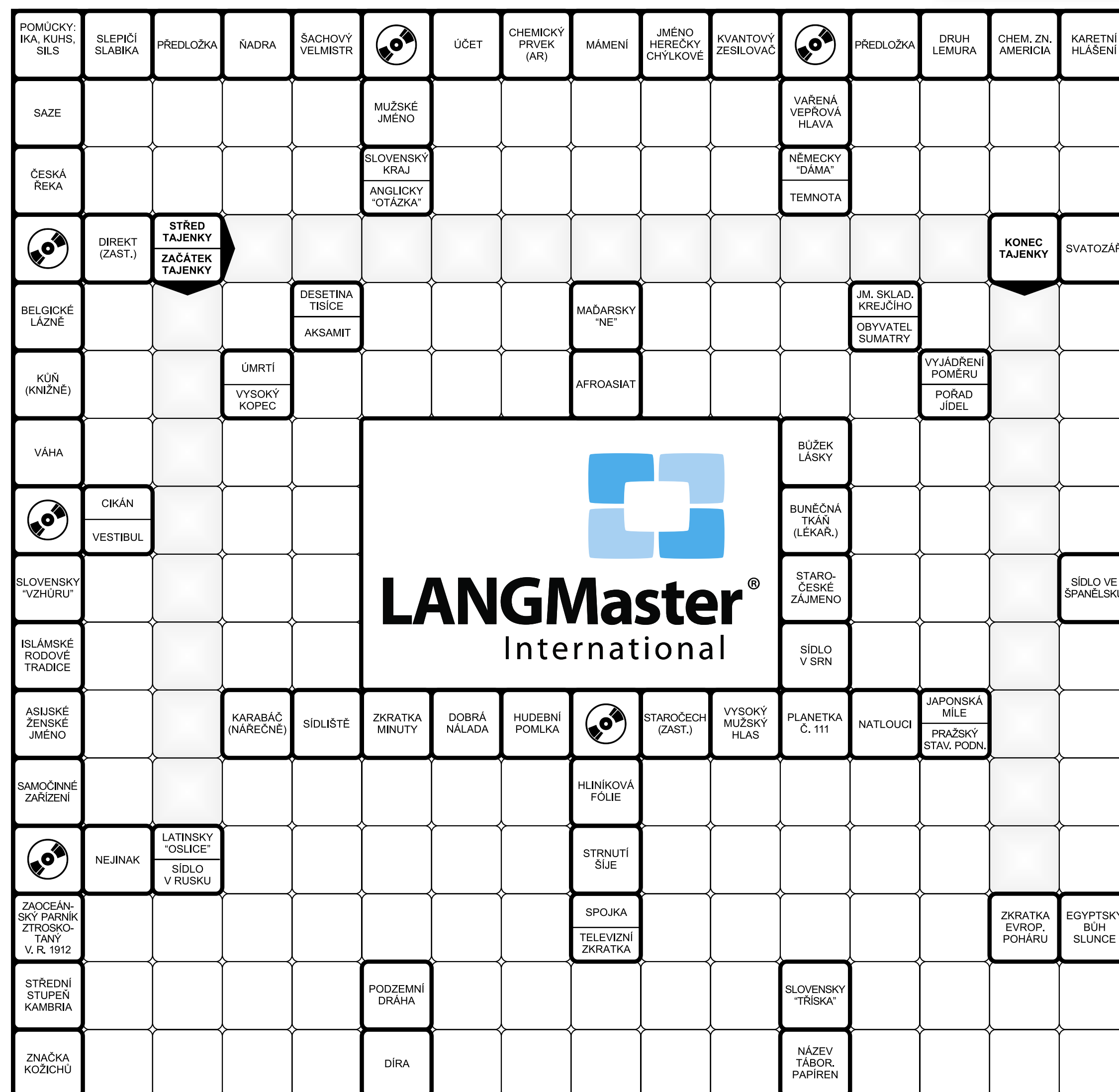
Odpověď na otázku nám spolu s tajenkou křížovky pošlete nejpozději **do 10. května 2005** buď na korespondenčním lístku označeném heslem **Langmaster** na adresu **Vogel Burda Communications, oddělení marketingu, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1**, nebo elektronickou poštou na adresu **krizovka08@ppk.cz**. Nezapomeňte uvést svou poštovní adresu! Jména výherců uveřejníme v **PPK č. 11/2005**.

Tajenku a odpověď na otázku se svou adresou můžete zaslat formou SMS zprávy na číslo 9000106, a to ve tvaru: **Vogel PK08*Text tajenky*odpoved na otazku*Jmeno Prijmeni Ulice Cislo Mesto PSC**

Slovo Vogel oddělte od příznaku PK08 mezerou. Příznak PK08, text tajenky, odpověď na otázku a kontaktní údaje oddělte od sebe hvězdičkou nebo čárkou. Pokud jste se již zaregistrovali v SMS registraci, můžete své jméno a adresu vynechat. Cena za odeslanou SMS zprávu je 6 Kč včetně DPH. SMS službu poskytuje společnost NetKit, s. r. o.

Infolinka: +420 284 820 470.

Účastí v soutěži souhlasíte s poskytnutím osobních údajů (jméno, příjmení, adresa, popř. e-mailová adresa) zadavateli soutěže za účelem zasílání nabídky obchodu nebo služeb.

Správná odpověď na soutěžní otázku z **PPK č. 5/2005** zní: Zvířetem, které je nesmírně citlivé na znečištěné prostředí a jemuž hrozí vyhynutí, je plch (odpověď b).

Tajenka křížovky z **PPK č. 5** zní: Tajemství přírody ti umožní poznat produkty LANGMaster.

Ceny od společnosti **LANGMaster** (CD-ROM Přírodověda 1 a Přírodověda 2) získávají: J. Tománek z Orlové, M. Kolářová z Luk nad Jihlavou, D. Oppl z Prahy, B. Zelenková z Mostu, N. Matoušková z Liberce, A. Sedláčková z Mikulova, V. Cvach z Liberce, J. Pipek z Kožlí, V. Glogar z Ostravy a J. Podmanická z Jirkova.

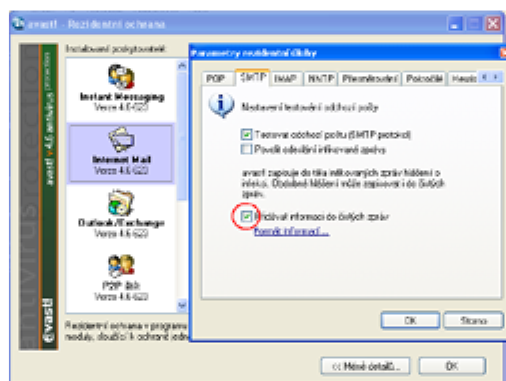
Blahopřejeme!

NAD DOPISY ČTENÁŘŮ

V minulém čísle jste psali v rubrice „Nad dopisy čtenářů“ o doplnění zprávy na konci odesílaných zpráv v antiviru Avast 4.6 Home. Vámi uvedený postup jsem vyzkoušel, ale akci se mi nepodařilo dotáhnout do konce. Používám Outlook Express 6 a Windows 98. Ze šesti instalovaných poskytovatelů byli čtyři aktivní, pouze u webového štítu a právě u mého programu Outlook/Exchange bylo uvedeno „poskytovatel čeká na spuštění podsystému“. O jaký podsystém jde a jak mám aktivovat vložení informace do nezavirovaných zpráv?

Jsem rád, že se tato rada setkala s odezvou v podobě tohoto zajímavého doplňujícího dotazu. Jak jsem zjistil, vše u vás proběhlo poměrně v pořádku, jen s drobným rozdílem. Tyto moduly-poskytovatelé se někdy aktivují až v okamžiku, kdy je jejich činnost potřeba a spuštěním podsystému se myslí právě tyto programy. Pak se poskytovatel pro Outlook/Exchange aktivuje až spuštěním programu MS Outlook nebo MS Exchange. Ostatní poštovní klienti jako Outlook Express, Eudora apod. tam ale nespadají (což je právě v případě programů Outlook/Outlook Express matoucí) a nastavují se v konfiguraci poskytovatele Internet Mail. Pro upřesnění a pro kontrolu, zda máte nastaveno přidávání informace do všech protokolů zpráv, proto raději zkontrolujte volby v konfiguraci poskytovatele Internet Mail, a to v prvních čtyřech záložkách POP, SMTP, IMAP a NNTP. První tři se týkají různých protokolů pošty (klíčová je záložka SMTP), tj. mailů, a poslední se týká diskusních příspěvků podle protokolu NNTP.

–imh

Obr. 1. Zaškrtnutím zvýrazněné položky zajistíte přidávání informace do zprávy.

Kde najdu češtinu do programu Skype, o kterém jste psali, a jak ji mám nainstalovat?

Češtinu do programu lze stáhnout na adrese *http://cestiny.idnes.cz/ps/skypextelcz.html*. Pro nejnovější verzi Skype stáhněte z odkazu pod článkem **Download češtiny (samoinstalace) do programu Skype 1.2.0.41** soubor s češtinou. Ten po spuštění sám rozbalí jazykový soubor Czech_1.2.0.37.lang do adresáře, kam je instalační cesta programu standardně nastavena, tj. např. C:\Program Files\Skype\Phone\. Poté vyberte v programu Skype z nabídky **Tools** volbu **Select Language**. Podržte nad ní myš, a objeví se rozbalovací nabídka. Zvolte spodní možnost **Load Skype Language File**..., a zobrazí se okno pro výběr souboru. Pokud jste nechali Skype nainstalovat do standardního adresáře, bude soubor **Czech_1.2.0.37.lang** přímo tam. Dvakrát na něj klikněte, a program se přepne do češtiny.

-imh

Podle vašeho článku „Zkroťte e-maily“, který vyšel v 5. čísle časopisu, jsem si nainstaloval program Thunderbird. Kliknutím na ikonu se mi objeví program, ale s hlášením: „Výstraha! Připojení k serveru pop3.volny selhalo“ (tento server používám). Pokud jsem v programu Thunderbird klikl na Nástroje/Importovat, importoval jsem adresář z MS Outlooku bez problémů, ale pro další dvě možnosti, tj. pro poštu a nastavení, se mi objevuje hlášení: „Je možné, že neexistuje výchozí poštovní klient, nebo momentálně používaný klient nemůže provést požadavek na odeslání. Spusťte aplikaci MS Outlook a nastavte ji jako výchozího poštovního klienta.“ Domnívám se, že nastavení mám dobré. Pokud pracuji s MS Outlookem (mám OS Windows 98 SE a MS Office 2000), pošta pracuje perfektně.

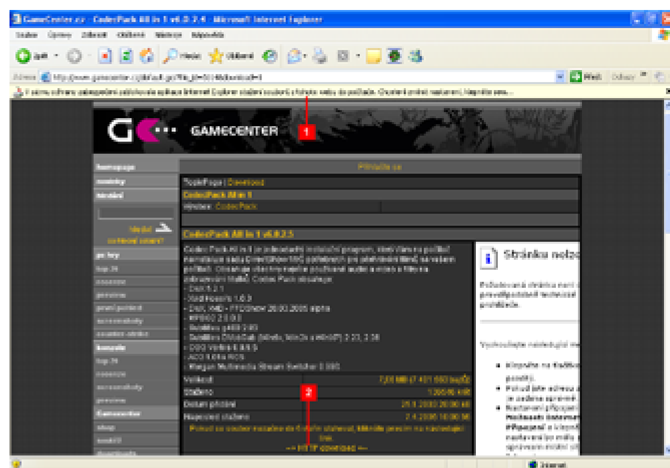
Podle toho, co píšete, se zdá, že při exportu nastavení z Outlooku vznikla nějaká chybička a nastavení se nenačetlo kompletní. Zkuste si v Thunderbirdu otevřít nabídku „Nástroje/Nastavení účtu“ a pod položkami „Nastavení serveru“ a „Odchozí server (SMTP)“ zkontrolujte, zda jsou adresy zadány správně.

Další eventualita je, že nějaký „cizí“ program blokuje přístup Thunderbirdu k internetu. Pokud máte nainstalován nějaký firewall, antivirový nebo antispywarový program, zkontrolujte prosím, zda neblokují přístup k síti.

Aleš Havlas

Mám problém s instalací hry Zoo Tycoon. Hra se bez problémů nainstaluje, ale po spuštění se objeví pouze „tmavá“ obrazovka a otevře se okno týkající se (jak se mi podařilo z jiných zdrojů zjistit) jakéhosi kodeku Indeo Video. Pokud mi v počítači příslušný kodek chybí, odkud je možné si jej stáhnout?
Koupila jsem si PPK s hrou Čtyřlístek a strašidelný hrad. Mám Windows XP a grafickou kartu ATI Radeon 9000. Prosím, můžete mi napsat, jaké to má požadavky na kodeky? Když složíme skládačku, vyskočí nám okno, že nemáme správné Indeo videokodeky.

Několik obdobných dotazů se týká stejného problému, kdy hra využívá některé běžně používané kodeky pro audio nebo pro video. Kodeky má většina uživatelů nainstalovány kvůli filmům, a autoři tudíž předpokládají jejich přítomnost v systému. Jedny takové kodeky lze například stáhnout např. z webové stránky *http://www.codecpack.com* jako kompletní balíček. Na této stránce klikněte na **Download**, a budete přesměrováni na jiný server – zde klikněte na tlačítko **Stiahni**. V případě, že se stažení nepovede (jako v době psaní tohoto článku), vraťte se na původní stránku *http://www.codecpack.com* a klikněte na „**MIRROR 1**“. Výraz „mirror“ znamená zrcadlo a používá se pro označení alternativních serverů pro stahování. Po kliknutí budete přesměrováni na jiný server. Na zobrazené stránce klikněte na „**Stáhnout**“. Pokud stahování nezapočne zhruba do deseti sekund a po chvíli se navrchu stránky objeví obdobné hlášení jako na obrázku (odkaz číslo 1 na obr. 2), pak Service Pack 2 z bezpečnostních příčin zablokoval okno pro stahování. Tato akce je u internetových stránek dost částá a slouží jako ochrana před stránkami, které uživatelům vnucují obsah či stažení souborů, o které nežádali.

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Pro stažení pak máte dvě možnosti:

1. Kliknete-li levým nebo pravým tlačítkem na ono oznámení o zablokování, objeví se nabídka jako na obrázku č. 3. Klikněte na **Stáhnout soubor…** a pak jen počkejte, než se objeví dialogové okno pro uložení souboru. Trvá to 5 až 15 sekund (v závislosti na rychlosti připojení k internetu a na vytížení serveru).
2. Kliknete-li dole na → **HTTP download** ← (odkaz č. 2 na obr. 2), dialogové okno pro otevření souboru se otevře okamžitě.

Kodeky stáhněte a nainstalujte. Po spuštění souboru se v případě, že máte firewall, může objevit obdobný dotaz jako na obrázku č. 4, stačí kliknout na **Povolit**. -imh

inzerce

VÝHODNĚJŠÍ PŘEDPLATNÉ

39,80 Kč za výtisk

- K ročnímu předplatnému dárky zdarma.
- Výrazná sleva oproti kupování jednotlivých čísel – ušetříte 380 Kč.
- 15% sleva na předplatné pro držitele studentské karty ISIC nebo ITIC.
- Velká sleva předplatného pro školy: škola ušetří 487 Kč za rok!
- Každé číslo dostanete do své schránky. Poštovné hradí vydavatel.

JAK OBJEDNAT PŘEDPLATNÉ (PLATÍ V ČR):

- vyplněním objednávky na WWW stránkách časopisu (*www.ppk.cz*);
- e-mailem na adrese *abonence@ppk.cz*;
- faxem na čísle +420 225 018 900;
- odesláním objednacího lístku z časopisu na adresu vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1;
- vlastní písemnou objednávkou zaslanou na výše uvedenou adresu s uvedením přesného typu předplatného.

Po odeslání objednávky prosím vyčkejte na zaslání faktury se složenkou.

ZAPLATIT MŮŽETE PROSTŘEDNICTVÍM:

- námi zaslané složenky na poště;
- převodem z účtu (nutno dodržet variabilní symbol a číslo účtu, uvedené na faktuře).

MOŽNOSTI DORUČENÍ PŘEDPLATNÉHO:

- poštou jako obyčejná zásilka;
- osobně na adrese: Knihkupectví KANT CZ, Na Florenci 19, vrátnice „B", Praha 1 (pracovní doba: po – pá 10.30 –13.00 a 14.00 – 18.00 hod.).

Reklamace předplatného lze uplatnit na tel. čísle (v pracovní dny 8 – 16 hodin): +420 225 018 942, e-mailem (abonence@ppk.cz) nebo faxem (+420 225 018 900).

ZPŮSOB OBJEDNÁNÍ STARŠÍCH ČÍSEL

E-mailem na adrese *dobirky@ppk.cz*, tel.: +420 225 018 948, poštou na adrese: Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1.

Sedm vydání za rok zdarma!

---

počítač pro každého

PŘEDPLAŤTE SI

Vystřihněte nebo okopírujte a zašlete na adresu:
V ČR: Vogel Burda Communications s. r. o., distribuce, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1
V SR: MAGNET-PRESS Slovakia, s. r. o., Šustekova 10, P. O. BOX 17, 850 00 Bratislava 5
Mediaprint-Kapa Pressegrosso, a. s., odd. inej formy predaja, Vajnorská 137, P. O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3

Firma ______

Jméno a příjmení ______

Ulice, číslo ______

PSČ ☐☐☐ ☐☐ Obec ______

IČO ______ DIČ ______

Číslo účtu ______

Telefon/fax ______

E-mail ______

☐ Souhlasím se zasíláním obchodních nabídek a dalších informací vydavatelství Vogel Burda Communications na mou adresu.

ZPŮSOB PLATBY (jen v ČR)

☐ Poštovní poukázkou „A-V", kterou vám zašleme na shora uvedenou adresu.

☐ Proplacením zálohové faktury, kterou vám zašleme na shora uvedenou adresu.

Po obdržení zálohové faktury zkontrolujte správnost všech uvedených údajů, aby vám mohl být zaslán správně vyplněný daňový doklad. Zjištěné rozdíly nám ihned sdělte na tel.: 225 018 944, 225 018 946, fax: 225 018 900, e-mail: abonence@ppk.cz. Zálohové faktury nám nevracejte!

Datum ______ Podpis ______

Objednávám předplatné POČÍTAČ PRO KAŽDÉHO
(zaškrtněte prosím jednu z možností):

☐ **Celoroční s CD-ROM** (25 sešitů, 25 CD-ROM a dárek navíc – **pouzdro na 24 CD**) za **995 Kč/1600 Sk**

☐ **Celoroční s CD-ROM** (25 sešitů, 25 CD-ROM a dárek navíc – **pořadač**) za **995 Kč/1600 Sk**

☐ **Celoroční s CD-ROM pro školy** (na kuponu musí být adresa a razítko školy) za **888 Kč/1450 Sk**

☐ **Pololetní s CD-ROM** (12 sešitů, 12 CD-ROM) za **480 Kč/768 Sk**

Objednávám od čísla ☐ Počet kusů každého čísla ☐

(Objednávat lze od čísla 10/05 nebo pozdějších.)

8/05
Kupon je platný pouze do 2. 5. 2005

☐ Osobní odběr v knihkupectví KANT CZ, Na Florenci 19 – recepce B, Praha 1

☐ 15% sleva pro držitele studentské karty ISIC (s objednávkou předplatného pošlete i kopii karty)

SPÔSOB PLATBY (iba v SR)

MAGNET-PRESS Slovakia:
Časopis môžete uhradiť priamo zloženkou typu H. Paličkovým písmom vyplňte zloženku, suma musí zodpovedať cene, ktorá je uvedená na tejto stránke. Iné sumy nemôžeme akceptovať. Do správy pre prijímateľa uveďte názov časopisu. Ak chcete platiť prevodom z účtu, zašlite na adresu distribútora písomnú objednávku a počkajte na obdržanie faktúry. Objednávky a zloženky typu C zasielajte na adresu:
MAGNET PRESS SLOVAKIA, s. r. o.
Šustekova 10, P. O. BOX 17, 850 00 Bratislava 5
tel.: +421 267 201 931-33, e-mail: predplatne@press.sk

Mediaprint-Kapa Pressegrosso:
Na adresu distribútora zašlite písomnú objednávku a počkajte na obdržanie faktúry. Objednávky zasielajte na adresu:
Mediaprint-Kapa Pressegrosso, a. s., oddelenie inej formy predaja,
Vajnorská 137, P. O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3
tel.: +421 (2) 444 588 16, 444 588 21, 444 427 73
fax: +421 (2) 444 588 19, e-mail: predplatne@abompkapa.sk

Objednávka od Mediaprint-Kapa Pressegrosso prostredníctvom SMS:
Pošlite správu s textom OBJ na číslo 0907 680 680 a vyplňte obratom zaslaný objednávkový formulár. Vaše údaje potom zadajte medzi čiarky a odošlite späť na 0907 680 680. Cena SMS podľa bežného tarifu Vášho operátora.
Kódy predplatného:
PPK+CD+ŠANON ročné: 1600 Sk, kód 31781
PPK+CD+OBAL ročné: 1600 Sk, kód 34671
PPK+CD polročné: 768 Sk, kód 35272
PPK+CD ŠTUDENT ročné: 1450 Sk, kód 34661
PPK+CD ŠTUDENT polročné: 696 Sk, kód 34662

PŘÍŠTÍ ČÍSLO VYJDE 3. KVĚTNA 2005

KNIHOVNY NA INTERNETU

Právě zakoupený přepis Dalimilovy kroniky nedávno vystavila na svých speciálních internetových stránkách Národní knihovna. Avšak nejen kvůli tomuto unikátu vám doporučíme internetové stránky, které jsou provozovány právě knihovnami.

TEST 17" LCD MONITORŮ

Pokud vaším hlavním kritériem při koupi monitoru není cena, nemá dnes při pořizování nového monitoru smysl vybírat z objemných modelů CRT. Monitor LCD je rozhodně lepší volbou a pro domácí uživatele se jako ideální jeví displeje s úhlopříčkou zobrazovací plochy 17 palců. Test takových monitorů pro vás připravujeme do příštího vydání PPK.

PPK CD 9/2005

Na příštím CD vás čeká plná verze zajímavé tahové strategie Vesmírní kovbojové (hra je zpracována kompletně v češtině). Připravujeme pro vás také sbírku kvalitních osobních firewallů a řadu dalších užitečných prográmků.

SEZNAM INZERENTŮ

ATLAS, Praha	21
BENQ, Praha	49
Cígler Software, Brno	2. obálka
DELTA CZ, Praha	5
DIGITANIA, Praha	9
DXT ComputerS, Praha	7
ELAP, Brno	8
eSko, Brno	11
FAST, Říčany u Prahy	19

Globe Internet, Praha	43
GRISOFT, Brno	12
IMPACT Computers, Praha	15
PENTEC, Praha	3. obálka
Pyramida, Praha	17
Svět knihy, Praha	55
TERASOFT, Hořovice	47
T-Mobile, Praha	4. obálka
TN TRADE, Hradec Králové	52, 53
TREND MICRO, Mnichov	41

čtrnáctideník
počítač pro každého
Toto číslo vyšlo 19. 4. 2005.
ISSN 1212-0723 MK ČR 7931

Vydává Vogel Burda Communications s. r. o.

Jednatel: Ing. Pavel Filipovič

Ředitel Vogel Computer Media: Ing. Jiří Palyza

Šéfredaktor: Ivan Heisler

Redakce (redakce@ppk.cz): Norbert Gulevič, Marek Janouš, Jan Jírovec, Michaela Kadlecová, Martin Semrád, Michal Slovák, Richard Straberger, Miroslav Ziegler

Grafická úprava: Michal Rett, Helena Bodláková

Foto: Martin Tryščuk

Externí spolupracovníci: Marie Franců, Aleš Havlas, Petr Kratochvíl, Jiří Lapáček, Adam Nosek, Milan Pola, Tomáš Přibyl, Miroslav Stoklasa, Pavel Trousil, Martin Ziegler, Jana Ziková

Osvit a tisk: Reproprint, s. r. o.

Předplatné: Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1
tel.: 225 018 946, 225 018 944, 225 018 942 (prac. doba 8 – 16 hod.)
fax: 225 018 900,
abonence@ppk.cz

Předplatné na Slovensku: Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Šustekova 10, P. O. Box 17, 850 00 Bratislava 5,
tel.: +421 267 201 931,
fax: +421 267 201 910
e-mail: predplatne@press.sk,
http://www.press.sk
Mediaprint-Kapa Pressegrosso, a. s., oddelenie inej formy predaja, Vajnorská 137, P. O. BOX 183, 830 00 Bratislava 3
tel.: +421 244 458 816
fax: +421 244 458 819
predplatne@abompkapa.sk

Inzerce (inzerce@ppk.cz): Zuzana Hošková
tel.: 225 018 762
fax: 225 018 500

Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje: ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1
V prodejní síti rozšiřuje:
V České republice: síť dceřiných společností PNS, a. s.
Na Slovensku: Mediaprint & Kapa, s. r. o.

Vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o.
Thámova 221/7
186 00 Praha 8
IČO 45280681
vydává časopisy CHIP, LEVEL, Svět DVD, MEDIAshop, PlayStation 2 Oficiální Magazín-CZ, Počítač pro každého.

Sídlíme na adrese Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, recepce A, 5. patro.